

SANTANDER CONSUMER BANK S.A.

Wrocław, ul. Strzegomska 42c

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

ZA ROK OBROTOWY 2018

**sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej
w kształcie zaakceptowanym przez Unię Europejską**

SPIS TREŚCI

I) SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....	4
II) SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
III) SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	6
IV) SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	7
ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE	8
1 Dane identyfikujące Bank	8
2 Wskazanie okresów, za które prezentowane jest sprawozdanie finansowe i porównywalne dane finansowe	9
3 Podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego	9
4 Znaczące zasady rachunkowości	9
5 Zarządzanie ryzykiem	43
6 Przychody z tytułu odsetek oraz przychody o charakterze zbliżonym do odsetek	74
7 Koszty z tytułu odsetek	75
8 Przychody z tytułu prowizji	75
9 Koszty z tytułu prowizji	75
10 Wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany	76
11 Pozostałe przychody operacyjne	76
12 Koszty działania Banku i amortyzacja	77
13 Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	77
14 Pozostałe koszty operacyjne	79
15 Podatek dochodowy	79
16 Propozycja podziału zysku	79
17 Kasa, środki w Banku Centralnym	80
18 Rachunki i lokaty w innych bankach	80
19 Aktywa finansowe wycenianie w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (MSSF 9) / Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (MSR 39)	80
20 Aktywa zastawione	81
21 Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	81
22 Rachunkowość zabezpieczeń, instrumenty pochodne zabezpieczające	82
23 Kredyty i pożyczki udzielone klientom	84
24 Akcje i udziały w jednostkach zależnych	94
25 Wartości niematerialne	97
26 Rzeczowe aktywa trwałe	99
27 Inne aktywa	101
28 Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	102
29 Rozliczenia międzyokresowe czynne	102
30 Zobowiązania wobec banków	103
31 Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	103
32 Zobowiązania wobec klientów	104
33 Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	104
34 Pozostałe zobowiązania	106
35 Koszty i przychody rozliczane w czasie	107
36 Rezerwa restrukturyzacyjna i pozostałe rezerwy	107
37 Zobowiązania podporządkowane	108
38 Kapitał podstawowy i nadwyżka z emisji akcji	109
39 Pozostałe kapitały	110
40 Zyski zatrzymane i dywidendy	110
41 Zobowiązania warunkowe	111

42	Aktywa stanowiące zabezpieczenie	111
43	Wynagrodzenia Zarządu oraz kluczowego kierownictwa i Rady Nadzorczej	112
44	Dodatkowe objaśnienia do sprawozdania z przepływów środków pieniężnych	112
45	Transakcje z podmiotami powiązanymi	116
46	Leasing operacyjny	122
47	Wartość godziwa instrumentów finansowych	123
48	Kompensowanie instrumentów finansowych	128
49	Wynagrodzenie biegłego rewidenta	129
50	Zdarzenia po dniu kończącym okres sprawozdawczy	129

I) Sprawozdanie z całkowitych dochodów

Sporządzone za rok kończący się 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku w tys. zł

Wyszczególnienie pozycji	nr noty	Rok 2018	Rok 2017
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek, w tym:	6	1 717 335	1 632 340
- przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie		1 667 942	nd
- przychody odsetkowe od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		49 393	nd
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	6	76 936	nd
Koszty z tytułu odsetek	7	-335 651	-329 441
Wynik z tytułu odsetek		1 458 620	1 302 899
Przychody z tytułu prowizji	8	243 088	240 177
Koszty z tytułu prowizji	9	-135 008	-136 993
Wynik z tytułu prowizji		108 080	103 184
Wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany	10	-10 210	36 041
Pozostałe przychody operacyjne	11	32 742	48 382
Koszty działania banku	12	-502 678	-484 163
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych	12	-33 178	-27 195
Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	13	-265 278	-106 135
Pozostałe koszty operacyjne	14	-22 175	-23 858
Wynik działalności operacyjnej		765 923	849 155
Podatek od instytucji finansowych		-39 261	-35 827
Zysk brutto		726 662	813 328
Podatek dochodowy	15	-168 093	-164 193
Zysk netto		558 569	649 135
Pozostałe całkowite dochody, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		2 304	16 551
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	39	nd	20 349
Podatek odroczony	39	nd	-3 866
Wycena instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	39	3 127	nd
Podatek odroczony	39	-594	nd
Efektywna część powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	39	-283	84
Podatek odroczony	39	54	-16
Pozostałe całkowite dochody, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego		164	-89
Wycena instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	39	584	nd
Podatek odroczony	39	-111	nd
Rezerwa na odpisy emerytalne - zyski/straty aktuarialne	39	-382	-110
Podatek odroczony	39	73	21
Razem pozostałe całkowite dochody		2 468	16 462
Razem całkowite dochody		561 037	665 597

Noty przedstawione w dalszej części stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

II) Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Sporządzone na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku

AKTYWA	nr noty	31.12.2018	31.12.2017
Kasa, środki w Banku Centralnym	17	65 638	31 402
Rachunki i lokaty w innych bankach	18	63 779	130 022
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	19	nd	1 097 718
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	19	1 450 357	nd
Aktywa zastawione	20	1 334 594	1 510 724
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	21	0	2 701
Instrumenty pochodne zabezpieczające	22	25 256	93 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	14 880 930	13 891 179
Akcje i udziały w jednostkach zależnych	24	154 775	154 775
Wartości niematerialne	25	22 155	20 945
Rzeczowe aktywa trwałe	26	45 744	48 136
Inne aktywa	27	165 752	166 525
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	453 018	468 338
Rozliczenia międzyokresowe	29	30 041	31 430
AKTYWA RAZEM		18 692 039	17 647 096

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY	nr noty	31.12.2018	31.12.2017
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	30	48 046	152 739
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	31	1 106 793	1 171 179
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	21	446	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	22	9 311	0
Zobowiązania wobec klientów	32	11 556 090	10 846 837
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	33	1 938 491	1 676 559
Pozostałe zobowiązania, w tym:	34	71 567	134 237
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		8 974	75 460
Koszty i przychody rozliczane w czasie	35	387 102	400 274
Rezerwa restrukturyzacyjna i pozostałe rezerwy	36	77 083	75 204
Zobowiązania podporządkowane	37	199 980	0
ZOBOWIĄZANIA RAZEM		15 394 909	14 457 029
KAPITAŁY			
Kapitał podstawowy	38	520 000	520 000
Nadwyżka z emisji akcji	38	768 047	768 047
Pozostałe kapitały	39	984 508	982 040
Zyski zatrzymane	40	1 024 575	919 980
KAPITAŁY RAZEM		3 297 130	3 190 067
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		18 692 039	17 647 096

Noty przedstawione w dalszej części stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

III) Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Sporządzone za rok kończący się 31 grudnia 2018 roku w tys. zł

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka z emisji akcji	Pozostałe kapitały zapasowe	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Razem kapitały
Nr noty	38	38	39	39	40	
Kapitał wg stanu na 31.12.2017	520 000	768 047	967 212	14 828	919 980	3 190 067
Wpływ wdrożenia MSSF 9	0	0	0	0	-20 845	-20 845
Kapitał wg stanu na 01.01.2018	520 000	768 047	967 212	14 828	899 135	3 169 222
- całkowite dochody roku, w tym:	0	0	0	2 468	558 569	561 037
- zysk netto	0	0	0	0	558 569	558 569
- pozostałe całkowite dochody roku, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	0	0	0	2 304	0	2 304
- pozostałe całkowite dochody roku, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	0	0	0	164	0	164
- wypłata dywidendy	0	0	0	0	-433 129	-433 129
Kapitał wg stanu na 31.12.2018	520 000	768 047	967 212	17 296	1 024 575	3 297 130

Sporządzone za rok kończący się 31 grudnia 2017 roku w tys. zł

	Kapitał podstawowy	Nadwyżka z emisji akcji	Pozostałe kapitały zapasowe	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	Razem kapitały
Nr noty	38	38	39	39	40	
Kapitał wg stanu na 31.12.2016	520 000	768 047	967 212	-1 634	451 408	2 705 033
- całkowite dochody roku, w tym:	0	0	0	16 462	649 135	665 597
- zysk netto	0	0	0	0	649 135	649 135
- pozostałe całkowite dochody roku, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	0	0	0	16 551	0	16 551
- pozostałe całkowite dochody roku, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego	0	0	0	-89	0	-89
- wypłata dywidendy	0	0	0	0	-180 563	-180 563
Kapitał wg stanu na 31.12.2017	520 000	768 047	967 212	14 828	919 980	3 190 067

Noty przedstawione w dalszej części stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

IV) Sprawozdanie z przepływów środków pieniężnych

Sporządzone za okres kończący się 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku w tys. zł.

PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	nr noty	Rok 2018	Rok 2017
A. PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk netto		558 569	649 135
Korekty razem:		-407 775	-1 317 432
Amortyzacja	12	33 178	27 195
(Zysk)/strata z tytułu działalności inwestycyjnej	44	256	-19 113
Podatek zapłacony	44	-214 923	-149 326
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	44	-52 186	-296 295
Zmiana stanu należności od banków	44	-226	-13
Zmiana stanu należności z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów	44	-1 974 946	-1 420 496
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	44	-102 800	81 472
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	44	-71 596	-453 016
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	44	1 010 846	210 173
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	44	50 038	44 726
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	44	152 252	179 978
Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	44	3 546	0
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	44	7 871	4 089
Zmiana stanu rezerw	44	11 340	6 453
Zmiana stanu innych aktywów	44	-35 456	-66 375
Zbycie spisanych wierzytelności kredytowych	44	34 680	61 200
Wycena instrumentów pochodnych odniesiona na wynik finansowy	44	51 491	-197 552
Odsetki otrzymane	44	1 048 788	981 143
Odsetki zapłacone	44	-360 775	-306 657
Dywidendy oraz inne wpłaty otrzymane od jednostek zależnych	44	1 049	3 649
Pozostałe korekty	44	-202	-8 667
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		150 794	-668 297
B. PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		971 412	955 895
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	44	412	325
Wpływy z wykupu instrumentów dłużnych	44	971 000	660 000
Wpływy ze sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	19	0	251 935
Środki pieniężne uzyskane z tytułu likwidacji i umorzenia udziałów w spółkach zależnych	24	0	43 635
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		-1 182 125	-344 992
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych	24	0	-12 497
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	25, 26	-32 125	-32 495
Zakup instrumentów dłużnych	44	-1 150 000	-300 000
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-210 713	610 903
C. PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ			
Wpływy z tytułu działalności finansowej		651 000	873 500
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	37	200 000	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	33	451 000	873 500
Wydatki z tytułu działalności finansowej		-623 129	-845 563
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	40	-433 129	-180 563
Wykup dłużnych papierów wartościowych	33	-190 000	-665 000
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		27 871	27 937
D. PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM (A+/-B+/-C)		-32 048	-29 457
E. BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH		-32 048	-29 457
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU	44	161 424	190 881
G. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU	44	129 376	161 424

Noty przedstawione w dalszej części stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające

1 Dane identyfikujące Bank

Nazwa:	Santander Consumer Bank Spółka Akcyjna (dalej „Bank”)
Adres siedziby:	ul. Strzegomska 42c, 53-611 Wrocław
Kraj założenia:	Polska
Numer statystyczny:	012736938
NIP:	527-20-46-102
Rejestracja:	Sąd Rejonowy we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, KRS 0000040562

Przedmiot działalności określony w Krajowym Rejestrze Sądowym to m.in.:

- otwieranie i prowadzenie rachunków bankowych,
- przyjmowanie wkładów oszczędnościowych i lokat terminowych,
- przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych,
- udzielanie i zaciąganie kredytów i pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- przyjmowanie i dokonywanie lokat w bankach i innych instytucjach finansowych krajowych i zagranicznych,
- udzielanie gwarancji bankowych oraz przyjmowanie poręczeń i gwarancji bankowych,
- organizowanie konsorcjów kredytowych,
- wykonywanie operacji bankowych na zlecenie innych banków,
- prowadzenie operacji leasingowych, faktoringowych i forfaitingowych finansowych,
- prowadzenie doradztwa finansowego i inwestycyjnego oraz świadczenie usług agencyjnych i przedstawicielskich w zakresie działania Banku,
- skupowanie, sprzedawanie oraz pośredniczenie w zakresie obrotu wierzytelnościami,
- nabywanie i posiadanie akcji, udziałów, obligacji, a także innego rodzaju praw i papierów wartościowych emitowanych przez spółki i inne osoby prawne, koordynowanie i zarządzanie działalnością takich spółek i innych osób prawnych,
- zakładanie lub udzielanie pomocy w zakładaniu spółek lub innych osób prawnych, których powstanie zostanie uznane za leżące w interesie banku, jak również obejmowanie lub nabywanie w innej formie udziałów, akcji lub papierów wartościowych emitowanych przez te spółki lub osoby prawne,
- dokonywanie operacji natychmiastowych i terminowych, a także innych operacji derywatami.

Jednostką dominującą dla Banku jest Santander Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie. Jednostka dominująca posiada 60% udziałów w kapitale podstawowym Banku.

Jednostką dominującą najwyższego szczebla dla Banku jest Banco Santander S.A. z siedzibą w Santander w Hiszpanii.

Zarząd Santander Consumer Bank S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku pełnił swoje obowiązki w składzie:

- Pan Przemysław Kończal – Prezes Zarządu,
- Pan Piotr Żabski – Wiceprezes Zarządu,
- Pan Piotr Dolata – Członek Zarządu,
- Pan Rafał Krawiec – Członek Zarządu,
- Pan Mariusz Klepacz – Członek Zarządu,
- Pan Oleksandr Krupchenko – Członek Zarządu,
- Pan Paweł Muciek – Członek Zarządu,
- Pan Piotr Sinkiewicz – Członek Zarządu.

W trakcie roku 2018 oraz do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

- w dniu 12 grudnia 2017 r. Rada Nadzorcza powołała Pana Piotra Sinkiewicza do pełnienia funkcji Członka Zarządu ze skutkiem na dzień 1 stycznia 2018 r.,

- w dniu 19 lutego 2018 r. Pan Sebastian Ślania złożył rezygnację z pełnienia funkcji Członka Zarządu ze skutkiem na dzień 28 lutego 2018 r.

Sprawozdanie finansowe Santander Consumer Bank S.A. zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2018 roku. Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego w opinii Zarządu nie istnieją żadne okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności gospodarczej przez Bank w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia 31 grudnia 2018 roku.

Bank zastosował zwolnienie ze sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, gdyż spełnia warunki zawarte w standardzie MSSF 10.4. Jednostka dominująca wyższego szczebla, Santander Bank Polska S.A., obejmuje konsolidacją zarówno Santander Consumer Bank S.A. jak i wszystkie jednostki zależne od Santander Consumer Banku S.A.

Santander Bank Polska S.A. został utworzony i prowadzi swoją działalność na terytorium Polski. Skonsolidowane sprawozdanie Santander Bank Polska S.A. jest dostępne na stronie internetowej <http://www.santander.pl>.

W 2018 i 2017 roku w Banku nie wystąpiła działalność zaniechana.

2 Wskazanie okresów, za które prezentowane jest sprawozdanie finansowe i porównywalne dane finansowe

Sprawozdanie prezentowane jest za okres od dnia 1 stycznia 2018 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku.

Prezentowane dane finansowe za okres poprzedni dotyczą okresu rozpoczynającego się 1 stycznia 2017 roku i kończącego się 31 grudnia 2017 roku.

3 Podmiot uprawniony do badania sprawozdania finansowego

Podmiotem uprawnionym do badania jest PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. (dawniej: PricewaterhouseCoopers sp. z o.o.) z siedzibą w Warszawie, ul. Polna 11, wpisanym na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod nr 144.

4 Znaczące zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły, z wyjątkiem standardów, których Bank nie zastosował retrospektywnie.

a) Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Bank działalność, w zakresie stosowanych przez Bank zasad rachunkowości nie występują istotne różnice między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2018

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów, nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2018 roku.

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zatwierdzone przez UE mają zastosowanie po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym Banku za 2018 rok:

– **MSSF 9 „Instrumenty finansowe”**

MSSF 9 zastępuje MSR 39. Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów. MSSF 9 wprowadza nowy model w zakresie ustalania odpisów aktualizujących – model oczekiwanych strat kredytowych.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W zakresie rachunkowości zabezpieczeń zmiany miały na celu ściślej dopasować rachunkowość zabezpieczeń do zarządzania ryzykiem. Wpływ wdrożenia standardu został opisany poniżej.

– **MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”**

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” zastępuje MSR 18 i MSR 11 oraz odpowiednie interpretacje. Zasady przewidziane w MSSF 15 dotyczą wszystkich umów skutkujących przychodami. Fundamentalną zasadą nowego standardu jest ujmowanie przychodów w momencie transferu kontroli nad towarami lub usług na rzecz klienta, w wysokości ceny transakcyjnej. Wszelkie towary lub usługi sprzedawane w pakietach, które da się wyodrębnić w ramach pakietu, należy ujmować oddzielnie, ponadto wszelkie upusty i rabaty dotyczące ceny transakcyjnej należy co do zasady alokować do poszczególnych elementów pakietu. W przypadku, gdy wysokość przychodu jest zmienna, zgodnie z nowym standardem kwoty zmienne są zaliczane do przychodów, o ile istnieje duże prawdopodobieństwo, że w przyszłości nie nastąpi odwrócenie ujęcia przychodu w wyniku przeszacowania wartości. Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu. Wpływ wdrożenia standardu został opisany poniżej.

– **Objaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”**

Objaśnienia do MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15, m.in. na temat identyfikacji osobnych obowiązków, ustalenia czy jednostka pełni rolę pośrednika (agenta), czy też jest głównym dostawcą dóbr i usług (principal) oraz sposobu ewidencji przychodów z tytułu licencji. Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy.

– **Zmiany do MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach**

Zmiana do MSSF 2 wprowadza m.in. wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej zobowiązania z tytułu transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych, wytyczne dotyczące zmiany klasyfikacji z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych na transakcje oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych, a także wytyczne na temat ujęcia zobowiązania podatkowego pracownika z tytułu transakcji opartych na akcjach.

– **Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty finansowe” wraz z MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe”**

Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.

– **Roczne zmiany do MSSF 2014 - 2016**

„Roczne zmiany MSSF 2014-2016” zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Zmiany do MSSF 12 obowiązują do okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2017 r. Natomiast pozostałe zmiany są obligatoryjne od 1 stycznia 2018 r.

– **Zmiany do MSR 40: Reklasyfikacja nieruchomości inwestycyjnych**

Zmiany do MSR 40 precyzują wymogi związane z przeklasyfikowaniem do nieruchomości inwestycyjnych oraz z nieruchomości inwestycyjnych.

– **KIMSF 22: Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe**

KIMSF 22 wyjaśnia zasady rachunkowości dotyczące transakcji, w ramach których jednostka otrzymuje lub przekazuje zaliczki w walucie obcej.

Wpływ wdrożenia MSSF9

Standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24 lipca 2014 r. i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU z 22 listopada 2016 r. do stosowania w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard począwszy od 1 stycznia 2021 roku. MSSF 9 zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dając jednak podmiotom sprawozdawczym możliwość pozostania przy przepisach dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSR 39.

MSSF 9 wprowadził zmiany wpływające na następujące obszary rachunkowości instrumentów finansowych:

- klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych,
- rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz
- rachunkowość zabezpieczeń.

Bank w drugiej połowie 2016 r. uruchomił projekt wdrożenia MSSF 9, który był realizowany we współpracy z zewnętrznym doradcą. Projekt ze strony Banku angażował Departamenty odpowiedzialne za politykę rachunkowości, sprawozdawczość, informację zarządczą, podatki, kontrolę wewnętrzną oraz obszar zapewnienia zgodności prawnej, odpisy aktualizujące wartość instrumentów finansowych, systemy informatyczne oraz działalność operacyjną związaną z udzielaniem oraz monitorowaniem kredytów. Pierwszy etap projektu zakończył się z końcem 2016 r. identyfikacją różnic pomiędzy MSR 39 a MSSF 9 oraz działań, które są niezbędne do osiągnięcia zgodności działalności Banku z wymogami nowego standardu. Począwszy od stycznia 2017 r. rozpoczął się drugi etap projektu mający na celu wdrożenie zmian wynikających z MSSF 9. W ramach drugiego etapu wdrożenia MSSF 9 zakończonego w grudniu 2017 r. Bank koncentrował się na:

- opracowywaniu i wdrożeniu nowych procesów związanych z testem kontraktowych przepływów pieniężnych, oceną modelu biznesowego oraz modyfikacji umownych przepływów pieniężnych,
- wypracowywaniu i implementacji modeli ustalania wartości odpisów aktualizujących oraz wartości godziwej dla niekwotowanych na aktywnym rynku instrumentów finansowych, które muszą, z uwagi na niespełnienie testu kontraktowych przepływów pieniężnych, być obligatoryjnie wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy.
- opracowaniu i wdrożeniu rozwiązań w systemach IT,
- modyfikacjach istniejących regulacji wewnętrznych (polityk, regulaminów wewnętrznych, procesów etc.).

Od 1 stycznia 2018 roku Bank prowadzi ewidencję zgodną z MSSF9 realizując zadania zgodne ze zaktualizowanymi politykami procedurami dotyczące procesu klasyfikacji i wyceny w tym dokumentacji tj modele biznesowe i testu SPPI oraz procesów związanych z nowymi modelami modeli ustalania wartości odpisów aktualizujących oraz wartości godziwej.

Klasyfikacja i wycena

MSSF 9 usunął kategorie występujące w MSR 39, w szczególności kategorie instrumentów utrzymywanych do terminu wymagalności oraz dostępnych do sprzedaży. Klasyfikacja aktywów finansowych, zgodnie z MSSF 9, jest uzależniona od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz wyniku testu kontraktowych przepływów pieniężnych. Zgodnie ze standardem instrumenty finansowe klasyfikowane są wyłącznie do trzech grup:

- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Modele biznesowe

Model biznesowy dotyczy sposobu, w jaki Bank zarządza aktywami finansowymi, by wygenerować przepływy pieniężne. Oznacza to, że model biznesowy określa, czy przepływy pieniężne pochodzą z uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, ze sprzedaży aktywów finansowych czy z obu tych źródeł.

Ocena modelu biznesowego polega na analizie kryteriów jakościowych i ilościowych.

Oceny kryteriów jakościowych dokonuje kluczowy personel kierowniczy Banku. Dokonując tej oceny brane są pod uwagę następujące kwestie:

- sposób, w jaki wyniki modelu biznesowego i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego są oceniane i przekazywane na potrzeby rachunkowości zarządczej kluczowemu personelowi kierowniczemu,
- rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a w szczególności sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem,
- sposób, w jaki wynagradzane są osoby zarządzające portfelem instrumentów finansowych.

Analiza kryteriów ilościowych stosowanych przy ocenie modelu biznesowego jest przeprowadzana w celu ustalenia, czy sprzedaż aktywów finansowych w przeciągu analizowanego okresu nie przekracza ustalonych w wewnętrznych regulacjach wartości progowych ustalonych w ujęciu procentowym.

Przy analizie kryteriów ilościowych oceny modelu biznesowego Bank uznaje, że model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy dopuszcza sprzedaż aktywów, bez wpływu na obecny model biznesowy, w następujących przypadkach:

- sprzedaż wynikająca ze wzrostu ryzyka kredytowego związanego z aktywami,
- sprzedaż, która występuje nieczęsto (nawet, jeżeli o znaczącej wartości),
- sprzedaż o nieznacznej wartości (nawet, jeżeli występuje często),
- sprzedaż aktywów w celach płynnościowych w warunkach skrajnych (ang. *stress case scenario*),
- sprzedaż, która jest wymuszona przez strony trzecie – dotyczy to aktywów, które w związku np. z wymogami organów nadzorczych muszą zostać sprzedane, jednak pierwotnie były one utrzymywane w celu pozyskiwania umownych przepływów pieniężnych,
- sprzedaż aktywów w przypadku przekroczenia limitów koncentracji określonych w wewnętrznych procedurach, stanowiąca element polityki zarządzania ryzykiem kredytowym,
- sprzedaż dokonana blisko terminu zapadalności aktywów finansowych, a dochody ze sprzedaży stanowią przybliżenie umownych przepływów pieniężnych, które Bank pozyskałaby utrzymując aktywa do terminu zapadalności.

Pozostałe formy sprzedaży aktywów w ramach modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (np. częste i jednocześnie o znacznej wartości) prowadzą do konieczności zmiany modelu biznesowego oraz przeklasyfikowania aktywów finansowych, które zostały pierwotnie do tego modelu przypisane.

Bank dokonał oceny modeli biznesowych i na podstawie przeprowadzonej analizy ustalił model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jako przeważający model zarządzania aktywami finansowymi. Drugi zidentyfikowany model zakłada utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych.

Test kontraktowych przepływów pieniężnych (SPPI)

Zgodnie z MSSF 9 tylko umowy, których kontraktowe przepływy pieniężne obejmują:

- kapitał umowny (kwota główna) oraz
- odsetki umowne,

spełniają wymogi testu kontraktowych przepływów pieniężnych i mogą być wyceniane w:

- zamortyzowanym koszcie w odniesieniu do aktywów zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów celem uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub w
- wartości godziwej przez inne dochody całkowite w odniesieniu do aktywów zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych.

Aktywa nie spełniające testu kontraktowych przepływów pieniężnych są obligatoryjnie wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy niezależnie od modelu biznesowego.

Kapitał umowny jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w momencie początkowego ujęcia. Kwota główna może jednak ulec zmianie w ciągu całego okresu życia składnika aktywów finansowych (np. w przypadku spłat kwoty głównej).

Natomiast odsetki obejmują zapłatę za:

- wartość pieniądza w czasie,
- ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie,
- inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzielaniem kredytów,
- a także marżę zysku.

W ramach analiz przepływów pieniężnych, do których Bank jest uprawniony na podstawie zawartej z Klientem umowy, szczególną uwagę zwrócono na opcję przedpłaty i wpływ tej opcji na wynik testu kontraktowych przepływów pieniężnych.

Zdaniem Banku ocena czy opcja przedpłaty jest zgodna z warunkami testu kontraktowych przepływów pieniężnych zależy zarówno od charakteru okoliczności dających prawo jednej ze stron do przedterminowej spłaty, jak i od kwoty wcześniejszej spłaty. Co do zasady te dwa czynniki są brane pod uwagę przy ocenie, czy kontraktowe przepływy pieniężne obejmują jedynie spłatę kapitału oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, co może także obejmować uzasadnioną dodatkową rekompensatę z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy.

Warunek umowy, który zezwala emitentowi (tj. dłużnikowi) na wcześniejszą spłatę instrumentu lub zezwala posiadaczowi (tj. Bankowi) na przedstawienie instrumentu dłużnikowi do wykupienia przed terminem wymagalności, a kwota wcześniejszej spłaty w znacznym stopniu odpowiada niedokonanym płatnościom kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, co może obejmować uzasadnioną dodatkową rekompensatę z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy, stanowią umowne przepływy będące jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty a tym samym spełniają kryteria testu SPPI.

Co do zasady, opcja przedpłaty, która jest wykonywana tylko wtedy, kiedy dochodzi do zdarzenia nieskorelowanego z ryzykiem związanym z umową zasadniczą nie spełnia kryteriów testu kontraktowych przepływów pieniężnych. Włączenie ryzyka niezwiązanego z ryzykiem umowy zasadniczej zwykle nie stanowi zwrotu z kapitału głównego oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, a zatem uzależnienie wystąpienia zdarzenia nieskorelowanego z ryzykiem związanym z umową zasadniczą może implikować wycenę instrumentu finansowego w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zidentyfikowane zmiany w klasyfikacji i wycenie

Bank, celem zapewnienia poprawności klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych posiadanych według stanu na 31 grudnia 2017r., dokonał analizy posiadanych portfeli aktywów polegającej na:

- określeniu i przypisaniu aktywów finansowych do modeli biznesowych odzwierciedlających sposób zarządzania aktywami poprzez sposób raportowania wyników portfeli do kluczowej kadry zarządzającej, analizę typów ryzyka mających wpływ na dochodowość i efektywność portfeli, sposób zarządzania ryzykiem związanym z danym portfelem, sposób wynagradzania kadry kierowniczej odpowiedzialnej za portfele,
- analizie wartości, częstotliwości oraz przyczyn sprzedaży w latach poprzedzających wdrożenie MSSF 9,
- ustaleniu oczekiwań i planów kluczowej kadry kierowniczej co do sposobu zarządzania portfelem aktywów, w tym wielkości i częstotliwości planowanych sprzedaży aktywów finansowych,
- analizie zapisów umownych aktywów finansowych celem ustalenia czy kontraktowe przepływy pieniężne, do których uprawniony jest Bank stanowią zapłatę kapitału głównego oraz odsetek.

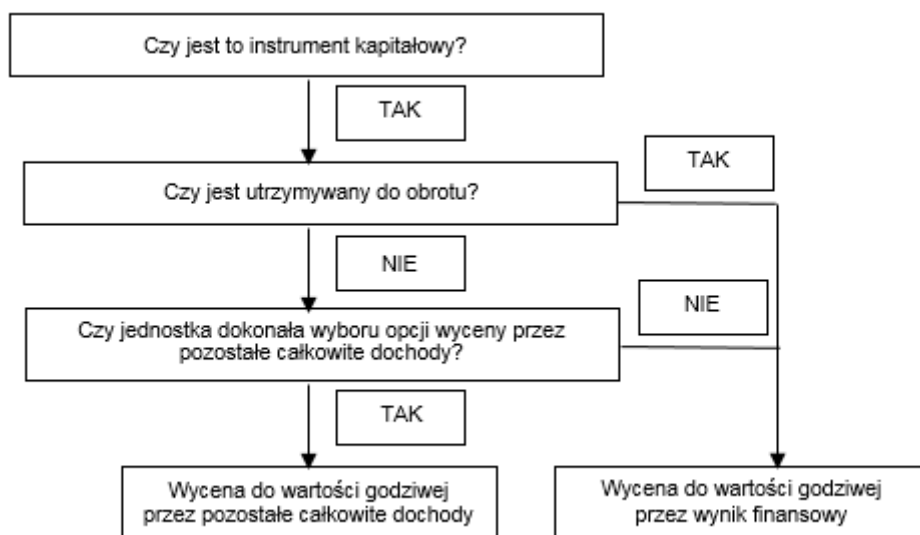
Bank zmienił klasyfikację i wycenę poniższych aktywów finansowych:

- pożyczek podporządkowanych udzielonych spółkom sekurytyzacyjnym (wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy z uwagi na niespełnienie kryteriów testu SPPI),
- inwestycji kapitałowych w jednostkach innych niż zależne, współkontrolowane oraz stowarzyszone zaklasyfikowanych wg MSR 39 jako dostępne do sprzedaży (wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody zgodnie z decyzją Banku),
- portfela dłużnych aktywów finansowych zaliczanych do modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, których formuła oprocentowania jest oparta na

w tys. zł

- mnożniku większym niż jeden (wycenianego do wartości godziwej przez wynik finansowy z uwagi na niespełnienie kryteriów testu SPPI),
- prezentacji portfela kredytów ze stwierdzoną utratą wartości, gdzie przychód odsetkowy został rozpoznany w wartości bilansowej brutto.

Korzystając z możliwości dopuszczanej przez MSSF 9, na podstawie poniższego drzewa decyzyjnego, Bank podjął nieodwołalną decyzję o wyznaczeniu instrumentów kapitałowych z portfela aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu, jako wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W przypadku zbycia instrumentu kapitałowego, w odniesieniu do którego wybrano opcję wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, zakumulowane wyceny z poprzednich okresów nie będą już przenoszone do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży.

Zobowiązania finansowe są wyceniane według dotychczasowych zasad za wyjątkiem zobowiązań finansowych, w odniesieniu do których wybrana została opcja wyceny do wartości godziwej, co dotyczy wyłącznie zobowiązań sekurytyzacyjnych odpowiadających pożyczkom podporządkowanym udzielonym spółkom sekurytyzacyjnym. Z uwagi na powód wyboru tej opcji, tzn. eliminacji niedopasowania księgowego, Bank odnosi zmiany wartości godziwej w tym wynikające ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego, w całości do wyniku finansowego.

Porównanie kategorii wyceny oraz wartości bilansowych aktywów finansowych na dzień 1.01.2018 r. wynikających z MSR 39 i MSSF 9 przedstawia się następująco:

Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wycena zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa na 31.12.2017 (wg MSR 39)	Wartość bilansowa na 01.01.2018 (wg MSSF 9)	Wycena zgodnie z MSSF 9	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej
Kasa, środki w Banku Centralnym	zamortyzowany koszt	31 402	31 402	zamortyzowany koszt	Kasa, środki w Banku Centralnym
Rachunki i lokaty w innych bankach	zamortyzowany koszt	130 022	130 022	zamortyzowany koszt	Rachunki i lokaty w innych bankach
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	WG przez pozostałe całkowite dochody	1 097 718	1 097 718	WG przez pozostałe całkowite dochody	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Aktywa zastawione	WG przez pozostałe całkowite dochody	1 510 724	1 510 724	WG przez pozostałe całkowite dochody	Aktywa zastawione
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	WG przez wynik finansowy	2 701	2 701	WG przez wynik finansowy	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu
Instrumenty pochodne zabezpieczające	rachunkowość zabezpieczeń	93 201	93 201	rachunkowość zabezpieczeń	Instrumenty pochodne zabezpieczające
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	zamortyzowany koszt	13 891 179	13 057 440 795 275	zamortyzowany koszt WG przez wynik finansowy	Kredyty i pożyczki udzielone klientom
Inne aktywa	zamortyzowany koszt	166 525	166 525	zamortyzowany koszt	Inne aktywa
AKTYWA RAZEM		16 923 472	16 885 008		

Porównanie kategorii wyceny oraz wartości bilansowych zobowiązań na dzień 01.01.2018 r. wynikających z MSR 39 i MSSF 9 przedstawia się następująco:

Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Wycena zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa na 31.12.2017 (wg MSR 39)	Wartość bilansowa na 01.01.2018 (wg MSSF 9)	Wycena zgodnie z MSSF 9	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej
Zobowiązania wobec banków	zamortyzowany koszt	152 739	152 739	zamortyzowany koszt	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	zamortyzowany koszt	1 171 179	1 171 179	zamortyzowany koszt	Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu
Zobowiązania wobec klientów	zamortyzowany koszt	10 846 837	10 511 581 332 393	zamortyzowany koszt WG przez wynik finansowy	Zobowiązania wobec klientów
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	zamortyzowany koszt	1 676 559	1 676 559	zamortyzowany koszt	Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych
Rezerwa restrukturyzacyjna i pozostałe rezerwy	MSR 37	75 204	65 362	MSR 37	Rezerwa restrukturyzacyjna i pozostałe rezerwy
Pozostałe zobowiązania	zamortyzowany koszt	134 237	134 237	zamortyzowany koszt	Pozostałe zobowiązania
ZOBOWIĄZANIA RAZEM		14 056 755	14 044 050		

Dane porównawcze

Zastosowanie MSSF 9 wymagało zmiany sposobu prezentacji oraz zakresu ujawnień, w tym w pierwszym roku jego zastosowania, kiedy wymagany jest szeroki zakres informacji pozwalających użytkownikowi sprawozdania finansowego zrozumieć wpływ MSSF 9 na klasyfikację i wycenę oraz utratę wartości na sytuację majątkowo-finansową oraz wynik finansowy Banku.

Bank podjął decyzję o skorzystaniu z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte jako element wyniku z lat ubiegłych w kapitałach własnych na dzień 1 stycznia 2018 r.

Rachunkowość zabezpieczeń

Standard zwiększa zakres pozycji, jakie można wyznaczać jako pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono także obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej korytarza 80-125% a warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną. Ponadto, zwiększeniu uległ zakres ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływ rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

Bank zdecydował się, opierając się o zapis par. 7.2.21 MSSF 9, na kontynuację stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń i relacji zabezpieczających wynikających z MSR 39.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie miało wpływu na sytuację finansową Banku.

Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową

W wyniku pierwszego zastosowania MSSF 9, od dnia 1 stycznia 2018 Bank dostosował politykę rachunkowości do wymogów nowego Standardu. Zastosowanie tej polityki spowodowało zmianę klasyfikacji i sposobu wyceny wybranych aktywów finansowych.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych wg stanu na datę pierwszego zastosowania, tj. 1 stycznia 2018 r.

Pozycja	Kategoria wyceny - MSR 39	Kategoria wyceny - MSSF 9	Wartość bilansowa wg MSR 39	Wpływ wdrożenia MSSF 9 (dane w tys. zł)		Wartość bilansowa wg MSSF 9
				Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	
Aktywa						
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	zamortyzowany koszt	zamortyzowany koszt	13 089 640	0	-32 200	13 057 440
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	zamortyzowany koszt	wartość godziwa przez wynik finansowy	801 539	-2 863	-3 402	795 275
Razem			13 891 179	-2 863	-35 602	13 852 715
Zobowiązania						
Zobowiązania dotyczące przepływów z tyt. sekurytyzacji w części odpowiadającej pożyczkom podporządkowanym	zamortyzowany koszt	wartość godziwa przez wynik finansowy	335 256	-2 863	0	332 393
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	zamortyzowany koszt	zamortyzowany koszt	26 269	0	-9 842	16 427
Razem			361 525	-2 863	-9 842	348 820
Łączny wpływ - zwiększenie odpisów z tytułu utraty wartości					-25 760	
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego			468 338	0	4 915	473 253
Wpływ po uwzględnieniu korekty podatku odroczonego					-20 845	

Łączna wartość ujemnego wpływu wdrożenia MSSF 9 w kwocie 20 845 tys. zł został odniesione 1 stycznia 2018 r. na niepodzielony wynik lat ubiegłych.

Kredyty związane z funkcjonowaniem kart kredytowych, w wyniku przeprowadzonych przez Bank analiz w ramach wdrożenia MSSF 9, wyceniane przez Bank zgodnie z MSR 39 wg. zamortyzowanego kosztu, zaliczane są do modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy.

Jednocześnie, zgodnie z wynikami przeprowadzanych przez Bank testów charakterystyk przepływów pieniężnych dla kredytów związanych z funkcjonowaniem kart kredytowych (test SPPI) ostatecznie zostały wyodrębnione dwie kategorie wyceny dla kart kredytowych, ze względu na występującą w części z nich formułę zmiennego oprocentowania, która zawiera tzw. komponent dźwigni (mnożnik, efekt skokowy).

Kredyty związane z funkcjonowaniem kart kredytowych, które zostały przez Bank zaliczone do modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz spełniły wymogi testu SPPI są nadal wyceniane w zamortyzowanym koszcie, natomiast te które zostały przez Bank zaliczone do modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, ale jednocześnie nie spełniły kryteriów testu SPPI ze względu na element tzw. mnożnika w formule oprocentowania zmiennego są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy i tym samym kategoria ich wyceny uległa zmianie w wyniku wdrożenia MSSF 9.

Model wyceny do wartości godziwej został opisany w punkcie c) niniejszej noty dotyczącym dokonywania szacunków.

Z uwagi na dyskusje związane z wdrożeniem MSSF 9 i brak jednolitej praktyki rynkowej na dzień sporządzania poprzedniego rocznego sprawozdania finansowego, Bank nie zaprezentował zmiany kategorii wyceny na wartość godziwą przez wynik finansowy na dzień 1 stycznia 2018 roku w rocznym sprawozdaniu finansowym za rok 2017 w ujawnieniu prezentującym wpływ nowego Standardu.

Wpływ MSSF 9 na współczynniki kapitałowe

12 grudnia 2017 r. Parlament Europejski i Rada UE przyjęli Rozporządzenie nr 2017/2395 zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego. Niniejsze rozporządzenie weszło w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i znajduje zastosowanie od dnia 1 stycznia 2018 r. Parlament Europejski oraz Rada (UE) uznali, że stosowanie MSSF 9 może doprowadzić do nagłego zwiększenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe, a co za tym idzie do spadku kapitału podstawowego Tier I.

Rozporządzenie w sprawie amortyzacji wpływu MSSF 9 na Tier I przewiduje następujące zapisy:

- jeżeli bilans otwarcia na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 odzwierciedla spadek kapitału podstawowego Tier I w wyniku zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe, łącznie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w porównaniu z bilansem zamknięcia na poprzedni dzień, w okresie przejściowym Bank ma możliwość uwzględnienia w swoim kapitale podstawowym Tier I pewnej części zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe; ten okres przejściowy powinien trwać maksymalnie pięć lat i rozpoczynać się w 2018 r. Część rezerw na oczekiwane straty kredytowe, jaką można uwzględnić w kapitale podstawowym Tier I, powinna zmniejszać się z czasem do zera, tak by zapewnić pełne wdrożenie MSSF 9 w dniu następującym bezpośrednio po zakończeniu okresu przejściowego,
- możliwe do zastosowania mnożniki w kolejnych latach okresu przejściowego wynoszą, począwszy od 2018 r., odpowiednio: 95%, 85%, 70%, 50%, 25%,
- w przypadku zastosowania rozwiązań przejściowych związanych z MSSF 9, Bank, powinien podawać do wiadomości publicznej swoje fundusze własne, współczynniki kapitałowe, jak również wskaźnik dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania tych rozwiązań, aby umożliwić czytelnikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu tych rozwiązań,
- Bank powinien podjąć decyzję co do stosowania tych rozwiązań przejściowych i odpowiednio poinformować o tym Komisję Nadzoru Finansowego,
- w okresie przejściowym Bank ma możliwość jednorazowego cofnięcia swojej pierwotnej decyzji, pod warunkiem uprzedniego uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, która powinna zapewnić, by decyzja taka nie była motywowana względami arbitrażu regulacyjnego,
- instytucje, które zdecydują się na stosowanie rozwiązań przejściowych, powinny być zobowiązane do dostosowania obliczenia regulacyjnych wymogów kapitałowych, na które rezerwy na oczekiwane straty kredytowe mają bezpośredni

wpływ, aby zapewnić, by nie uzyskiwały one nienależnych ulg w kapitale; na przykład korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, za pomocą których obniżana jest wartość ekspozycji według metody standardowej w odniesieniu do ryzyka kredytowego, powinny być zmniejszane o współczynnik, który skutkuje zwiększeniem wartości ekspozycji, pozwoliłoby to zapewnić, by instytucja nie korzystała zarówno ze wzrostu swojego kapitału podstawowego Tier I wynikającego z rozwiązań przejściowych, jak i z obniżonej wartości ekspozycji.

Bank, po analizie wymogów Rozporządzenia nr 2017/2395, zdecydował o zastosowaniu przepisów przejściowych przewidzianych przez niniejsze rozporządzenie, co oznacza, że na potrzeby oceny adekwatności kapitałowej Santander Consumer Banku S.A. nie został uwzględniany pełen wpływ wdrożenia MSSF 9.

Poniżej przedstawiono fundusze własne, współczynniki kapitałowe, jak również wskaźnik dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania przepisów przejściowych przewidzianych przez Rozporządzenie nr 2017/2395.

Dostępny kapitał (kwoty)	
Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1)	2 505 065
Kapitał podstawowy Tier 1 (CET1), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	2 485 262
Kapitał Tier 1	2 505 065
Kapitał Tier 1, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	2 485 262
Łączny kapitał	2 705 065
Łączny kapitał, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	2 685 262
Aktywa ważone ryzykiem (kwoty)	
Aktywa ważone ryzykiem ogółem	14 149 943
Aktywa ważone ryzykiem ogółem, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	14 125 449
Współczynniki kapitałowe	
Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,70%
Kapitał podstawowy Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	17,59%
Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	17,70%
Kapitał Tier 1 (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	17,59%
Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko)	19,12%
Łączny kapitał (jako procent kwoty ekspozycji na ryzyko), gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	19,01%
Wskaźnik dźwigni finansowej	
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	18 391 235
Wskaźnik dźwigni finansowej	13,62%
Wskaźnik dźwigni finansowej, gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 lub analogicznych oczekiwanych strat z tytułu kredytów	13,55%

Wpływ wdrożenia MSSF 15

Bank w IV kwartale 2017 dokonał analizy eksperckiej wpływu wdrożenia 5-stopniowego modelu rozpoznawania przychodów.

Poniżej opisano każdy z kroków 5-etapowego modelu rozpoznawania przychodów:

Krok I – Identyfikacja umowy z klientem

Zgodnie z MSSF 15, umową jest kontrakt między dwoma lub większą ilością stron powodujący powstanie podlegających wykonaniu praw i obowiązków. Jednakże nie każda umowa jest objęta MSSF 15. Bank ujmuje umowę z klientem, objętą zakresem MSSF 15, tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- Bank jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące aktywów,
- Bank jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za aktywa,
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych Banku) oraz
- jest prawdopodobne, że Bank otrzyma wynagrodzenie, które będzie mu przysługiwało w zamian aktywa, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Bank uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie.

Krok II – Identyfikacja świadczeń do wykonania

Następnym etapem procesu ujmowania przychodów jest wyodrębnienie obowiązków świadczenia wynikających z umowy, czyli aktywów, które są od siebie niezależne (ang. *distinct*). Jeżeli dane aktywo jest niezależne, to znaczy klient może korzystać z danego aktywa osobno, lub w powiązaniu z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne i jednocześnie aktywo nie jest zależne czy powiązane z innym aktywem z tej samej umowy, wówczas Bank ma do czynienia z odrębnymi obowiązkami świadczenia.

Czynniki, które wskazują, że zobowiązanie Banku do przekazania aktywa klientowi można zidentyfikować jako odrębne, obejmują między innymi następujące okoliczności:

- Bank nie świadczy istotnych usług polegających na łączeniu aktywa z innymi aktywami przyrzeczonymi w umowie w pakiety aktywów, które po połączeniu stanowią przedmiot umowy zawartej przez klienta,
- aktywo nie zmienia znacząco ani nie dostosowuje innych aktywów przyrzeczonych w umowie,
- aktywo nie jest w istotnym stopniu zależny od innych aktywów przyrzeczonych w umowie, ani nie jest z nimi w istotnym stopniu powiązane.

Jeśli przyrzczone aktywa nie są odrębne, Bank łączy je z innymi przyrzeczonymi aktywami tak długo, aż będzie możliwe uznanie takiego pakietu aktywów za odrębny. W niektórych przypadkach może to prowadzić do tego, że Bank ujmuje wszystkie aktywa przyrzczone w umowie, jako pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Krok III – Określenie ceny transakcyjnej

Zgodnie z MSSF 15 cena transakcyjna to wynagrodzenie, do którego Bank oczekuje, że będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów. Reprezentuje ona wysokość przychodu, który zostanie rozpoznany z tytułu wykonania umowy. Cena transakcyjna powinna uwzględniać oprócz kwoty wynagrodzenia także element wysoce prawdopodobnego wynagrodzenia zmiennego (także bonusy, kary), czynnik dyskontowania, kwoty płacone do klienta bądź wynagrodzenie niepieniężne.

Krok IV – Alokacja ceny transakcyjnej do odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia

Jeżeli umowa zawiera więcej niż jedno możliwe do wydzielenia zobowiązanie do realizacji świadczeń, Bank alokuje cenę transakcji do poszczególnych zobowiązań na podstawie jednostkowej ceny sprzedaży, czyli ceny, po której jednostka dokonałaby sprzedaży danego aktywa osobno podobnym klientom i w podobnych okolicznościach.

Krok V – Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy

Przychód jest rozpoznawany w momencie, gdy aktywa są przekazane klientowi oraz uzyskuje on kontrolę nad przedmiotem umowy. MSSF 15 wymienia warunki, jakie muszą być spełnione, aby kontrola została przekazana klientowi. Przekazanie kontroli może nastąpić jednorazowo lub w czasie, a ustaleniu momentu przekazania kontroli a tym samym odpowiedniego sposobu rozpoznawania przychodu służą kryteria takie jak:

- otrzymywanie przez klienta korzyści w miarę postępu wykonywania umowy, w razie przerwania usługi inny dostawca nie musiałby powtarzać pracy do tej pory wykonanej,

w tys. zł

- tworzenie lub ulepszanie przez Bank aktywa, które kontroluje klient w trakcie jego powstawania lub ulepszania,
- Bank nie tworzy aktywa z alternatywnym dla niego wykorzystaniem i ma prawo do zapłaty za swoją działalność wykonaną do tej pory.

Jeżeli zachodzi, chociaż jedna z powyższych okoliczności, przychód powinien być rozpoznawany w czasie. W pozostałych przypadkach powinien być on rozpoznany jednorazowo w momencie przekazania kontroli.

W ramach przeprowadzonej analizy zidentyfikowano dwa główne rodzaje przychodów, które co do zasady powinny być rozpoznawane zgodnie z MSSF 15:

- prowizje z tytułu udzielonych kredytów,
- przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych.

Wpływ wdrożenia MSSF 15 nie jest istotny z uwagi na fakt, iż Bank oferuje instrumenty finansowe w postaci kredytów i pożyczek, od których przychód, w głównej mierze jest rozpoznawany na podstawie efektywnej stopy procentowej (wycena wg zamortyzowanego kosztu). Założenia przyjęte dla ewidencji przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji umów ubezpieczeniowych są opisane poniżej. Sposób ujęcia i rozpoznania pozostałych przychodów nie uległ zmianie w stosunku do MSR 18.

Opublikowane standardy i interpretacje, które jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane przez Bank

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Bank nie zdecydował o wcześniejszym zastosowaniu następujących opublikowanych standardów, interpretacji lub poprawek do istniejących standardów przed ich datą wejścia w życie:

- **MSSF 16 „Leasing”**

MSSF 16 „Leasing” obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie.

Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników.

MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe. Informacje związane ze stanem wdrożenia standardu zostały opisane poniżej.

Bank zastosuje MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r.

- **Zmiany do MSSF 9: Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem**

Zmiana do MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie, z możliwością jej wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wyceniać aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek - zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.

- **MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”**

MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” został wydany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 maja 2017 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 r. lub po tej dacie.

Nowy MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe zastąpi obecnie obowiązujący MSSF 4, który zezwala na różnorodną praktykę w zakresie rozliczania umów ubezpieczeniowych. MSSF 17 zasadniczo zmieni rachunkowość wszystkich podmiotów, które zajmują się umowami ubezpieczeniowymi i umowami inwestycyjnymi.

Bank zastosuje MSSF 17 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, nowy standard nie został jeszcze zatwierdzony przez Unię Europejską.

- **Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”**

Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” wyjaśniają, że w odniesieniu do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, do których nie stosuje się metody praw własności, spółki stosują MSSF 9. Dodatkowo, Rada opublikowała również przykład ilustrujący zastosowanie wymogów MSSF 9 i MSR 28 do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.

Bank zastosuje MSR 28 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.
- **KIMSF 23: Niepewność związana z ujęciem podatku dochodowego**

KIMSF 23 wyjaśnia wymogi w zakresie rozpoznania i wyceny zawarte w MSR 12 w sytuacji niepewności związanej z ujęciem podatku dochodowego. Wytyczne obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie.

Bank zastosuje powyższe zmiany od 1 stycznia 2019 r.
- **Roczne zmiany do MSSF 2015 – 2017**

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2017 r. „Roczne zmiany MSSF 2015-2017”, które wprowadzają zmiany do 4 standardów: MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, MSR 12 „Podatek dochodowy” oraz MSR 23 „Koszty finansowania zewnętrznego”.

Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz doprecyzowują wytyczne standardów w zakresie ujmowania oraz wyceny.

Bank zastosuje zmiany po ich zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.
- **MSR 19 „Świadczenia pracownicze”**

Zmiany do MSR 19 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Poprawki do standardu określają wymogi związane z ujęciem księgowym modyfikacji, ograniczenia lub rozliczenia programu określonych świadczeń.

Bank zastosuje MSR 19 po jego zatwierdzeniu przez Unię Europejską.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.
- **Zmiany w zakresie referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF**

Zmiany w zakresie referencji do Założeń Koncepcyjnych w MSSF będą miały zastosowanie z dniem 1 stycznia 2020 r.
- **MSSF 3 „Połączenia przedsięwzięć”**

W wyniku zmiany do MSSF 3 zmodyfikowana została definicja „przedsięwzięcia”. Aktualnie wprowadzona definicja została zawężona i prawdopodobnie spowoduje, że więcej transakcji przejęć zostanie zakwalifikowanych jako nabycie aktywów. Zmiany do MSSF 3 obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub po tej dacie.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiana ta nie została jeszcze zatwierdzona przez Unię Europejską.
- **MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”**

Rada opublikowała nową definicję terminu „istotność”. Zmiany do MSR 1 i MSR 8 doprecyzowują definicję istotności i zwiększają spójność pomiędzy standardami, ale nie oczekuje się, że będą miały znaczący wpływ na przygotowanie sprawozdań finansowych. Zmiana jest obowiązkowa dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2020 r. lub po tej dacie.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zmiany te nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską.

– **MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe”**

Standard ten pozwala jednostkom, które sporządzają sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF po raz pierwszy (z dniem 1 stycznia 2016 r. lub po tej dacie), do ujmowania kwot wynikających z działalności o regulowanych cenach, zgodnie z dotychczas stosowanymi zasadami rachunkowości. Dla poprawienia porównywalności z jednostkami które stosują już MSSF i nie wykazują takich kwot, zgodnie z opublikowanym MSSF 14 kwoty wynikające z działalności o regulowanych cenach, powinny podlegać prezentacji w odrębnej pozycji zarówno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jak i w rachunku zysków i strat oraz sprawozdaniu z innych całkowitych dochodów.

Decyzją Unii Europejskiej MSSF 14 nie zostanie zatwierdzony.

– **Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dot. sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami**

Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business).

W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.

Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 r. Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego, zatwierdzenie tej zmiany jest odroczone przez Unię Europejską.

Według szacunków Banku, w/w standardy, interpretacje i zmiany do standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez jednostkę na dzień bilansowy, za wyjątkiem MSSF 16, co zostało opisane poniżej.

Stan wdrożenia MSSF 16

Standard MSSF 16 „Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 r. i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2017/1986 z 31 października 2017 r. do stosowania w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2019 roku i reguluje identyfikację, wycenę i prezentację danych finansowych spółek, które używają aktywów w oparciu o między innymi umowy dzierżawy, najmu i leasingu.

MSSF 16 wycofuje następujące standardy:

- MSR 17 Leasing,
- KIMSF 4 Ustalenie, czy umowa zawiera leasing,
- SKI-15 Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne,
- SKI-27 Ocena istoty transakcji wykorzystujących prawną formę leasingu.

Nowy standard przedstawia całościowy model identyfikacji umów leasingu i ich rozliczania w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Wprowadzono znaczące zmiany do rozliczeń po stronie leasingobiorcy, w tym zrezygnowano z rozróżniania leasingu operacyjnego od finansowego.

Do identyfikacji umów leasingu MSSF 16 adaptuje model kontroli wprowadzając rozróżnienie na umowy leasingu i umowy o świadczenie usług w zależności od tego, czy występuje składnik aktywów kontrolowany przez leasingobiorcę.

Zgodnie z MSSF 16 umowa ma charakter leasingu, jeżeli leasingobiorca w zamian za wynagrodzenie ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas.

Nowy standard wymaga od leasingobiorcy ujęcia w bilansie prawa leasingobiorcy do używania aktywa w danym okresie czasu oraz ujęcia odpowiadającego mu zobowiązania do zapłaty czynszów/rat leasingowych za używanie prawa do użytkowania aktywa.

Zobowiązanie do dokonywania płatności leasingowych wycenia się na podstawie bieżącej wartości płatności leasingowych w określonym przez leasingobiorcę okresie trwania umowy leasingowej. Płatności, które uwzględnia się w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu obejmują następujące elementy:

- płatności stałe pomniejszone o jakiekolwiek należne zachęty,
- płatności zmienne zależne od indeksu lub stopy,
- kwoty, które zgodnie z oczekiwaniami będą płatne przez leasingobiorcę z tytułu gwarantowanej wartości końcowej,
- cena realizacji opcji kupna, jeżeli istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z niej skorzysta.
- płatności z tytułu kar za zerwanie umowy leasingu, jeżeli okres umowy leasingu uwzględnia fakt, że leasingobiorca skorzysta z opcji rozwiązania umowy leasingu.

Z kolei, wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania powinna uwzględniać:

- wartość początkową zobowiązania z tytułu leasingu,
- płatności leasingowe dokonane w momencie lub przed zawarciem umowy pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty,
- wszelkie koszty początkowe poniesione przez leasingobiorcę oraz
- szacowane koszty demontażu, które musi ponieść leasingobiorca w związku ze składnikiem aktywów, którego dotyczy umowa, aby przywrócić miejsce, w jakim jest zlokalizowany lub sam składnik aktywów do warunków wymaganych na podstawie umowy leasingu.

Bank zastosuje do ujmowania, wyceny, prezentacji i ujawniania leasingu MSSF 16 „Leasing” począwszy od 1 stycznia 2019 roku.

Projekt wdrożenia MSSF 16 w Banku został uruchomiony w drugiej połowie 2017 r. i został podzielony na dwa etapy:

- analiza luki oraz
- wdrożenie operacyjne zidentyfikowanych w ramach pierwszego etapu niezbędnych zmian w dokumentach, politykach, procedurach wewnętrznych, schematach księgowych oraz w systemach informatycznych pozwalających na zaadresowanie w pełni wymogów nowego standardu.

W 2018 r. Bank koncentrował się na:

- przeprowadzaniu procedur zapewniających kompletność zidentyfikowanych przedmiotów użytkowanych na podstawie umów leasingu, najmu, dzierżawy a także innych umów nienazwanych, na mocy których w zamian za opłatę lub serie opłat leasingodawca przekazuje Bankowi jako leasingobiorcy prawo do użytkowania danego składnika aktywów przez uzgodniony okres,
- analizie procesu i metody określania okresu leasingu, jaki należy przyjąć do wyceny prawa do użytkowania aktywa oraz korespondującego z nim zobowiązania finansowego z uwzględnieniem opcji przedłużenia oraz wypowiedzenia oraz oceny prawdopodobieństwa skorzystania z tych praw przez strony umowy leasingu,
- opracowywaniu podejścia do wyliczenia krańcowej stopy procentowej,
- identyfikacji koniecznych zmian w istniejących procesach, procedurach, planie kont i prowadzonych przez Bank rejestrach umów,
- opracowywaniu i wdrażaniu efektywnego środowiska kontroli wewnętrznej zapewniającego właściwe i w pełni poprawne rozróżnienie umów o usługę od umów leasingu, w tym umów zawierających komponent leasingu,
- analizie wymogów sprawozdawczych oraz przepisów regulujących ocenę adekwatności kapitałowej oraz implementacji rozwiązań adresujących nowe potrzeby informacyjne i sprawozdawcze.

Na moment pierwszego wdrożenia MSSF 16 Bank, jako leasingobiorca zamierza przyjąć następujące podejście:

- Bank zastosuje wymogi standardu MSSF 16 dla umów, które wcześniej zidentyfikowano jako umowy leasingu zgodnie z MSR 17 „Leasing” oraz KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing”.

- Bank ujmie zobowiązanie z tytułu leasingu w dniu pierwszego zastosowania w przypadku leasingów wcześniej sklasyfikowanych, jako leasingi operacyjne zgodnie z MSR 17 i wyceni to zobowiązanie w wartości bieżącej pozostałych opłat leasingowych, zdyskontowanych poprzez zastosowanie krańcowej stopy procentowej leasingobiorcy w dniu pierwszego zastosowania. Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania Bank wyceni w kwocie równej zobowiązaniu z tytułu leasingu, skorygowanej o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do tego leasingu, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania. Bank stosuje to rozwiązanie spójnie do wszystkich leasingów, w których jest leasingobiorcą.
- Bank stosuje jedną stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnych cechach (takich jak leasingi o podobnym pozostałym okresie leasingu dla podobnej klasy bazowego składnika aktywów w podobnym środowisku gospodarczym).
- Bank oprze się na swojej ocenie tego, czy umowy rodzą obciążenia zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” bezpośrednio przed dniem pierwszego zastosowania, traktując tę ocenę, jako alternatywę wobec oceny utraty wartości.
- Bank nie będzie stosował wymogów podejścia retrospektywnego zmodyfikowanego do leasingów, których okres leasingu kończy się w trakcie 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania i ujmuje te umowy tak jak umowy leasingu krótkoterminowego.
- Bank wyłączy początkowe koszty bezpośrednio z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania.

Dodatkowo Bank, jako leasingobiorca stosuje następujące uproszczenia, dopuszczone przez MSSF16:

- Leasing krótkoterminowy - uproszczenie polegające na nie ujmowaniu zobowiązania leasingowego oraz prawa do użytkowania aktywa w odniesieniu do leasingów krótkoterminowych tj. leasingów dla których okres leasingu nie jest dłuższy niż 12 miesięcy oraz umowa nie zawiera opcji kupna bazowego składnika aktywów. Bank zamierza stosować niniejsze uproszczenie do wszystkich klas bazowego składnika aktywów.
- Leasing aktywów o niskiej wartości - uproszczenie polegające na nie ujmowaniu zobowiązania leasingowego oraz prawa do użytkowania aktywa w odniesieniu do leasingów dla których bazowy składnik aktywów ma niską wartość. Bank przyjął na bazie komentarzy do standardu próg wartości bazowego składnika aktywów o niskiej wartości na poziomie 20 tys. PLN. Bank na potrzeby ujęcia leasingów o niskiej wartości, wycenia wartość bazowego składnika aktywów w oparciu o wartość nowego składnika aktywów bez względu na wiek składnika aktywów objętego leasingiem.

Na potrzeby wyceny na dzień pierwszego zastosowania Bank ustali okres leasingu jako nieodwołalny okres leasingu wraz okresami, w których istnieje opcja przedłużenia leasingu, jeśli Bank może z wystarczającą pewnością założyć, że skorzysta z tej opcji. Bank dokonał szczegółowej analizy okresu trwania swoich umów biorąc pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności, które tworzą zachętę ekonomiczną do skorzystania, bądź nieskorzystania z opcji przedłużenia lub wypowiedzenia umowy leasingu, w tym w szczególności zamierzenia/plany Banku oraz obecną sytuację gospodarczą.

Bank jako leasingobiorca

Bank dokonał analizy umów, których jest stroną, wyodrębniając umowy leasingowe lub zawierające leasing. Na podstawie przeprowadzonej analizy Bank posiada następujące typy umów leasingu

- umów najmu powierzchni,
- umów najmu powierzchni (leasing krótkoterminowy),
- umów leasingu środków transportu,
- umów leasingu środków transportu (leasing krótkoterminowy),
- umów związanych z infrastrukturą IT,
- umów najmu pozostałych urządzeń (leasing krótkoterminowy).

Bank jako leasingodawca

Bank identyfikuje umowy podnajmu powierzchni jako umowy, gdzie występuje w roli leasingodawcy.

Z uwagi na istniejące na moment sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego rozbieżności interpretacyjne w zakresie określania długości trwania umów leasingowych Bank nie jest w stanie podać dokładnego wpływu wdrożenia standardu na sytuację finansową Banku. Według najlepszych szacunków kwota rozpoznanych aktywów oraz odpowiadająca im kwota zobowiązań na dzień wejścia w życie standardu tj. na dzień 1.01.2019 nie powinna przekroczyć kwoty 95 milionów złotych.

b) Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe Santander Consumer Bank S.A. za okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2018 roku zostało sporządzane w złotych polskich (PLN) przy zaokrągleniu do pełnych tysięcy złotych.

W sprawozdaniu zastosowano zasadę kosztu historycznego, za wyjątkiem zasad wyceny aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy oraz aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej zostało sporządzone według płynności aktywów.

c) Dokonywanie szacunków

Bank podczas sporządzania sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe oraz ujętą w nim informację dodatkową.

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy dokonane szacunki i założenia odzwierciedlają istniejące warunki, np. ceny rynkowe, stopy procentowe, kursy wymiany walut, itp. Pomimo faktu, że szacunki te opierają się na jak najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Bank podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Bank wykazuje rodzaj oraz wielkość zmiany wartości szacunkowych, jeśli zmiana ta wywołuje skutki w okresie bieżącym lub jeśli przewiduje się takie skutki w okresach przyszłych.

Szacunki i założenia, które Bank przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości aktywów oraz zobowiązań prezentowanych w sprawozdaniu finansowym, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Bank uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Dokonywane przez Bank szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, w przypadku gdy korekty dotyczą tylko tego danego okresu.

Główne założenia dotyczące przyszłości przyjęte przy dokonywaniu szacunków przez Bank dotyczą przede wszystkim następujących obszarów:

- **Utrata wartości aktywów finansowych**

Bank stosuje MSSF 9 do szacowania strat z tytułu ekspozycji kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych (expected loss) w zależności od zmiany poziomu ryzyka, który nastąpił od momentu rozpoznania ekspozycji.

Wyróżnia się trzy podstawowe etapy/koszki rozpoznawania strat oczekiwanych:

Koszyk 1 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nie nastąpiły istotne zmiany ryzyka rozumiane, jako wzrost prawdopodobieństwa przeklasyfikowania do portfela z utratą wartości (Koszyk 3). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.

Koszyk 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nastąpił istotny wzrost ryzyka, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się z zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Koszyk 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowało się zdarzenie niewykonania zobowiązania. Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Bank stosuje szczegółowe kryteria definicji istotnego wzrostu poziomu ryzyka, na potrzeby, której wykorzystuje podstawowe warunki określone w MSSF 9 obejmujące opóźnienie w spłacie, restrukturyzację długu oraz fakt opóźnienia spłaty w okresie ostatniego roku.

Bank na potrzeby szacowania odpisów z tytułu utraty wartości wykorzystuje własne oszacowania parametrów ryzyka bazujące na modelach wewnętrznych, uwzględniające wymogi MSSF 9 (takie jak oszacowanie parametrów w horyzoncie czasu życia ekspozycji czy uwzględnienie przyszłych warunków makroekonomicznych). Bank wypracował metodologię dla parametrów modeli oraz zbudował modele zgodne z MSSF 9.

Systemy analityczno-księgowe kredytów oraz systemy wspomagające obliczenia wysokości odpisów na oczekiwane straty dokonują wyliczenia poziomu odpisów na oczekiwane straty na podstawie zawartych w systemach informacji dotyczących stanu portfela na dzień wyliczenia oraz wprowadzonych parametrów, współczynników oraz zasad segmentacji portfela.

Analizy w zakresie stosowanych szacunków odpisów z tytułu utraty wartości przedstawiono w notce 5a Ryzyko kredytowe.

- **Utrata wartości aktywów trwałych**

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Bank ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W przypadku istnienia takiej przesłanki, Bank dokonuje oszacowania wartości odzyskiwanej oraz oszacowania wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Oszacowanie tych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Bank może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na prezentowaną w sprawozdaniu finansowym wartość niektórych składników aktywów trwałych.

- **Kalkulacja rezerwy na odpisy emerytalne, rentowe i pośmiertne**

Wycena rezerwy jest dokonywana przez zewnętrzne biuro aktuarialne zgodnie z zaleceniami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 19 (MSR 19).

Kalkulacja jest przeprowadzona w oparciu o:

- dane kadrowo-płacowe o pracownikach (płeć, data urodzenia, staż w Banku, wynagrodzenie itp.),
- informacje o nowozatrudnionych oraz odejściach pracowników z Banku w ostatnich latach,
- prognozowany wzrost wynagrodzeń w Banku w kolejnych latach

oraz z uwzględnieniem tablic śmiertelności, prawdopodobieństwa przejścia na emeryturę, modelu mobilności, a także technicznej stopy dyskonta. Wycena aktuarialna tych rezerw jest aktualizowana nie rzadziej niż raz w roku.

Zyski i straty aktuarialne wynikające z wyceny rezerwy są rozpoznawane w pozostałych całkowitych dochodach i są odnoszone na kapitał z aktualizacji wyceny.

- **Kalkulacja rezerw na sprawy sporne**

Rezerwy na sprawy sporne oszacowane zostały przy uwzględnieniu prawdopodobnej kwoty do zapłaty.

- **Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych**

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są m.in.:

- dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywności wykorzystania, itp.,
- utratę przydatności z przyczyn technologicznych,
- okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów trwałych.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych bądź też w sytuacji kiedy szacowany okres użytkowania jest krótszy, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

• **Przychody i koszty z tytułu dystrybucji umów ubezpieczeniowych**

Bank rozpoznaje przychody otrzymywane za usługę pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych oraz związane z obejmowaniem osób trzecich ochroną ubezpieczeniową w ramach umów ubezpieczenia zawartych przez Bank z zakładami ubezpieczeń w oparciu o analizę:

- czy sprzedaż ubezpieczenia przez Bank ograniczona jest wyłącznie do świadczenia usługi pośrednictwa; lub
- czy sprzedaż ubezpieczenia przez Bank jest powiązana ze sprzedażą produktu finansowego.

Podstawą analizy, o której mowa powyżej, jest treść ekonomiczna oferowanych produktów finansowych oraz produktów ubezpieczeniowych, w których sprzedaży Bank uczestniczy, przy czym w ramach tej analizy konieczne jest określenie, czy i w jakim stopniu przychody otrzymywane przez Bank stanowią:

- integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego dodatkowo produktu finansowego,
- wynagrodzenie za usługę pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Na podstawie powyższej alokacji przychodów otrzymanych przez Bank za usługę pośrednictwa przyjęto następujące rozwiązania dotyczące ujęcia wynagrodzenia z tytułu *bancassurance*:

- występowanie bezpośredniego powiązania pomiędzy produktami finansowymi i produktami ubezpieczeniowymi: Bank ujmuje przychody z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego zgodnie z metodą zamortyzowanego kosztu i rozlicza metodą efektywnej stopy procentowej w przychodzie odsetkowym,
- brak bezpośredniego powiązania pomiędzy produktami finansowymi i produktami ubezpieczeniowymi: Bank ujmuje przychody z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego w przychodach z tytułu prowizji zgodnie z wymogami MSSF 15,
- występowanie produktu złożonego (z produktu finansowego oraz produktu ubezpieczeniowego): zgodnie z Rekomendacją U Bank dokonuje ujęcia przychodów z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego w podziale na część rozpoznawaną według metody zamortyzowanego kosztu oraz część rozpoznawaną zgodnie z MSSF 15. Podział następuje proporcjonalnie do wartości godziwej oferowanego produktu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Bank ponadto w modelu względnej wartości godziwej dokonuje szacunku części przychodów, która będzie zwracana w okresach po sprzedaży produktu ubezpieczeniowego i przypisuje do powyższych elementów w sposób analogiczny jak został podzielony przychód.

Przychody od produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych, które są pobierane cyklicznie w okresie trwania umowy (np. miesięcznie), Bank ujmuje w rachunku zysków i strat, jako przychody prowizyjne w momencie ich pobrania. Ocena powiązania pomiędzy produktem ubezpieczeniowym a produktem finansowym opiera się na wskaźnikach jakościowych i ilościowych oraz drzewie decyzyjnym.

• **Instrumenty pochodne**

Instrumenty pochodne są zawierane w celu zabezpieczania przed ryzykiem walutowym, ponadto Bank zawiera krótkoterminowe transakcje FX SWAP w celu zarządzania płynnością.

Instrumenty pochodne wykazywane są według wartości godziwej. Wycena oraz pomiar efektywności tych transakcji są dokonywane w oparciu o metodologię odpowiednich krzywych dyskontowych wyznaczonych metodologią *bootstrappingu*.

Do wycen używane są następujące krzywe:

- krzywe dyskontowe dla walut CHF oraz PLN oparte o kwotowania punktów swapowych oraz bazowych względem EUR przy pomocy bezpośrednich kwotowań Cross Currency Basis Swaps danej waluty względem EUR,

- krzywa bazowa EUR oparta o stopy depozytowe, FRA oraz IRS,

Wszystkie transakcje na instrumentach pochodnych zawierane przez Bank podlegają codziennej wycenie i wymianie depozytów zabezpieczających z kontrahentami.

- **Portfel kart kredytowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy**

Do wyceny portfela kart kredytowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Bank zastosował metodę zdyskontowanych przepływów, która składa się z dwóch części:

- szacowania przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych dla portfela kart kredytowych,
- ustalenia stopy dyskontowej, w tym stopy wolnej od ryzyka oraz marży efektywnej.

Wycena dokonywana jest na poziomie pojedynczej transakcji i stanowi sumę zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Całkowita wartość godziwa portfela kredytów na datę wyceny stanowi sumę wartości godziwych poszczególnych ekspozycji.

d) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się środki pieniężne na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o pierwotnym terminie wymagalności do 3 miesięcy.

e) Aktywa i zobowiązania finansowe

Od początku 2018 roku Bank stosuje zasady wyznaczone na podstawie przepisów MSSF9, zgodnie z którymi Bank klasyfikuje aktywa i zobowiązania finansowe do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- pozostałe zobowiązania finansowe.

Bank decyduje o klasyfikacji składnika aktywów i zobowiązań finansowych w momencie jego początkowego ujęcia. Aktywa i zobowiązania finansowe ewidencjonowane są w dacie zawarcia transakcji, której Bank jest stroną.

Bank ujmuje składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się związany postanowieniami umowy instrumentu.

- **Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu**

Kategoria zamortyzowanego kosztu, wymaga zastosowania metody efektywnej stopy procentowej i ma zastosowanie jedynie do instrumentów dłużnych, które spełniają obydwa wymienione niżej kryteria:

- kryterium modelu biznesowego – aktywa w modelu biznesowym zakładającym utrzymywanie aktywów celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (ang. held to collect),
- kryterium charakterystyki umownych przepływów pieniężnych – spełnione kryteria testu SPPI.

Do tej kategorii zaliczane są: kredyty, pożyczki i inne należności nabyte i udzielone w tym środki własne na rachunkach bankowych.

Kredyty i pożyczki o nieustalonych harmonogramach płatności wycenia się według wartości nominalnej, powiększonej o należne odsetki oraz pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Zamortyzowany koszt stanowi wartość, w jakiej kredyt lub pożyczka zostały wycenione w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kwoty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o umorzenia wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości. Do wyceny według zamortyzowanego kosztu stosuje się efektywną stopę procentową, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów za dany okres; ustalenie tej stopy obejmuje opłaty otrzymywane przez Bank, które wpływają na charakterystykę finansową instrumentu.

Prowizje i opłaty stanowiące integralny element efektywnego zwrotu z kredytu lub pożyczki korygują ich wartość bilansową i są uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Należności z tytułu świadczenia przez Bank kontrahentom usług wycenia się według wartości nominalnej powiększonej o należne odsetki oraz pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

- **Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy**

Zgodnie z MSSF 9 kategoria aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy ma zastosowanie do instrumentów dłużnych niezaklasyfikowanych do modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, ani do modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych oraz aktywa zaklasyfikowane do tych modeli biznesowych, ale niespełniające kryteriów testu SPPI.

Do kategorii tej Bank klasyfikuje instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu, czyli instrumenty typu FX SWAP, zawierane w celu zarządzania płynnością, portfel kart kredytowych, który nie spełnił kryteriów testu SPPI, pożyczki podporządkowane udzielone spółkom sekurytyzacyjnym oraz zobowiązanie sekurytyzacyjne w części odpowiadającej wartości pożyczek podporządkowanych udzielonych spółkom sekurytyzacyjnym, w odniesieniu do którego wybrana została opcja wyceny do wartości godziwej. Z uwagi na powód wyboru tej opcji, tzn. eliminacji niedopasowania księgowego, Bank odnosi zmiany wartości godziwej, w tym wynikające ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego, w całości do wyniku finansowego.

- **Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody**

Zgodnie z MSSF 9 kategoria wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ma zastosowanie do instrumentów, które spełniają łącznie wymienione niżej kryteria:

- kryterium modelu biznesowego – aktywa w modelu biznesowym, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych,
- kryterium charakterystyki umownych przepływów pieniężnych – spełnione kryteria SPPI.

Skutki zmiany wartości godziwej są ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach, za wyjątkiem:

- odsetek obliczonych w oparciu o metodę efektywnej stopy procentowej,
- zysków lub strat z tytułu różnic kursowych,
- zysku lub straty z tytułu utraty wartości,

do momentu zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub jego przeklasyfikowania.

Jeżeli składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, to kwoty, które są ujmowane w wyniku finansowym są takie same jak kwoty, które zostałyby ujęte w wyniku finansowym w przypadku, gdyby składnik ten był wyceniany w zamortyzowanym koszcie. W przypadku zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych, skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitał własny do wyniku finansowego. Jeśli składnik aktywów finansowych zostaje przeklasyfikowany z kategorii składników wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, Bank ujmuje takie skumulowane zyski lub straty, które były uprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach, w wyniku finansowym.

Instrumenty kapitałowe

Bank podjął nieodwołalną decyzję o wyznaczeniu instrumentów kapitałowych z portfela aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu, jako wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Zmiany wartości godziwej ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach, ale niedozwolona jest ich reklasyfikacja do rachunku zysków i strat zarówno w trakcie trwania życia instrumentu finansowego oraz na moment wyłączenia ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są ujmowane w wyniku finansowym.

- **Pozostałe zobowiązania finansowe**

Stanowią zobowiązania finansowe będące wynikającym z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce niezakwalifikowane do grupy wycenianych w wartości

godziwej przez wynik finansowy mające charakter depozytu lub pożyczki otrzymanej. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu lub w kwocie wymaganej zapłaty.

Do końca 2017 roku w Banku stosowano zasady wyznaczone na podstawie MSR 39, zgodnie z którymi Bank klasyfikował aktywa i zobowiązania finansowe do następujących kategorii:

- pożyczki i należności,
- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- pozostałe zobowiązania finansowe.

• **Pożyczki i należności**

Do kategorii pożyczek i należności zaliczano aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Bank zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe wyznaczone przez Bank przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży, lub
- aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Do tej kategorii zaliczane były kredyty, pożyczki i inne należności nabyte i udzielone. Pożyczki i należności wyceniano według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości.

Zamortyzowany koszt stanowi wartość, w jakiej kredyt lub pożyczka zostały wycenione w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kwoty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o umorzenia wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości. Do wyceny według zamortyzowanego kosztu stosowano efektywną stopę procentową, która dyskontowała oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów za dany okres; ustalenie tej stopy obejmuje opłaty otrzymywane przez Bank, które wpływają na charakterystykę finansową instrumentu. Prowizje i opłaty stanowiące integralny element efektywnego zwrotu z kredytu lub pożyczki korygowały ich wartość bilansową i były uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej. Kredyty i pożyczki o nieustalonych harmonogramach płatności wyceniano według wartości nominalnej, powiększonej o należne odsetki, opłaty i prowizje oraz pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Należności z tytułu świadczenia przez Bank kontrahentom usług wyceniano według wartości nominalnej powiększonej o należne odsetki oraz pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

• **Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy**

Do kategorii tej Bank klasyfikował aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane w momencie początkowego ujęcia jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu obejmowały instrumenty pochodne, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności nabywane lub udzielane z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie.

• **Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży**

Do kategorii tej Bank klasyfikował aktywa finansowe, dla których okres utrzymywania nie był określony, a nie zostały zaklasyfikowane ani do portfela aktywów wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy ani do portfela aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności. W skład portfela wchodziły: dłużne i kapitałowe papiery wartościowe.

Instrumenty dłużne

Instrumenty dłużne zakwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży wykazane były według wartości godziwej ustalonej w następujący sposób:

- dla instrumentów dłużnych, dla których istnieje aktywny rynek według ceny rynkowej,

- dla instrumentów dłużnych, dla których nie istnieje aktywny rynek według innej wartości uznanej za wartość godziwą ustaloną:
 - metodą wartości aktywa referencyjnego,
 - metodą krzywej dochodowości na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych, skorygowaną o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji.

Skutki zmiany wartości godziwej w odniesieniu do wartości bilansowej instrumentu ujmowane były w pozostałych całkowitych dochodach i odnoszone były na kapitał z aktualizacji wyceny (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości, odsetek i różnic kursowych (jeśli wystąpią), które ujmowane były w wyniku finansowym) aż do momentu wyłączenia tego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata rozpoznawane były w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Naliczone odsetki oraz dyskonto z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej Bank zaliczał do wyniku odsetkowego, zysk lub strata odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny stanowiła różnicę pomiędzy ustaloną na dzień kończący okres sprawozdawczy wartością godziwą i wartością bilansową tych aktywów według zamortyzowanego kosztu.

Dla instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane straty dotychczas ujęte w innych całkowitych dochodach Bank wyksięgowywał z kapitału własnego i ujmował w sprawozdaniu z całkowitych dochodów. Kwota skumulowanych strat, która została przeniesiona z kapitału własnego do wyniku finansowego, stanowiła różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w wyniku finansowym.

Instrumenty kapitałowe

Instrumenty kapitałowe zakwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży wykazane były według wartości godziwej ustalonej w następujący sposób:

- dla instrumentów kapitałowych, dla których istnieje aktywny rynek według wartości rynkowej,
- dla instrumentów kapitałowych, dla których nie istnieje aktywny rynek:
 - jako otrzymana bieżąca oferta kupna,
 - w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi.

W przypadku braku możliwości ustalenia wartości godziwej instrumenty kapitałowe wyceniane były po cenie nabycia pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości.

Skutki zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych zakwalifikowanych do papierów dostępnych do sprzedaży Bank odnosił na kapitał z aktualizacji wyceny (z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości, które ujmowane były w wyniku finansowym) aż do momentu wyłączenia tego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, kiedy skumulowany zysk/strata rozpoznawane były w wyniku finansowym.

Dla instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, dla których wystąpiły obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane straty dotychczas ujęte w innych całkowitych dochodach Bank wyksięgowywał z kapitału własnego i ujmował w wyniku finansowym. Kwota skumulowanych strat, która została przeniesiona z kapitału własnego do wyniku finansowego, stanowiła różnicę pomiędzy kosztem nabycia i bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w wyniku finansowym.

Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych ujmowane były w wyniku finansowym w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

- **Pozostałe zobowiązania finansowe**

Stanowiły zobowiązania finansowe będące wynikającym z umowy obowiązkiem wydania środków pieniężnych lub innego składnika aktywów finansowych innej jednostce niezakwalifikowane do grupy wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy mające charakter depozytu lub pożyczki otrzymanej. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane były według zamortyzowanego kosztu lub w kwocie wymaganej zapłaty.

Dla poniższych kategorii Bank zastosował takie same zasady rachunkowości w obu okresach.

- **Instrumenty pochodne zabezpieczające**

Bank może wyznaczyć pewne instrumenty pochodne jako zabezpieczenie wartości godziwej lub zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń, jeśli spełnione są następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia sporządzono sformalizowaną dokumentację powiązania zabezpieczającego, w której określono przyjęty przez Bank cel zarządzania ryzykiem oraz strategię zabezpieczania. W dokumentacji Bank wyznacza instrument zabezpieczający, który zabezpiecza daną pozycję lub transakcję oraz określa rodzaj ryzyka, przed którym się zabezpiecza. Bank określa sposób, w jaki będzie oceniana skuteczność instrumentu zabezpieczającego w równoważeniu zmian przepływów środków pieniężnych z tytułu zabezpieczanej transakcji, w zakresie ograniczenia ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza,
- zabezpieczający instrument finansowy będący przedmiotem kontraktu i zabezpieczane za jego pomocą aktywa lub zobowiązania charakteryzują się podobnymi cechami, a w szczególności wartością nominalną, datą zapadalności, wrażliwością na zmiany stopy procentowej lub na zmiany kursu waluty,
- Bank przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego,
- skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego,
- zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania.

- **Zabezpieczenie przepływów pieniężnych**

Jest to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które:

- można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją,
- może wpływać na wynik finansowy Banku.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, które stanowią efektywną część powiązania zabezpieczającego, ujmuje się bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach, natomiast nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „wynik operacji finansowych”.

Zyski i straty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są na wynik finansowy w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na wynik finansowy.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych odniesione na kapitał, jako efektywne zabezpieczenie, zyski i straty przenoszone są do rachunku wyników sukcesywnie, w okresach w których aktywa lub zobowiązania niefinansowe mają wpływ na wynik finansowy (np. w formie amortyzacji) lub jednorazowo w formie korekty początkowego kosztu nabycia lub wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji.

Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu zabezpieczenia wielkości przyszłych przepływów pieniężnych określonego portfela aktywów Banku przed ryzykiem wynikającym ze zmiany kursu walut obcych.

Przychody i koszty odsetkowe od instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających ujmowane są w wyniku z tytułu odsetek.

Przychody i koszty z tytułu różnic kursowych od instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających ujmowane są w wyniku z pozycji wymiany.

- **Sekurytyzacja portfela kredytów**

Bank dokonał transakcji sekurytyzacji portfela kredytów ratalnych we wrześniu 2015 roku. Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną i rewolwingową polegającą na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych

wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. (SPV2) z siedzibą w Polsce. Spółka ta wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów obligacje zabezpieczone poprzez zastaw rejestrowy na majątku SPV2. W celu wsparcia finansowania transakcji Bank udzielił SPV2 pożyczki podporządkowanej. W marcu 2017 roku Bank podpisał aneks do transakcji sekurytyzacyjnej z 2015 roku, wydłużający okres odnawiania poziomu należności sekurytyzowanych (rewolwing). Skutkuje to wydłużeniem efektywnego terminu transakcji o 2 lata. W sierpniu 2016 roku Bank dokonał transakcji sekurytyzacji portfela kredytów gotówkowych. Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną i rewolwingową polegającą na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. (SPV3) z siedzibą w Polsce. Spółka ta wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów obligacje zabezpieczone poprzez zastaw rejestrowy na majątku SPV3. W celu wsparcia finansowania transakcji Bank udzielił SPV3 pożyczki podporządkowanej. Bank dokonał kompleksowej analizy transakcji uznając, że w świetle zapisów MSR/MSSF warunki umowne obu sekurytyzacji nie spełniają przesłanek do usunięcia sekurytyzowanych aktywów ze sprawozdania finansowego Banku, gdyż udzielając pożyczek podporządkowanych Bank zachowuje zasadniczo całe ryzyko i korzyści związane z przekazanymi kredytami. Pożyczki te zgodnie z przewidywaniami będą pochłaniać całą zmienność przepływów pieniężnych z portfeli sekurytyzowanych kredytów. Zatem Bank ponosi to ryzyko zmienności, a także jest narażony na ryzyko rezydualne, które pozostanie po spłacie obligacji inwestorom zewnętrznym, co oznacza, że pożyczka podporządkowana nie zostanie w całości spłacona lub Bank skorzysta z prawa odkupu portfela od SPV, a tym samym pozostanie narażony na dalsze ryzyko związane z tym portfelem. W związku z powyższym Bank rozpoznaje zobowiązanie z tytułu sekurytyzacji wobec SPV2 i SPV3. Transakcja sekurytyzacji została opisana w notce 23 *Kredyty i pożyczki udzielone klientom*.

- **Wyłączenie ze sprawozdania finansowego instrumentów finansowych**

Instrument finansowy zostaje usunięty ze sprawozdania finansowego, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub Bank przenosi wszystkie korzyści i całe ryzyko związane z danym instrumentem finansowym na inny podmiot.

Najczęściej Bank wyłącza ze sprawozdania finansowego kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie ze sprawozdania finansowego kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

- **Modyfikacja przepływów pieniężnych wynikających z umowy**

W przypadku, gdy wynikające z umowy przepływy pieniężne podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji, Bank ocenia czy dana zmiana przepływów pieniężnych prowadzi do istotnej modyfikacji lub też do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych a następnie ujęcia zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

Przy ocenie tego, czy modyfikacja jest istotna czy nieistotna Bank bierze pod uwagę zarówno kryteria ilościowe, jak i jakościowe. Obie grupy kryteriów są analizowane łącznie.

Kryteria ilościowe

Do określenia istotności wpływu modyfikacji stosowany jest tzw. „test 10%”, który bazuje na porównaniu zdyskontowanych przepływów pieniężnych zmodyfikowanego instrumentu finansowego (przy wykorzystaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej) ze zdyskontowanymi, także pierwotną efektywną stopą procentową, przepływami pieniężnymi instrumentu finansowego przed modyfikacją.

„Test 10%” nie stanowi jedyne kryterium w ocenie czy modyfikacja prowadzi do usunięcia aktywa finansowego z ksiąg rachunkowych czy nie, bowiem zmodyfikowane aktywo poddawane jest dalszej analizie jakościowej.

Kryteria jakościowe

Bank podczas analizy przesłanek jakościowych bierze pod uwagę następujące aspekty:

- dodanie/usunięcie cechy naruszającej wynik testu kontraktowych przepływów pieniężnych,
- przewalutowanie kredytu – za wyjątkiem przewalutowań wynikających z warunków pierwotnej umowy zawieranej z klientem,

- zmiana dłużnika głównego - zmiana kontrahenta oznacza istotną modyfikację warunków umownych (zgodnie z MSSF 9:3.2.3(a) - wygaśnięcie umownych praw do przepływów pieniężnych)
- istotna konsolidacja.

Istotna modyfikacja

Istotna modyfikacja skutkująca wyłączeniem instrumentu finansowego ze sprawozdania z sytuacji finansowej następuje, gdy:

- przepływy pieniężne zmodyfikowanego instrumentu finansowego są „istotnie różne” w stosunku do pierwotnego instrumentu finansowego, co ma miejsce wtedy kiedy różnica pomiędzy zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi zmodyfikowanego instrumentu finansowego (przy wykorzystaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej) a zdyskontowanymi, także pierwotną efektywną stopą procentową, przepływami pieniężnymi instrumentu finansowego przed modyfikacją, większa jest niż 10%,
- doszło do wystąpienia przynajmniej jednego z kryteriów jakościowych opisanych powyżej.

Jeżeli modyfikacja składnika aktywów finansowych powoduje zaprzestanie ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych, a następnie ujęcie zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych, zmodyfikowany składnik aktywów uznaje się za „nowy” składnik aktywów finansowych. Następuje ujęcie nowego aktywa w wartości godziwej oraz kalkulacja nowej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowego aktywa.

Nieistotna modyfikacja

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji, a renegotjacja lub modyfikacja nie prowadzą do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych zgodnie z niniejszą Polityką, Bank dokonuje ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w wyniku finansowym. Wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych oblicza się jako obecną wartość renegotjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach, według zaktualizowanej efektywnej stopy procentowej. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

W przypadku aktywów podlegających procesowi restrukturyzacji problemowej Bank odstępuje od analizy kryterium ilościowego (tzw. modyfikacja nieistotna). „Test 10%” nie jest przeprowadzany, rozpoznaje się wynik na modyfikacji nieskutkującej usunięciem aktywa z ksiąg rachunkowych.

f) Utrata wartości aktywów finansowych

Zgodnie z MSSF 9 Bank uzależnia sposób rozpoznawania strat oczekiwanych w zależności od zmiany poziomu ryzyka, który nastąpił od momentu początkowego ujęcia ekspozycji. Bank w nawiązaniu do wymogów MSSF 9 wprowadził trzy podstawowe koszyki (etapy) rozpoznawania oczekiwanych strat kredytowych:

Koszyk 1 – w którym są klasyfikowane ekspozycje pracujące, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.

Koszyk 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje pracujące, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Koszyk 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowało się zdarzenia niewykonania zobowiązania. Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Bank kwalifikuje ekspozycje kredytowe do Koszyka 1, 2 lub 3 z wykorzystaniem podejścia kaskadowego w następującej kolejności:

1. Identyfikacja ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i zakwalifikowanie ich do Koszyka 3
2. Identyfikacja ekspozycji dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego i zakwalifikowanie ich do Koszyka 2
3. Alokacja pozostałych ekspozycji do Koszyka 1

Bank na każdy dzień sprawozdawczy dokonuje oceny, czy ryzyko kredytowe związane z daną ekspozycją znacząco wzrosło od momentu jej początkowego ujęcia (przesłanki do kwalifikacji do Koszyka 2). O istotnym wzroście ryzyka kredytowego ekspozycji ocenianych w podejściu portfelowym świadczy wystąpienie co najmniej jednej z poniższych przesłanek:

- opóźnienie w spłacie x-90 dni (przy czym dolny próg 'x' dni opóźnienia uzależniony jest od segmentacji portfela przyjętej na potrzeby szacowania parametru PD i wynosi od 5 do 30 dni),
- na datę sprawozdawczą nie występuje opóźnienie powyżej 'x' dni (gdzie 'x' jest uzależnione od segmentacji portfela przyjętej na potrzeby szacowania parametru PD), ale w ciągu ostatnich 12 miesięcy wystąpiło opóźnienie w spłacie o co najmniej 'x' dni,
- restrukturyzacja ekspozycji,
- ekspozycja kredytowa w ciągu ostatnich 12 miesięcy była zakwalifikowana do kategorii ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości.

O istotnym wzroście ryzyka kredytowego ekspozycji ocenianych w podejściu indywidualnym świadczy wystąpienie co najmniej jednej z poniższych przesłanek:

- obniżenie klasy ratingowej kontrahenta,
- opóźnienie w spłacie min 30 dni,
- restrukturyzacja ekspozycji,
- ekspozycja kredytowa w ciągu ostatnich 12 miesięcy była zakwalifikowana do kategorii ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości.

Bank na koniec każdego miesiąca ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (klasyfikujące ekspozycję do koszyka 3) składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Do sytuacji, w których można stwierdzić, iż nastąpiła utrata wartości ekspozycji ocenianych w podejściu portfelowym, zalicza się w szczególności:

- opóźnienia w spłacie powyżej 90 dni,
- uzyskanie informacji o problemach finansowych kontrahenta detalicznego,
- znaczące trudności finansowe kontrahenta (na podstawie negatywnej oceny sytuacji finansowej kontrahenta),
- uzyskania informacji o ogłoszeniu upadłości dłużnika,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy,
- istotne pogorszenie oceny ratingowej lub scoringowej,
- nieznane miejsce pobytu i nieujawniony majątek kontrahenta,
- zidentyfikowanie wyłudzenia,
- zgon kredytobiorcy,
- restrukturyzacja zadłużenia,
- wypowiedzenie umowy,
- rejestracja informacji o przejęciu zabezpieczenia ekspozycji kredytowej,
- zarażanie przez inne ekspozycje klienta z utratą wartości.

W przypadku ekspozycji ocenianych w podejściu indywidualnym, do przesłanek utraty wartości zalicza się m.in.:

- sytuacja finansowa kontrahenta, która uległa znacznemu pogorszeniu i może zagrażać terminowej spłacie ekspozycji,
- niedotrzymanie warunków umowy innych niż opóźnienie w spłacie rat kapitału i odsetek powyżej 90 dni,
- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek powyżej 90 dni,
- przyznanie kontrahentowi przez Bank ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta udogodnienia, którego w innym wypadku by nie udzielił,
- wypowiedzenie przez Bank umowy kontrahentowi,
- znaczące pogorszenie wyników oceny ratingowej kontrahenta,
- obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną agencję ratingową ratingu kontrahenta,

- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej kontrahenta,
- uzyskanie przez Bank informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego w stosunku do kontrahenta lub wszczęciu likwidacji za wyjątkiem gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
- złożenie przez Bank wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- kwestionowanie przez kontrahenta na drodze postępowania sądowego ekspozycji kredytowej,
- nieznane jest miejsce pobytu kontrahenta lub jego majątek nie został ujawniony,
- kontrahent utracił autoryzację, tj. upłynął termin wypowiedzenia umowy dealerskiej na sprzedaż pojazdów, których to sprzedaż stanowi ponad 70 % przychodów danego kontrahenta.

Kwota odpisu na oczekiwane straty równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów.

Wycena utraty wartości w ujęciu indywidualnym

Wycena utraty wartości w ujęciu indywidualnym odbywa się dla należności kredytowych z portfela ekspozycji gospodarczych oraz dla pozostałych należności kredytowych powyżej określonego progu zaangażowania, w przypadku których zidentyfikowano indywidualne oznaki wskazujące na utratę wartości.

Przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne dla celów wyceny indywidualnej utraty wartości są szacowane m.in. w oparciu o:

- rodzaj i wartość posiadanych przez Bank zabezpieczeń,
- oczekiwany rozkład w czasie i wartość odzysków z poszczególnych rodzajów zabezpieczeń,
- oczekiwane koszty doprowadzenia do realizacji zabezpieczenia.

Wycena utraty wartości w ujęciu kolektywnym

Dla celów kolektywnej wyceny utraty wartości, aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest kolektywnie, są szacowane na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Bank regularnie sprawdza metodologię i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

W celu wyliczenia kwoty odpisu na ekspozycje bilansowe analizowane kolektywnie wykorzystuje się, m.in. prawdopodobieństwo wystąpienia straty (zmodyfikowany parametr PD). Modyfikacje parametru PD pozwalają na uwzględnienie specyfiki poszczególnych produktów oraz okresów ujawniania się strat na tych produktach.

Na potrzeby wyliczenia kwoty straty oczekiwanej parametr EAD jest wyznaczany jako iloczyn wartości bilansowej brutto na moment prognozy, *survival rate* (SR – parametr estymujący prawdopodobieństwo przeżycia ekspozycji do określonego okresu po prognozie na daną datę) oraz modelowego czynnika amortyzującego.

Zgodnie z wymaganiami MSSF 9 strata oczekiwana powinna być określana jako kwota ważona prawdopodobieństwem. W tym celu bank dokonuje kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej jako średniej ważonej z wyników dla trzech scenariuszy makroekonomicznych: podstawowego, negatywnego i pozytywnego. Strata oczekiwana jest obliczana dla każdego scenariusza, a średnia ważona wartość straty oczekiwanej wynika z wag przypisanych do każdego z tych scenariuszy.

Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez odpisy z tytułu utraty wartości, a kwota straty obciąża wynik finansowy. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany. Kwota dokonanego odwrócenia uwzględniana jest w wyniku finansowym.

Natomiast do końca 2017 roku, zgodnie z MSR 39, Bank na koniec każdego miesiąca oceniał, czy istniały obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Jeżeli tak, Bank ustalał kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości była ponoszona, gdy istniały obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ

w tys. zł

na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Nie ujmowano strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia.

Do sytuacji, w których można było stwierdzić, iż nastąpiła utrata wartości ekspozycji od klientów indywidualnych, zaliczało się w szczególności:

- opóźnienia w spłacie powyżej 90 dni,
- uzyskanie informacji o problemach finansowych kontrahenta detalicznego,
- znaczące trudności finansowe kontrahenta (na podstawie negatywnej oceny sytuacji finansowej kontrahenta),
- uzyskania informacji o ogłoszeniu upadłości dłużnika,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej pożyczkobiorcy,
- istotne pogorszenie oceny ratingowej lub scoringowej,
- nieznane miejsce pobytu i nieujawniony majątek kontrahenta,
- zidentyfikowanie wyłudzenia,
- zgon kredytobiorcy,
- restrukturyzacja zadłużenia,
- wypowiedzenie umowy,
- rejestracja informacji o przejęciu zabezpieczenia ekspozycji kredytowej,
- zarażanie przez inne ekspozycje klienta z utratą wartości.

W przypadku ekspozycji od podmiotów gospodarczych ocenianych w podejściu indywidualnym, do przesłanek utraty wartości zaliczało się także m.in.:

- sytuacja finansowa kontrahenta, która uległa znacznemu pogorszeniu i może zagrażać terminowej spłacie ekspozycji,
- niedotrzymanie warunków umowy innych niż opóźnienie w spłacie rat kapitału i odsetek powyżej 90 dni,
- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek powyżej 90 dni,
- przyznanie kontrahentowi przez Bank ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych kontrahenta udogodnienia, którego w innym wypadku by nie udzielił,
- wypowiedzenie przez Bank umowy kontrahentowi,
- znaczące pogorszenie wyników oceny ratingowej kontrahenta,
- obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną agencję ratingową ratingu kontrahenta,
- wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej kontrahenta,
- uzyskanie przez Bank informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego w stosunku do kontrahenta lub wszczęciu likwidacji za wyjątkiem gdy następuje ona na podstawie przepisów o komercjalizacji i prywatyzacji,
- złożenie przez Bank wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego,
- kwestionowanie przez kontrahenta na drodze postępowania sądowego ekspozycji kredytowej,
- nieznane jest miejsce pobytu kontrahenta lub jego majątek nie został ujawniony,
- kontrahent utracił autoryzację, tj. upłynął termin wypowiedzenia umowy dealerskiej na sprzedaż pojazdów, których to sprzedaż stanowi ponad 70 % przychodów danego kontrahenta.

Kwota odpisu aktualizującego równała się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów.

Wycena utraty wartości w ujęciu indywidualnym

Wycena utraty wartości w ujęciu indywidualnym odbywała się dla należności kredytowych z portfela ekspozycji gospodarczych oraz dla pozostałych należności kredytowych powyżej określonego progu zaangażowania, w przypadku których zidentyfikowano indywidualne oznaki wskazujące na utratę wartości.

Przyszłe oczekiwane przepływy pieniężne dla celów wyceny indywidualnej utraty wartości były szacowane m.in. w oparciu o:

- rodzaj i wartość posiadanych przez Bank zabezpieczeń,
- oczekiwany rozkład w czasie i wartość odzysków z poszczególnych rodzajów zabezpieczeń,
- oczekiwane koszty doprowadzenia do realizacji zabezpieczenia.

Wycena utraty wartości w ujęciu kolektywnym

Dla celów kolektywnej wyceny utraty wartości, aktywa finansowe były grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana była kolektywnie, szacowano na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego. Bank regularnie sprawdzał metodologię i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi.

W celu wyliczenia kwoty odpisu na ekspozycje bilansowe analizowane kolektywnie wykorzystywano, m.in. prawdopodobieństwo wystąpienia straty (zmodyfikowany parametr PD). Modyfikacje parametru PD pozwalały na uwzględnienie specyfiki poszczególnych produktów oraz okresów ujawniania się strat na tych produktach.

Podejście to w szczególności pozwalało na wykrycie:

- już zaistniałych strat,
- strat, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, lecz jeszcze nie zostały udokumentowane (tzw. rezerwa na straty kredytowe, dla których nastąpiła utrata wartości, ale nie zostały zaraportowane – IBNR).

Wartość bilansowa składnika aktywów była zmniejszona poprzez odpisy z tytułu utraty wartości, a kwota straty obciążała wynik finansowy. Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszyła się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości był odwracany. Kwota dokonanego odwrócenia uwzględniana była w wyniku finansowym.

g) Rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne

Rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne wykazywane są na dzień kończący okres sprawozdawczy według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości. Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu, metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Przyjęte okresy i stawki amortyzacyjne podlegają okresowej weryfikacji. Jeśli zaistniały zdarzenia bądź zaszły zmiany wskazujące na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem utraty wartości. Odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości uwzględniane są w wyniku finansowym jako koszt danego okresu.

Koszty związane z ulepszeniem dzierżawionych budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty), w przypadku gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub gdy każda z nich dostarcza Bankowi korzyści w inny sposób. Każda część składowa amortyzowana jest odrębnie.

Zakończenie amortyzacji następuje nie później niż z chwilą:

- zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów,
- przeznaczenia go do likwidacji,
- sprzedaży,
- stwierdzenia jego niedoboru,
- ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla wartości niematerialnych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba, że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika, aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych stosowane w Banku przedstawiają poniższe tabele.

Środki trwałe	Okresy
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	10 lat (lub okres najmu, jeżeli jest krótszy)
Maszyny, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 3 do 15 lat
Zespoły komputerowe	3 lata
Środki transportu	od 2,5 do 5 lat

Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowanie komputerowe	od 3 do 10 lat
Pozostałe wartości niematerialne	od 2 do 5 lat

h) Aktywa przejęte za długi

Bank rozpoznaje aktywa przejęte za długi jako własne aktywa tylko w przypadku, gdy przejmuje ogół korzyści i ryzyk związanych z tymi aktywami.

W szczególności Bank nie rozpoznaje jako aktywa pojazdów przejętych jako zabezpieczenia kredytów samochodowych, jeśli z zapisów umownych wynika, iż ryzyko związane ze spadkiem wartości pojazdu (pomiędzy datą przejęcia a datą spieniężenia) ponoszone jest przez klienta Banku, a nie przez Bank.

i) Umowy leasingu

Bank jest stroną umów leasingowych, na podstawie których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres, dotyczy to przede wszystkim umów podnajmu/dzierżawy lokali. Bank jest również stroną umów leasingowych, na podstawie których przyjął do odpłatnego użytkowania środki trwałe lub wartości niematerialne na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Bank jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

Oplaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w wyniku finansowym przez okres trwania leasingu.

j) Ujmowanie inwestycji w jednostkach zależnych

Inwestycje dokonane w jednostkach zależnych wyceniane są według ceny nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego Bank ocenia czy istnieją przesłanki utraty wartości inwestycji dokonanych w jednostkach zależnych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Bank dokonuje oszacowania odpisu z tytułu utraty wartości zgodnie z wymogami MSR 36 i ujmuje ten odpis w rachunku zysków i strat.

k) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych i wynik z pozycji wymiany

Bank wykazał aktywa i zobowiązania stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu NBP, obowiązującego na dzień kończący okres sprawozdawczy. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe uwzględniane są w wyniku finansowym.

l) Kursy walut przyjęte przy sporządzaniu sprawozdania finansowego

Do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych Bank przyjął następujące kursy ogłoszone przez Narodowy Bank Polski obowiązujące na dzień kończący okres sprawozdawczy:

Waluta	31.12.2018	31.12.2017
CHF	3,8166	3,5672
USD	3,7597	3,4813
EUR	4,3000	4,1709

W zakresie tworzenia odpisów aktualizujących wartość należności kredytowych indeksowanych do walut obcych, Bank stosuje podejście, zgodnie z którym na każdą datę sprawozdawczą ustalana jest wartość odpisu aktualizującego w stosunku do aktualnej wartości aktywa wyrażonej w walucie sprawozdawczej (PLN), a zmiana stanu odpisów aktualizujących w części wynikającej ze zmiany kursów walutowych jest ujmowana jest w rachunku wyników w pozycji *Wynik operacji finansowych* oraz *wynik pozycji wymiany*, natomiast pozostała część jest ujmowana w rachunku wyników w pozycji *Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych*.

m) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub nie wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku,
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje. Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37 i MSSF 9 (dla 2018 roku) / MSR 39 (dla 2017 roku).

n) Podatek dochodowy odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy

i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą: w innych całkowitych dochodach dotyczący pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości 19% od różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową i wykazywany jest w sprawozdaniu finansowym albo po stronie aktywów jako aktywa z tytułu podatku odroczonego albo zobowiązań jako rezerwa z tytułu podatku odroczonego.

Zmiana stanu podatku odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego z wyjątkiem skutków wyceny pozycji bilansowych odnoszonych na kapitały.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana każdorazowo na koniec okresu sprawozdawczego i ulega stosownemu obniżeniu, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

o) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe (z wyjątkiem zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych oraz zobowiązania sekurytyzacyjnego odpowiadającego wartości udzielonych pożyczek podporządkowanych) wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przepływów pieniężnych, a więc także rzetelnie ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Bank są wykazywane jako zobowiązania i wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej.

p) Rozliczenie międzyokresowe

Rozliczenia międzyokresowe dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar wyniku finansowego nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych.

q) Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w sprawozdaniu finansowym, jeżeli na Banku ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany, wynikający ze zdarzeń przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Jeżeli skutek jest istotny, kwotę rezerwy wyznacza się za pomocą zdyskontowanych oczekiwanych przepływów pieniężnych według stopy przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz, tam gdzie to dotyczy, ryzyka związane z danym składnikiem zobowiązań. Bank tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować.

r) Ustalanie wyniku finansowego

Bank ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki ujmowane na zasadzie memoriałowej z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego (albo grupy aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych) oraz przypisania przychodów lub

kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wartości bilansowej aktywów lub zobowiązań finansowych (odpowiednio). Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Dla ekspozycji w koszyku 3 naliczenie przychodu następuje od wartości bilansowej netto, zaś dla ekspozycji w koszyku 1 i 2 naliczenie przychodu następuje od wartości bilansowej brutto.

Bank prezentuje wartość przychodu odsetkowego rozpoznanego według metody efektywnej stopy procentowej w odrębnych liniach rachunku zysków i strat – „Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie” oraz „Przychody odsetkowe od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody”.

Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy

Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy Bank są to przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych przed zastosowaniem MSSF 9 według zamortyzowanego kosztu, a po zastosowaniu MSSF 9 wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Bank dla tych aktywów, po wdrożeniu MSSF 9, kontynuuje rozpoznawanie przychodu metodą efektywnej stopy procentowej.

Przychody i koszty z tytułu prowizji

Prowizje od limitów kredytowych, kredytów rewolwingowych i zobowiązań pozabilansowych rozliczane są liniowo w wyniku finansowym. Pozostałe prowizje i opłaty rozpoznawane są w wyniku finansowym w momencie wykonania usługi, o ile na Banku ciąży obowiązek świadczenia usług w sposób ciągły.

Bank wypłaca do partnerów handlowych dodatkowe wynagrodzenie związane ze zrealizowaną współpracą (określony poziom wpływów/bonus uznaniowy). W przypadku, gdy kwota wypłacanego wynagrodzenia nie jest znana w momencie sprzedaży produktu kredytowego oraz nie może być wiarygodnie oszacowana i przypisana w stosunku do pojedynczego aktywa (ze względu na naturę rozliczenia – wynagrodzenie wypłacane za sumę wpływów z grupy aktywów generowanych w różnych okresach czasowych), nie jest ujmowana w rozliczeniu efektywnej stopy procentowej. Wynagrodzenie to jest rozpoznawane jednorazowo w wyniku finansowym w momencie poniesienia.

Przychody i koszty z tytułu dystrybucji umów ubezpieczeniowych

Przychody i koszty z tytułu dystrybucji umów ubezpieczeniowych są rozpoznawane zgodnie z założeniami opisanymi w punkcie 4.c. *Dokonywanie szacunków*.

Wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na dzień kończący okres sprawozdawczy średniego kursu NBP oraz z rozliczenia operacji na aktywach/zobowiązaniach monetarnych.

Bank wykazuje w ramach tej pozycji także skutki wyceny aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, kalkulowane jako różnica pomiędzy wyceną w zamortyzowanym koszcie brutto a wartością godziwą tych aktywów.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują przede wszystkim zysk z tytułu sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, otrzymanych odszkodowań, a także kar i grzywien. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty z tytułu sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty związane z utworzeniem rezerw, koszty przekazanych darowizn oraz koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

s) Podatek od instytucji finansowych

Bank jest podatnikiem podatku od niektórych instytucji finansowych. Podstawę opodatkowania stanowi nadwyżka sumy wartości aktywów ponad kwotę 4 mld zł pomniejszona o pozycje wskazane w *Ustawie o podatku od niektórych instytucji finansowych*

(Dz.U. 2016 poz. 68). Stawka podatku w 2018 roku wynosiła 0,0366% podstawy opodatkowania, a podatek był płatny za miesięczne okresy rozliczeniowe.

t) Podatek dochodowy bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest w oparciu o zysk księgowy brutto skorygowany o: przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe nie będące przychodami księgowymi, koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe nie będące kosztami księgowymi, zgodnie z polskimi przepisami prawa podatkowego.

u) Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały tworzone przez Bank zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych.

Kapitał zakładowy wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutem Banku z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji i przeznaczony jest na pokrycie strat, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku. Decyzję o wykorzystaniu kapitału zapasowego podejmuje Walne Zgromadzenie.

Do kapitałów zaliczany jest także:

- wynik finansowy w trakcie zatwierdzania,
- zadeklarowane, niewypłacone dywidendy,
- kapitał z aktualizacji wyceny, tworzony w wyniku wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii *wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody* oraz w wyniku wyceny instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik z rachunku całkowitych dochodów roku bieżącego skorygowany o obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

v) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz.U.1994 Nr 43 poz. 163 z późniejszymi zmianami), Bank utworzył ZFŚS (Fundusz). Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Aktywami Funduszu są zakumulowane odpisy dokonane przez Bank na rzecz ZFŚS, powiększone o raty pożyczek spłacanych przez pracowników oraz pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS. W sprawozdaniu finansowym Bank dokonał kompensaty aktywów i zobowiązań Funduszu, ze względu na fakt, że aktywa ZFŚS nie stanowią aktywów Banku.

5 Zarządzanie ryzykiem

Celem zarządzania ryzykiem jest wspieranie działalności biznesowej poprzez optymalizację kosztu ponoszonego przez Bank na skutek materializacji poszczególnych typów ryzyk.

Główne rodzaje ryzyka wpływającego na wynik finansowy Banku obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, w ramach którego wyróżnia się: ryzyko stopy procentowej, walutowe oraz ryzyko płynności, ryzyko niewypłacalności i ryzyko operacyjne. Bank weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka.

a) Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe definiowane jako ryzyko potencjalnej straty z tytułu niewykonania zobowiązania w określonym w umowie terminie przez klienta lub kontrahenta obejmuje swoim zakresem ryzyka istotne dla Banku takie jak ryzyko koncentracji kredytowej, ryzyko kredytowania w walutach obcych oraz ryzyko portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, w tym ryzyko zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców. Kapitał wewnętrzny na ryzyko kredytowe szacowany jest przy pomocy modelu na ryzyko kredytowe zgodnie z przyjętymi w Banku procedurami.

Ryzyko kredytowe zarządzane jest na kilku płaszczyznach działania. Obejmuje identyfikację ryzyka, pomiar, kontrolę i monitorowanie oraz raportowanie. W szczególności w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku podejmowane są następujące grupy działań:

- ocena i weryfikacja wniosków kredytowych,
- monitoring i raportowanie poziomu wskaźników określających poziom ryzyka kredytowego,
- monitoring spłat i windykacja oraz restrukturyzacja długu,
- administracja zabezpieczeń,
- obrót portfelami wierzytelności,
- monitoring wskaźników poziomu ryzyka w portfelach ekspozycji pochodzących z wniosków przesłanych przez poszczególnych Partnerów Sprzedaży oraz wystawianie rekomendacji odnośnie nawiązywania i rozwiązywania umów z nimi,
- wyznaczania poziomu odpisów na oczekiwane straty z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych,
- wyznaczanie poziomu limitów apetytu na ryzyko kredytowe oraz na ryzyko koncentracji,
- wyznaczanie poziomu szczegółowych limitów, w tym limitów koncentracji wartości ekspozycji i produkcji oraz stanów alarmowych dla tych koncentracji,
- monitoring i raportowanie koncentracji,
- monitoring, raportowanie i walidacja wykorzystywanych w procesie analizy wniosków kredytowych kart scoringowych i innych instrumentów definiujących reguły decyzyjne, a tworzonych na podstawie metod ilościowych.

Monitoring ryzyka kredytowego odbywa się w sposób permanentny, raporty powstają w cyklu dziennym, miesięcznym oraz kwartalnym. Opracowywane są w ramach systemu informacji zarządczej i przesyłane do Członka Zarządu nadzorującego ryzyko kredytowe Banku oraz na posiedzenia Zarządu i Rady Nadzorczej.

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym biorą udział następujące jednostki organizacyjne Banku:

- Rada Nadzorcza Banku,
- Zarząd Banku,
- Komitet Kredytowy,
- Komitet Kontroli Ryzyka,
- Komitet Rezerw,
- Komitet ds. Windykacji,
- Komitet Polityki Kredytowej,
- Pion Ryzyka,
- Departament Audytu Wewnętrznego.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym stosując metodologię prognozowania kluczowych parametrów ryzyka, jak również limitowania jego określonych rodzajów. Bank stosuje roczne prognozy, które pokrywają się z rokiem kalendarzowym. Prognozy podzielone są na osobne linie biznesowe (produkty). Kontrola realizacji prognoz przeprowadzana jest w cyklach miesięcznych, a wszelkie odchylenia od założonych wartości są przedmiotem szczegółowej analizy.

Celem częściowym Banku jest osiągnięcie założonych w prognozie poziomów wskaźników określających poziom ryzyka kredytowego, jego wpływ na dochodowość portfela kredytów.

Ważnym elementem polityki Banku jest także zarządzanie limitami odnoszącymi się do ryzyka kredytowego, w szczególności identyfikacja kryteriów ustalenia limitów i ich okresowego przeglądu, monitorowanie i kontrola ustalonych limitów.

Oprócz metodologii prognozowania ryzyka, Bank stosuje inne narzędzia oceny poziomu ryzyka kredytowego, pozwalające również na symulację wyników rozważanych, potencjalnych decyzji biznesowych. W szczególności Bank przygotowuje:

- analizy wiekowania (tzw. vintage),
- analizy trendów podstawowych wskaźników szkodowości portfela,
- analizy brzegowe wybranych wskaźników poziomu ryzyka kredytowego,
- analizy historycznej dynamiki oraz prognozowanie przyszłej struktury portfela,
- analizy poziomu odpisów z tytułu utraty wartości,

- analizy w zakresie identyfikacji ryzyk, ich poziomu i możliwości zarządzania nimi dla nowo wprowadzanych produktów i usług,
- analizy cech aplikacyjnych i behawioralnych klientów,
- analizy statystyczne uwzględniające dane historyczne oraz prognozy portfela i inne analizy wewnętrzne w celu określenia wysokości limitów obowiązujących w Banku,
- testy warunków skrajnych,
- walidację modeli stosowanych w Banku,
- inne analizy i raporty ad hoc w celu monitorowania i raportowania jakości portfela kredytowego.

Bank dąży do uzyskania możliwie kompletnego wsparcia systemów informatycznych dla procesu analizy i weryfikacji wniosków kredytowych. Strategia Banku zakłada przekonstruowanie procesu akceptacji decyzji kredytowej w taki sposób, aby Bank był gotowy na obsługę większych wolumenów wniosków kredytowych, przy jednoczesnym utrzymaniu ekspozycji na ryzyko kredytowe na akceptowalnym poziomie, mierzonym wartością wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe.

Do wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych Bank stosuje metodologię zgodną z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF 9). Nowy model uzależnia sposób rozpoznawania strat oczekiwanych w zależności od zmiany poziomu ryzyka, który nastąpił od momentu początkowego ujęcia ekspozycji. Zgodnie z MSSF 9 model wprowadził trzy podstawowe koszyki (etapy) rozpoznawania oczekiwanych strat kredytowych:

- Koszyk 1 – w którym są klasyfikowane ekspozycje pracujące, dla których od momentu początkowego ujęcia nie nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.
- Koszyk 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje pracujące, dla których od momentu początkowego ujęcia nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.
- Koszyk 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowało się zdarzenia niewykonania zobowiązania (PD=100%). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Zgodnie z nowym modelem Bank kwalifikuje ekspozycje kredytowe do Koszyka 1, 2 lub 3 z wykorzystaniem podejścia kaskadowego w następującej kolejności:

1. Identyfikacja ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości i zakwalifikowanie ich do Koszyka 3
2. Identyfikacja ekspozycji dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego i zakwalifikowanie ich do Koszyka 2
3. Alokacja pozostałych ekspozycji do Koszyka 1

Szczegóły dotyczące klasyfikacji umów do poszczególnych koszyków zostały opisane w sekcji utrata wartości aktywów finansowych.

MSSF 9 wprowadza nowe podejście do szacowania odpisów z tytułu strat kredytowych, które bazuje na wyznaczaniu oczekiwanych strat kredytowych (*expected credit loss ECL*) w odróżnieniu od dotychczas stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (*incurred loss*). Odpisy z tytułu ECL odzwierciedlają nieobciążoną i ważoną prawdopodobieństwem kwotę, którą ustala się, oceniając szereg możliwych wyników, wartość pieniądza w czasie oraz racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań na dzień sprawozdawczy, dotyczące przeszłych zdarzeń, obecnych warunków i prognoz dotyczących przyszłych warunków gospodarczych.

Wycena oczekiwanych strat kredytowych opiera się na modelowych parametrach straty oczekiwanej, a finalna wartość straty oczekiwanej jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od koszyka w horyzoncie 12 miesięcy lub czasu życia) zdyskontowana efektywną stopą procentową. Oszacowane parametry zgodnie z założeniami MSSF9 podlegają dodatkowo korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych, w tym celu Bank określa czynniki wpływające na poszczególne segmenty, aby oszacować odpowiednią ewolucję parametrów ryzyka. Dla ekspozycji dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 2) jak i ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości (koszyk 3) strata oczekiwana jest liczona w całym okresie życia ekspozycji. Dla ekspozycji zaalokowanych do Koszyka 1 Bank kalkuluje stratę oczekiwaną w horyzoncie 12 miesięcznym. W rezultacie odpisy z tytułu ECL są szacowane z wykorzystaniem złożonego modelu stworzonego z wykorzystaniem wielu informacji i z wykorzystaniem wielu technik statystycznych.

Modele i parametry stworzone na potrzeby MSSF podlegają procesowi zarządzania modelami i podlegają regularnej walidacji.

Zgodnie z wymogami MSSF 9 strata oczekiwana wyznaczana jest jako średnia ważona z wyników kalkulacji dla kilku scenariuszy makroekonomicznych (pozytywnego, podstawowego i negatywnego). Przyjęta waga scenariusza podstawowego wynosi 60% natomiast pozostałych dwóch scenariuszy 20%. Przyjęta waga odzwierciedla prawdopodobieństwo wystąpienia każdego ze scenariuszy. W wyniku nałożenia prognoz czynników makroekonomicznych poziom rezerw Banku jest wyższy o 4.5 mln niż w przypadku obliczeń nieuwzględniających prognoz. Zmienność dla rachunku wyników może również stanowić przeklasyfikowanie umowy do koszyka 2 z koszyka 1.

Obrona przed Koszykiem 2

W celu minimalizacji salda klasyfikowanego do Koszyka 2, już w pierwszych dniach po terminie płatności, Bank koncentruje się na jak najszybszym dotarciu do maksymalnej liczby Klientów mających opóźnienie. Informacja o powstałej zaległości wraz z prośbą o natychmiastową spłatę przekazywana Klientom za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej: e-mail lub sms. Począwszy od 5 dnia opóźnienia rozpoczynane są działania wewnętrznego Call Center. Sekwencja działań telefonicznych determinowana jest przez ocenę scoringową i saldo. W celu maksymalizacji dotarcia do Klientów, Bank podejmuje jednocześnie próby pozyskania aktualnych numerów telefonu (skip tracing), w sytuacjach stwierdzenia braku lub nieaktualnego numeru telefonu.

Równolegle do działań telefonicznych, poczynając od 5 od dnia opóźnia, realizowane są działania z wykorzystaniem tradycyjnej korespondencji listowej.

Jeżeli dotychczasowe działania nie przyniosły rezultatu, począwszy od 15 dnia opóźnienia, umowa przekazywana jest do zewnętrznego call center.

Obrona przed koszykiem 3

Począwszy od 30 dnia opóźnienia, umowy z wysokim saldem kierowane są do obsługi windykatorów terenowych, których zadaniem jest nawiązanie bezpośredniego kontaktu z Klientem. Rachunki o niższych kwotach należności przekazywane są do zewnętrznego call center. Na tym etapie windykacyjna obsługa rachunku koncentruje się na wyegzekwowaniu kwoty co najmniej w wysokości umożliwiającej powstrzymanie rachunku przed wejściem w koszyk 3. Monitoring działań windykacyjnych realizowany jest ze szczególnym uwzględnieniem rachunków zagrożonych wejściem w koszyk 3, a maksymalizacja odzysków wspierana jest przez system wynagradzania uzależniony od skuteczności osiągniętych działań.

W poniższej tabeli zaprezentowano maksymalną ekspozycję Banku na ryzyko kredytowe z uwzględnieniem rachunków i lokat w innych bankach oraz innych aktywów.

	31.12.2018	31.12.2017
Ekspozycje, co do których wystąpiły przesłanki utraty wartości, rozpoznano utratę wartości i utworzono odpis aktualizujący	1 601 377	1 509 461
Ekspozycje, co do których wystąpiły przesłanki utraty wartości, ale samej utraty wartości nie stwierdzono i nie ma konieczności utworzenia odpisu aktualizującego, w tym z wyszczególnieniem	0	69
- ekspozycji w przypadku, których w zdyskontowanych oczekiwanych przyszłych przepływach pieniężnych uwzględniono wartość zabezpieczeń	0	0
- ekspozycji opóźnionych w spłacie kapitału lub odsetek	0	69
Ekspozycje, co do których nie wystąpiły przesłanki utraty wartości/zdarzenia powodujące stratę	14 543 741	14 292 895

Dane dotyczące wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom z przesłanką utraty wartości ocenianych indywidualnie i portfelowo oraz dane dotyczące struktury portfela w rozbiciu na okresy przeterminowania przedstawiono w notce 23 *Kredyty i pożyczki udzielone klientom*.

Bank dokonuje analiz w zakresie stosowanych szacunków odpisów z tytułu utraty wartości. W poniższej tabeli zaprezentowano oszacowania wzrostu wysokości odpisów w poszczególnych scenariuszach testowych.

Scenariusz testowy	Wysokość wzrostu odpisów (w mln zł)	
	analiza z roku 2018	analiza z roku 2017
Wzrost kursu walutowego* o 30% lub maksymalnie obserwowany w historii (w nawiasie podano przyjęty kurs CHF/PLN)	78,4 (5,5 CHF/PLN scenariusz stresowy)	81,1 (5,7 CHF/PLN scenariusz stresowy)
Wzrost stopy procentowej o 400 pb.	43,9	57,5
Wzrost kursu walutowego o 15% i stopy procentowej o 200 pb.	39,6	41,3
Spadek wartości zabezpieczeń i opóźnienie odzysków z zabezpieczeń**	40,2	28,9
Wzrost parametru PD o 20%	72,1	68,9
Przeklasyfikowane 1% ekspozycji z Koszyka 1 do Koszyka 2	17,0	n/d
Stress test zmiennych makroekonomicznych***	155,5	306,6

*) Test zakładał wzrost kursu walutowego o 50% dla kredytów hipotecznych oraz 30% dla pozostałych ekspozycji lub maksymalnie obserwowany w ciągu ostatnich 5 lat.

**) Test zakłada spadek wartości zabezpieczeń o 20% połączony z opóźnieniem w odzyskiwaniu zabezpieczeń: opóźnienie odzysku zabezpieczenia dla kredytów hipotecznych oraz kredytów gospodarczych zabezpieczonych hipotecznie wynosi 2 lata, natomiast dla kredytów samochodowych 1 rok i jest odzwierciedlone poprzez dodatkowe dyskontowanie odzysków.

***) W stress teście wykorzystano prognozy zmiennych makroekonomicznych w scenariuszu negatywnym i bazowym przygotowane na potrzeby MSSF 9.

Nadrzędnym celem biznesowym Banku w kontekście polityki kredytowej jest realizacja Strategii Banku oraz Strategii zarządzania ryzykiem, w tym utrzymanie ryzyka na przyjętym poziomie, tak aby zapewnić właściwą równowagę pomiędzy dochodem Banku a kosztami związanymi z materializacją ryzyk. Jednym ze strategicznych celów jest również realizacja budżetu ryzyka, który związany jest z ryzykiem kredytowym i zapewnia bezpieczeństwo depozytów w Banku..

Bank realizuje wyżej określone cele poprzez:

- wprowadzenie procedur zapewniających udzielanie kredytów w sposób bezpieczny, który zapewnia spłatę należności i zarządzanie nimi,
- takie dostosowanie polityki cenowej oraz marketingowej Banku, aby możliwe było utrzymanie zakładanego poziomu sprzedaży przy lokowaniu środków w portfelu kredytowym w sposób przynoszący korzyści,
- dołożenie wszelkich starań aby przekazywane Wnioskodawcom i Klientom informacje były zrozumiałe, jednoznaczne i czytelne,
- stosowanie w relacjach z Wnioskodawcami i Klientami zasady profesjonalizmu, rzetelności, staranności oraz najlepszej wiedzy.

Przy realizacji oraz szczegółowym definiowaniu celów określonych powyżej, Bank kieruje się zasadą nie przekraczania poziomu dopuszczalnego ryzyka kredytowego (apetytu na ryzyko) określonego przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku.

Wprowadzając nowe produkty kredytowe do swojej oferty, jak również modyfikując już istniejące produkty, lub też reguły decyzyjne z nimi związane, Bank, opierając się na danych historycznych oraz wiedzy eksperckiej swojej kadry, stara się możliwie dokładnie określić wpływ zmian na ryzyko kredytowe. Jeśli w konkretnym przypadku brak jest możliwości oszacowania wpływu na ryzyko, Bank stosuje metodę testowego wprowadzenia zmiany dla zbadania jej wpływu na ryzyko (na ograniczonej próbie).

Bank kredytuje następujące podmioty:

- gospodarstwa domowe (kredyty i pożyczki samochodowe, kredyty ratalne, pożyczki gotówkowe i karty kredytowe),
- przedsiębiorców (kredyty i pożyczki samochodowe, kredyty ratalne, kredyty gospodarcze).

Podmioty wymienione powyżej mają swoją siedzibę, miejsce stałego lub czasowego zameldowania w Polsce lub też posiadają prawo do stałego lub czasowego pobytu na terenie Polski. Dopuszcza się kredytowanie podmiotów uzyskujących dochody z zagranicy w przypadkach określonych szczegółowo w instrukcjach kredytowych.

W ramach oferty Banku na kredyty gospodarcze dostępne są kredyty gospodarcze dla dealerów samochodowych, kredyty gospodarcze (odnawialne i krótkoterminowe) dla partnerów handlowych współpracujących z Bankiem.

Bank obecnie oferuje wyłącznie kredyty w złotych polskich. W przeszłości Bank udzielał także kredytów indeksowanych do walut obcych (CHF, USD, EUR), a zatem obecnie zarządza portfelem kredytowym zawierającym tego typu ekspozycje.

Bank posiada w ofercie kredyty długo-, średnio- i krótkoterminowe. Maksymalne długości okresów kredytowania określają stosowne instrukcje kredytowe obowiązujące w Banku.

Zarządzaniu ryzykiem służą:

- dywersyfikacja portfela,
- scentralizowany proces decyzyjny,
- limity apetytu na ryzyko kredytowe oraz ryzyko koncentracji,
- szczegółowe limity koncentracji, operacyjne oraz akceptacyjne,
- przyjmowanie i monitorowanie zabezpieczeń,
- wewnętrzny przegląd należności,
- rygorystyczne zasady tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości,
- monitoring wskaźników poziomu ryzyka,
- monitoring spłat i windykacja oraz restrukturyzacja długu,
- testy warunków skrajnych,
- walidacja stosowanych w Banku modeli.

Bank wyznaczył następujące szczegółowe limity koncentracji wynikające z przepisów części czwartej Rozporządzenia CRR oraz Prawa Bankowego:

- suma zaangażowań Banku nie może przekroczyć 25% uznanego kapitału w przypadku podmiotu/podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- suma zaangażowań Banku w inną instytucję lub grupę podmiotów powiązanych, składającą się co najmniej z jednej instytucji nie może przekroczyć 25% wartości uznanego kapitału Banku lub kwoty 150 mln euro, w zależności od tego, która z tych wartości jest wyższa (jeżeli kwota 150 mln euro jest wyższa niż 25% wartości uznanego kapitału Banku, zastosowanie ma limit określony w drodze Uchwały Zarządu w sprawie określenia wysokości limitu dużych ekspozycji),
- suma zaangażowań wobec wszystkich powiązanych podmiotów należących do grupy podmiotów powiązanych, składających się co najmniej z jednej instytucji, nie będących instytucjami nie może przekroczyć 25% uznanego kapitału Banku,
- suma zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a Prawa Bankowego nie może przekroczyć 10% kapitału podstawowego Tier I Banku.

Wartości dopuszczalnych limitów (mln zł)	Rok 2018	Rok 2017
Limit koncentracji zaangażowania wobec podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie (25% uznanego kapitału)	676	574
Limit koncentracji zaangażowania wobec innej instytucji lub grupy podmiotów powiązanych, składających się co najmniej z jednej instytucji (25% uznanego kapitału lub 150 mln EUR w zależności od tego, która kwota jest wyższa)	645	626
Limit koncentracji zaangażowania wobec wszystkich powiązanych podmiotów nie będących instytucjami należących do grupy podmiotów powiązanych składającej się co najmniej z jednej instytucji (25% uznanego kapitału)	676	574
Limit koncentracji zaangażowania wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a Prawa bankowego (10% kapitału podstawowego Tier I Banku)	251	230

w tys. zł

Na dzień 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 żaden z powyższych limitów koncentracji nie został przekroczony. Maksymalne zaangażowanie wobec grupy podmiotów powiązanych ze sobą organizacyjnie wyniosło odpowiednio 55 449 tys. zł oraz 54 210 tys. zł (łącznie ekspozycja bilansowa i pozabilansowa).

Pozostałe szczegółowe limity koncentracji odnoszą się do:

- 1) zaangażowania w poszczególne produkty Banku,
- 2) podziału regionalnego,
- 3) zaangażowania w portfel kredytów gospodarczych zabezpieczonych hipotecznie, gdzie zabezpieczenie hipoteczne jest podstawowym zabezpieczeniem a wpis Banku nie jest na pierwszym miejscu,
- 4) zaangażowania klienta/grupy blisko powiązanych klientów.

Poniższa tabela przedstawia rozkład zaangażowania w podziale na poszczególne regiony gospodarcze. Na dzień 31 grudnia 2018 i 31 grudnia 2017 nie wystąpiła istotna koncentracja zaangażowania w żadnym z regionów. W tabeli zaprezentowano wartość brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Region	31.12.2018	%	31.12.2017	%
Centralny	3 927 638	24,67%	3 926 541	25,32%
Południowo-zachodni	1 738 808	10,93%	1 591 506	10,26%
Południowy	2 422 742	15,22%	2 366 149	15,26%
Północny	2 538 295	15,95%	2 449 087	15,79%
Północno-zachodni	3 045 493	19,14%	2 953 366	19,05%
Wschodni	1 773 069	11,14%	1 699 313	10,96%
Brak danych	469 542	2,95%	519 916	3,36%
Razem	15 915 587	100,00%	15 505 878	100,00%

Szczegółowe limity operacyjne obejmują:

- 1) Poziom ekspozycji przeterminowanych - wczesne opóźnienia.
- 2) Potencjalny maksymalny poziom nieodzyskanych kredytów.
- 3) Średni poziom odzysku ze stosowanych zabezpieczeń.
- 4) Średnie prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców.

Zabezpieczenia kredytów (poza kredytami gospodarczymi) stanowią:

- częściowe przewłaszczenie pojazdu,
- przewłaszczenie pojazdu z warunkiem zawieszającym wraz z depozytem karty pojazdu,
- ubezpieczenia (w szczególności: cesja z polisy ubezpieczenia nieruchomości, wskazanie Banku jako pierwszego uposażonego z tytułu ubezpieczenia na życie i/lub na wypadek utraty pracy lub czasowej niezdolności do pracy, ubezpieczenie pomostowe – ubezpieczenie spłaty kredytu do czasu ustanowienia hipoteki, cesja z ubezpieczenia AC pojazdu stanowiącego przedmiot przewłaszczenia),
- hipoteka na nieruchomości,
- weksel własny Kredytobiorcy in blanco,
- poręczenie wekslowe,
- poręczenie cywilne,
- przelew wierzytelności z tytułu wniesionych wkładów na poczet budowy lokalu / domu jednorodzinnego,
- inne (stosowane w rzadkich przypadkach), które zostaną wskazane w instrukcjach kredytowych lub zaakceptowane przez Zarząd Banku.

W przypadku kredytów gospodarczych na zabezpieczenia składają się:

- przewłaszczenie na zabezpieczenie zbioru pojazdów o zmiennym składzie, w szczególności zbioru pojazdów finansowanych przez Bank,
- przewłaszczenie na zabezpieczenie zbioru pojazdów o zmiennym składzie z opcją najmu lub leasingu, wraz z przelewem wierzytelności z umów najmu lub leasingu,

w tys. zł

- zastaw rejestrowy na zbiorze pojazdów o zmiennym składzie,
- w przypadku finansowania/refinansowania samochodów posiadających kartę pojazdu, przyjęcie przez Bank w depozyt kart pojazdów samochodów, których zakup jest finansowany/refinansowany przez Bank,
- cesja praw z umowy ubezpieczenia stoku samochodów, będącego przedmiotem umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie zbioru pojazdów lub umowy o ustanowienie sądowego zastawu rejestrowego,
- cesja praw z umowy ubezpieczenia w zakresie auto-casco samochodów zarejestrowanych lub użytkowanych przez kredytobiorcę lub jego klientów, których zakup jest finansowany/refinansowany kredytem udzielanym przez Bank,
- weksel własny in blanco,
- poręczenie wekslowe lub cywilne, w szczególności właścicieli lub członków zarządu kredytobiorcy, a także ich współmałżonków (w przypadku wspólności majątkowej),
- hipoteka ustanowiona na nieruchomości wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości,
- blokada należności z tytułu uruchomień kredytów ratalnych w przypadku partnerów handlowych,
- blokada środków pieniężnych zdeponowanych na lokacie bankowej,
- inne, zaakceptowane przez Bank.

Kwoty uzyskiwane ze sprzedaży zabezpieczeń wpływają bezpośrednio na modelowane wartości współczynników odzysków wyliczanego na potrzeby kalkulacji odpisów i rezerw.

Wartość zabezpieczeń kredytów udzielonych przez Bank	31.12.2018	31.12.2017
Zabezpieczenia kredytów hipotecznych	9 351 043	8 678 236
Zabezpieczenia kredytów samochodowych	725 849	789 079
Zabezpieczenia kredytów operacyjnych	363 007	439 613
Razem	10 439 899	9 906 928

Praktyki w zakresie *forbearance*

Jako działanie *forbearance* (tj. restrukturyzację zadłużenia klienta) określa się udogodnienie w spłacie zastosowane wobec klienta doświadczającego trudności finansowych zagrażających obsłudze zadłużenia wobec Banku na dotychczasowych warunkach umownych, zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) 2015/1278 z dnia 9 lipca 2015 r. Udogodnienie może polegać na zmianie dotychczasowych warunków umowy kredytu lub jego całkowitym bądź częściowym refinansowaniu. Zastosowanie restrukturyzacji ma na celu lepsze dopasowanie warunków spłaty należności do aktualnej i prognozowanej sytuacji finansowej klienta, minimalizację ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia, minimalizację straty i/lub maksymalizację odzysków.

Praktyki *forbearance* nie mają zastosowania w przypadku, gdy renegotiacje warunków umowy nie wynikają z trudności finansowych kredytobiorcy.

Decyzja o zastosowaniu udogodnienia wobec klientów doświadczających trudności w obsłudze zadłużenia następuje po uprzedniej analizie sytuacji finansowej klienta, ocenie możliwości spłaty w ramach nowych warunków, analizie posiadanych zabezpieczeń, ocenie woli do spłaty oraz historii dotychczasowej współpracy. Przyznane udogodnienia uzależnione są od wyników oceny i mogą polegać w szczególności na zmianie harmonogramu poprzez okresowe zawieszenie spłaty (karencja) lub wydłużenie terminu spłaty, zmianie warunków umowy na bardziej korzystne niż warunki, które uzyskaliby od tej samej instytucji w tym samym czasie inni dłużnicy o podobnym profilu ryzyka (np. zwolnienie z ubezpieczenia) itp. Dotyczy to zarówno klientów detalicznych jak i podmiotów gospodarczych.

Portfel umów objętych restrukturyzacją podlega systematycznej kontroli i ocenie pod kątem występowania opóźnień w spłacie. Raporty zawierające informację o udziale rachunków opóźnionych w spłacie w portfelu umów zrestrukturyzowanych z uwzględnieniem podziału na produkty, zastosowane warianty restrukturyzacji, przedział opóźnień zrestrukturyzowanej umowy oraz w innych przekrojach, których zastosowanie okaże się zasadne w toku prowadzonych analiz, prezentowane są przez Pion Windykacji raz na kwartał na posiedzeniu Komitetu ds. Windykacji.

W przypadku udzielenia Klientowi udogodnienia w spłacie (restrukturyzacji), każdorazowo dokonywane są stosowne zapisy w systemach, umożliwiające identyfikację portfela należności restrukturyzowanych. Należność/klient traktowany jest jako restrukturyzowany przez cały okres umowy od momentu zawarcia umowy udogodnienia. Klasyfikacja klientów do kategorii restrukturyzacji jest odrębną (niezależną) w stosunku do klasyfikacji należności do portfela pracującego/niepracującego.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do aktywów finansowych podlegających praktykom *forbearance* nie różnią się od zasad stosowanych w stosunku do innych aktywów pracujących i niepracujących w Banku. Bank wycenia kredyty i należności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Portfel kredytów i pożyczek podlegających forbearance	Wartość brutto		Odpisy z tytułu utraty wartości		Wartość netto	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Kredyty gospodarcze	1 994	1 583	-672	-559	1 322	1 024
Kredyty samochodowe	17 214	18 593	-16 981	-17 707	233	886
Kredyty hipoteczne	268 116	281 028	-134 312	-130 703	133 804	150 325
Kredyty na zakup towarów i usług	2 084	1 004	-1 735	-858	349	146
Kredyty gotówkowe	99 539	76 783	-68 551	-46 446	30 988	30 337
Karty kredytowe	580	318	-264	-210	316	108
Razem	389 527	379 309	-222 515	-196 483	167 012	182 826

Portfel kredytów i pożyczek podlegających forbearance	Wartość brutto		Odpisy z tytułu utraty wartości	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Z utratą wartości	224 463	206 276	-197 080	-181 565
Bez utraty wartości:	165 064	173 033	-25 435	-14 918
- nieprzeterminowane	117 065	120 306	-18 434	-6 807
- przeterminowane do 30 dni	30 724	26 574	-4 040	-2 846
- przeterminowane od 31 do 60 dni	11 944	14 747	-2 023	-2 297
- przeterminowane od 61 do 90 dni	5 331	11 406	-938	-2 968
Razem	389 527	379 309	-222 515	-196 483

Kwota przychodów z tytułu odsetek związanych z aktywami podlegającymi praktykom *forbearance* na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 wynosiła odpowiednio 10 041 tys. zł oraz 12 817 tys. zł.

Portfel kredytów i pożyczek podlegających forbearance brutto wg regionów	31.12.2018	%	31.12.2017	%
Centralny	80 885	20,76%	82 121	21,65%
Południowo-zachodni	48 271	12,39%	46 494	12,26%
Południowy	70 684	18,15%	71 273	18,79%
Północny	63 346	16,26%	62 081	16,37%
Północno-zachodni	76 976	19,76%	71 682	18,90%
Wschodni	45 081	11,57%	43 367	11,43%
Brak danych	4 284	1,11%	2 291	0,60%
Razem brutto	389 527	100,00%	379 309	100,00%

Zmiana stanu kredytów i pożyczek podlegających forbearance	Rok 2018	Rok 2017
Wartość bilansowa netto na początek okresu	182 826	199 704
Odpisy z tytułu utraty wartości (rezerwy)	-26 031	24 717
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	0	0
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowoujętych w okresie	50 576	39 051
Inne zmiany/splaty	-40 359	-80 646
Wartość bilansowa netto na koniec okresu	167 012	182 826

Polityka spisywania należności

W przypadku gdy czynności windykacyjne podjęte przez Bank (w tym czynności realizowane przez podmioty zewnętrzne) zostały przeprowadzone i nie doprowadziły do odzyskania kwoty zadłużenia oraz stwierdzono brak wypłacalności i zdolności do spłaty zadłużenia przez Kredytobiorcę/Pożyczkobiorcę lub koszty przeprowadzenia przez Bank czynności zmierzających do odzyskania wierzytelności na drodze sądowej byłyby równe lub wyższe od kwoty zadłużenia, Bank może podjąć decyzję o spisaniu wierzytelności. Bank może również podjąć decyzję o spisaniu wierzytelności na podstawie rekomendacji wydanej przez Komitet Windykacyjny, gdy stwierdzono brak możliwości dalszego dochodzenia należności ze względu na występowanie ryzyka prawnego, reputacyjnego lub ze względu na trudne do przezwyciężenia przeszkody operacyjne.

Wpływ umocnienia kursu franka szwajcarskiego w stosunku do polskiego złotego

Średni kurs NBP dla kursu PLN/CHF na dzień 31.12.2018 wynosił 3,8166.

Średni kurs NBP dla kursu PLN/CHF na dzień 31.12.2017 wynosił 3,5672.

Zmiana kursu PLN/CHF miała wpływ na wartość oraz profil ryzyka aktywów, zobowiązań oraz pozabilansowych instrumentów finansowych denominowanych i indeksowanych do CHF.

Struktura portfela kredytów i pożyczek indeksowanych do CHF w wartości brutto	31.12.2018	31.12.2017
Kredyty na nieruchomości	2 286 898	2 346 211
Kredyty pozostałe, w tym:	58 911	64 677
<i>Pożyczki hipoteczne i inne</i>	58 430	64 251
<i>Kredyty samochodowe</i>	481	426
Razem kredyty i pożyczki brutto	2 345 809	2 410 888

Ryzyko walutowe oraz ryzyko adekwatności kapitałowej związane z kredytami indeksowanymi do franka szwajcarskiego znajduje się pod stałą kontrolą, a sposób zarządzania tym ryzykiem został szerzej opisany w nocie 5 *Zarządzanie ryzykiem* w części dotyczącej odpowiednio zarządzania ryzykiem rynkowym oraz zarządzania ryzykiem niewypłacalności.

Poniżej przedstawiono strukturę portfela kredytów na nieruchomości indeksowanych do CHF.

Rok 2018

Struktura portfela kredytów na nieruchomości indeksowanych do CHF	Wartość brutto				Odpisy					
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Udział kredytów koszyka 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Pokrycie		
								Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3
Kredyty na nieruchomości	2 001 499	253 095	32 304	1,41%	2 465	36 593	21 801	0,12%	14,46%	67,49%

Rok 2017

Struktura portfela kredytów na nieruchomości indeksowanych do CHF	Wartość brutto			Odpisy			
	Kredyty bez utraty wartości	Kredyty ze stwierdzoną utratą wartości	Udział kredytów ze stwierdzoną utratą wartości	Odpisy IBNR	Odpisy z tytułu utraty wartości	Pokrycie	
						Odpisy IBNR	Odpisy z tytułu utraty wartości
Kredyty na nieruchomości	2 312 833	33 378	1,44%	28 184	22 834	1,22%	68,41%

Według stanu na 31.12.2018 97,20% portfela kredytów na nieruchomości indeksowanych do CHF zostało udzielonych przed rokiem 2009 (na dzień 31.12.2017 wskaźnik ten wynosił 97,24%). Średnia wartość wskaźnika LTV dla tego portfela wynosiła na dzień 31.12.2018 i 31.12.2017 odpowiednio 67,70% oraz 74,43%. W tabelach powyżej uwzględnione zostały kredyty indeksowane do CHF na wskazany dzień bilansowy, co oznacza, że dane nie zawierają należności z tytułu kredytów, dla których nastąpiło wypowiedzenie umowy. Kredyty takie są konwertowane na PLN w momencie wypowiedzenia umowy.

b) Ryzyko rynkowe

Bank w swojej działalności jest narażony na ryzyko rynkowe rozumiane jako ryzyko wynikające z niekorzystnej zmiany bieżącej wyceny otwartych pozycji Banku w instrumentach odsetkowych, walutowych i kapitałowych w skutek zmian wartości odpowiednich czynników ryzyka, a w szczególności stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji. W Banku pojęcie ryzyka rynkowego obejmuje ryzyko: stopy procentowej oraz ryzyko walutowe.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest minimalizacja ekspozycji na poszczególne rodzaje ryzyka w Banku, tak aby przy określonym akceptowanym poziomie ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego optymalizowany był dochód Banku. Celem Banku nie jest osiąganie spekulacyjnych zysków na krótkoterminowych zmianach cen lecz zabezpieczanie przed niekorzystnymi skutkami tych zmian dla wyniku. W związku z tym Bank nie zakłada zawierania transakcji do portfela handlowego, a wszystkie operacje są zaliczane do portfela bankowego.

Pomiar wartości narażenia Banku na ryzyko rynkowe dokonywany jest przy użyciu standardowych narzędzi stosowanych do poszczególnych rodzajów ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku zapewnia rozdzielenie funkcji operacyjnych – zawierania transakcji na rynku międzybankowym od funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka. Proces obejmuje zarówno Bank jak i podmioty zależne, dla których zastosowanie mają te same zasady i metody zarządzania ryzykiem rynkowym.

Raportowanie ryzyka rynkowego jest integralną częścią systemu raportowania w Banku, który obejmuje comiesięczne przekazywanie informacji dla Zarządu Banku, Komitetu Ryzyka Rynkowego i Komitetu ALCO oraz kwartalne raportowanie dla Rady Nadzorczej Banku.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się na płaszczyźnie zarządczej oraz operacyjnej. Polityka zarządzania ryzykiem oraz system raportowania są zgodne z obowiązującymi praktykami Grupy Santander oraz rekomendacjami Nadzoru Bankowego. Za wdrożenie i realizację polityk w tym zakresie odpowiedzialny jest Zarząd Banku.

Santander Consumer Bank S.A., działając w ramach Grupy Santander ma całkowitą autonomię w ramach realizacji funkcji skarbowych oraz zarządzania ryzykiem rynkowym.

W procesie zarządzania ryzykiem rynkowym biorą udział następujące jednostki organizacyjne Banku:

- Rada Nadzorcza Banku,
- Zarząd Banku,
- Komitet ALCO (Assets and Liabilities Management Committee),
- Pion Zarządzania Finansowego (Departament Skarbu),
- Komitet Ryzyka Rynkowego,
- Pion Ryzyka (Zespół Ryzyka Rynkowego),
- Audyt wewnętrzny.

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad zgodnością polityki zarządzania ryzykiem rynkowym ze strategią i planem finansowym Banku.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za dostosowanie ryzyka rynkowego Banku oraz procesu zarządzania tym ryzykiem do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu.

Pion Zarządzania Finansowego sprawuje funkcje operacyjne związane z zarządzaniem ryzykiem rynkowym. Zadania kontrolne i monitorujące poziom ryzyka rynkowego są funkcjonalnie całkowicie rozdzielone i wykonywane w Pionie Ryzyka w Zespole Ryzyka Rynkowego. Za zarządzanie ryzykiem rynkowym w kategoriach opiniowania i kontroli limitów odpowiedzialny jest Komitet Ryzyka Rynkowego, natomiast za ustanawianie wysokości limitów odpowiada Zarząd Banku. Decyzje strategiczne dotyczące ryzyka rynkowego podejmowane są przez Zarząd Banku na wniosek Komitetu ALCO i/lub Komitetu Ryzyka Rynkowego.

Istotną funkcję w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym odgrywa audyt wewnętrzny. W tym zakresie audyt pełni funkcję niezależnej oceny efektywności i skuteczności - stosowanych przez jednostki Pionu Ryzyka - rozwiązań w zakresie identyfikacji, pomiaru i kontroli zarządzania danym rodzajem ryzyka.

Ryzyko zarządzane jest za pomocą systemu monitorowania limitów oraz testów warunków skrajnych. Limity ustalane są przez Zarząd Banku na wniosek Komitetu Ryzyka Rynkowego i/lub Komitetu ALCO. Limity globalne określające apetyt na ryzyko są zatwierdzane przez Radę Nadzorczą. Podstawowe elementy systemu kontroli ryzyka rynkowego obejmują:

- limity wrażliwości wyniku odsetkowego netto i wartości ekonomicznej kapitału,
- limit VaR (Value At Risk) dla ryzyka walutowego i stopy procentowej,
- testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego.

Metodyka szacowania wartości zagrożonej (*Value-at-risk*) w zakresie pomiaru ryzyka rynkowego

Do pomiaru ryzyka kursu walutowego oraz ryzyka stopy procentowej Bank wykorzystuje metodę pomiaru wartości zagrożonej (VaR), której wynik Bank definiuje jako stratę wartości rynkowej (instrumentu finansowego, portfela) taką, że prawdopodobieństwo osiągnięcia jej lub przekroczenia w zadanym przedziale czasowym jest równe zadanemu poziomowi tolerancji zgodnie z formułą: $P(W < W_0 - VaR) = \alpha$. Gdzie W_0 to odpowiednio wartość obecna, wartość końca rozpatrywanego okresu i poziom tolerancji. W Banku VaR dla stopy procentowej kalkulowany jest na podstawie szeregu czasowego co najmniej 24 danych miesięcznych przy założeniu 99% poziomu ufności oraz jednomiesięcznego okresu utrzymania pozycji. VaR dla pozycji walutowej kalkulowany jest dla 2-letniego szeregu czasowego przy założeniu 99% poziomu ufności oraz 10-dniowego okresu utrzymania pozycji.

a. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Ryzyko stopy procentowej Bank definiuje jako ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Monitorowaniu i limitowaniu podlegają wszystkie składowe ryzyka stopy procentowej, w tym:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania,
- ryzyko bazowe,
- ryzyko krzywej dochodowości,
- ryzyko opcji klienta.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej stosuje się m.in. lukę stopy procentowej urealnioną o wcześniejsze spłaty kredytów oraz uwzględniającą hipotezę zerwań depozytów. Analizie podlega wpływ potencjalnej zmiany stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku. Bank szacuje także wartość narażoną na ryzyko (VaR) na podstawie szeregu czasowego co najmniej 24 danych miesięcznych w horyzoncie miesięcznym przy poziomie ufności 99%. Analiza poszerzona jest o analizę scenariuszy skrajnych dla zakładanej szokowej zmiany stóp procentowych.

Pomiar ryzyka stopy procentowej odbywa się za pomocą raportów luki terminów przeszacowania oraz VaR. Wykonywane są również testy warunków skrajnych. Bank prowadzi bardzo konserwatywną strategię zarządzania ryzykiem stopy procentowej, która polega na dopasowaniu struktury przeszacowania zobowiązań do aktualnej struktury przeszacowania aktywów. Bank nie stosuje instrumentów pochodnych w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Ryzyko stopy procentowej wyrażone VaR kształtowało się następująco (podano wartości potencjalnego wpływu na wynik finansowy w mln zł wynikającego z obserwowanej zmienności cen na rynkach finansowych przy poziomie ufności 0,99):

Value at Risk dla stopy procentowej	Rok 2018	Rok 2017
VaR o horyzoncie 1 miesiąc – wartość na 31 grudnia	9,66	10,21
VaR o horyzoncie 1 miesiąc – wartość minimalna w roku	9,40	10,02
VaR o horyzoncie 1 miesiąc – wartość średnia w roku	11,65	14,73
VaR o horyzoncie 1 miesiąc – wartość maksymalna w roku	13,79	22,00
Górna wartość limitu	25,00	25,00

Wartość luki stopy procentowej według stanu na 31.12.2018 wyniosła:

— w scenariuszu przesunięcia stóp procentowych o +100 punktów bazowych

	1M	3M	6M	12M	2 Lata
Aktywa, w tym:	4 600 261	3 027 192	3 888 140	2 671 363	2 543 808
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	1 995 848	308 500	836 000	570 000	290 000
Kredyty i pożyczki udzielone	2 460 121	2 718 692	3 052 140	2 101 363	2 253 808
Pozostałe aktywa	144 292	0	0	0	0
Zobowiązania i kapitały, w tym:	4 480 753	2 305 898	2 400 820	2 994 033	1 483 887
Rynek międzybankowy	3 064 209	0	0	386 758	6 684
Emisje własne	0	800 000	1 326 500	0	0
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	1 416 544	1 505 898	1 074 320	2 607 275	1 477 203
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	2 038	18 682	0	0	0
Luka	121 546	739 976	1 487 320	-322 670	1 059 921
Luka skumulowana	121 546	861 522	2 348 842	2 026 172	3 086 093

	3 Lata	4 Lata	5 Lat	>5 Lat	Nieodsetkowe	Suma
Aktywa, w tym:	1 140 788	739 051	326 111	48 456	-293 131	18 692 039
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	350 000	0	0	0	0	4 350 348
Kredyty i pożyczki udzielone	790 788	739 051	326 111	48 456	-972 652	13 517 878
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	679 521	823 813
Zobowiązania i kapitały, w tym:	633 931	222 908	86 058	0	4 083 751	18 692 039
Rynek międzybankowy	14 152	222 158	86 058	0	0	3 780 019
Emisje własne	0	0	0	0	0	2 126 500
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	619 779	750	0	0	93 075	8 794 844
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	3 990 676	3 990 676
Pozycje pozabilansowe	0	0	0	0	0	20 720
Luka	506 857	516 143	240 053	48 456	-4 376 882	20 720
Luka skumulowana	3 592 950	4 109 093	4 349 146	4 397 602	20 720	20 720

– w scenariuszu przesunięcia stóp procentowych o -100 punktów bazowych

	1M	3M	6M	12M	2 Lata
Aktywa, w tym:	10 707 094	2 305 884	2 926 871	1 204 789	852 442
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	1 995 848	308 500	836 000	570 000	290 000
Kredyty i pożyczki udzielone	8 566 954	1 997 384	2 090 871	634 789	562 442
Pozostałe aktywa	144 292	0	0	0	0
Zobowiązania i kapitały, w tym:	4 480 753	2 305 898	2 400 820	2 994 033	1 483 887
Rynek międzybankowy	3 064 209	0	0	386 758	6 684
Emisje własne	0	800 000	1 326 500	0	0
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	1 416 544	1 505 898	1 074 320	2 607 275	1 477 203
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	2 038	18 682	0	0	0
Luka	6 228 379	18 668	526 051	-1 789 244	-631 445
Luka skumulowana	6 228 379	6 247 047	6 773 098	4 983 854	4 352 409

	3 Lata	4 Lata	5 Lat	>5 Lat	Nieodsetkowe	Suma
Aktywa, w tym:	541 087	320 292	114 884	11 827	-293 131	18 692 039
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	350 000	0	0	0	0	4 350 348
Kredyty i pożyczki udzielone	191 087	320 292	114 884	11 827	-972 652	13 517 878
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	679 521	823 813
Zobowiązania i kapitały, w tym:	633 931	222 908	86 058	0	4 083 751	18 692 039
Rynek międzybankowy	14 152	222 158	86 058	0	0	3 780 019
Emisje własne	0	0	0	0	0	2 126 500
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	619 779	750	0	0	93 075	8 794 844
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	3 990 676	3 990 676
Pozycje pozabilansowe	0	0	0	0	0	20 720
Luka	-92 844	97 384	28 826	11 827	-4 376 882	20 720
Luka skumulowana	4 259 565	4 356 949	4 385 775	4 397 602	20 720	20 720

Wartość luki stopy procentowej według stanu na 31.12.2017 wyniosła:

— w scenariuszu przesunięcia stóp procentowych o +100 punktów bazowych

	1M	3M	6M	12M	2 Lata
Aktywa, w tym:	4 990 610	2 830 730	3 119 670	2 574 564	2 514 010
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	2 382 891	108 500	79 000	617 000	436 000
Kredyty i pożyczki udzielone	2 468 322	2 722 230	3 040 670	1 957 564	2 078 010
Pozostałe aktywa	139 397	0	0	0	0
Zobowiązania i kapitały, w tym:	4 689 302	2 677 567	1 919 602	2 433 582	1 304 430
Rynek międzybankowy	2 919 499	350 091	2 538	360 289	4 714
Emisje własne	0	780 000	885 500	0	0
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	1 769 803	1 547 476	1 031 564	2 073 293	1 299 716
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	14 542	78 048	0	0	0
Luka	315 850	231 211	1 200 068	140 982	1 209 580
Luka skumulowana	315 850	547 061	1 747 129	1 888 111	3 097 691

	3 Lata	4 Lata	5 Lat	>5 Lat	Nieodsetkowe	Suma
Aktywa, w tym:	854 038	587 261	349 022	7 012	-179 821	17 647 096
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	200 000	0	0	0	0	3 823 391
Kredyty i pożyczki udzielone	654 038	587 261	349 022	7 012	-1 028 910	12 835 219
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	849 089	988 486
Zobowiązania i kapitały, w tym:	305 333	153 231	156 809	0	4 007 240	17 647 096
Rynek międzybankowy	12 334	152 231	156 809	0	0	3 958 505
Emisje własne	0	0	0	0	0	1 665 500
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	292 999	1 000	0	0	0	8 015 851
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	4 007 240	4 007 240
Pozycje pozabilansowe	0	0	0	0	0	92 590
Luka	548 705	434 030	192 213	7 012	-4 187 061	92 590
Luka skumulowana	3 646 396	4 080 426	4 272 639	4 279 651	92 590	92 590

— w scenariuszu przesunięcia stóp procentowych o -100 punktów bazowych

	1M	3M	6M	12M	2 Lata
Aktywa, w tym:	10 390 820	2 154 366	2 227 757	1 229 163	1 005 171
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	2 382 891	108 500	79 000	617 000	436 000
Kredyty i pożyczki udzielone	7 868 532	2 045 866	2 148 757	612 163	569 171
Rezerwy, prowizje	0	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	139 397	0	0	0	0
Zobowiązania i kapitały, w tym:	4 689 302	2 677 567	1 919 602	2 433 582	1 304 430
Rynek międzybankowy	2 919 499	350 091	2 538	360 289	4 714
Emisje własne	0	780 000	885 500	0	0
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	1 769 803	1 547 476	1 031 564	2 073 293	1 299 716
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	14 542	78 048	0	0	0
Luka	5 716 060	-445 153	308 155	-1 204 419	-299 259
Luka skumulowana	5 716 060	5 270 907	5 579 062	4 374 643	4 075 384

	3 Lata	4 Lata	5 Lat	>5 Lat	Nieodsetkowe	Suma
Aktywa, w tym:	366 002	241 556	206 083	6 000	-179 822	17 647 096
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	200 000	0	0	0	0	3 823 391
Kredyty i pożyczki udzielone	166 002	241 556	206 083	6 000	-1 028 911	12 835 219
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	849 089	988 486
Zobowiązania i kapitały, w tym:	305 333	153 231	156 809	0	4 007 240	17 647 096
Rynek międzybankowy	12 334	152 231	156 809	0	0	3 958 505
Emisje własne	0	0	0	0	0	1 665 500
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	292 999	1 000	0	0	0	8 015 851
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	4 007 240	4 007 240
Pozycje pozabilansowe	0	0	0	0	0	92 590
Luka	60 669	88 325	49 274	6 000	-4 187 062	92 590
Luka skumulowana	4 136 053	4 224 378	4 273 652	4 279 652	92 590	92 590

Bank stosuje instrumenty pochodne do zabezpieczania płynności i ograniczania ryzyka walutowego (SWAPy oraz CIRSy), których wrażliwość na równoległe przesunięcia krzywych dochodowości jest marginalna.

W zakresie analizy wrażliwości portfela kart kredytowych wycenianych obowiązkowo do wartości godziwej na zmiany stopy dyskontowej, przyjęte scenariusze oraz wyniki przedstawia poniższa tabela.

Zmiana stopy dyskontowej	Wzrost / (spadek) wyceny do wartości godziwej (tys. zł)
- 1 punkt %	2 311
+ 1 punkt %	-2 271
- 2 punkty %	4 664
+ 2 punkty %	-4 502

b. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe Bank definiuje jako ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz jego kapitału w wyniku niekorzystnej zmiany kursów walutowych. W ramach monitorowania ryzyka kursowego Bank analizuje także ryzyko płynności w walutach obcych oraz wpływ ryzyka kursowego na ryzyko kredytowe, które pojawia się w przypadku kredytów indeksowanych do walut obcych - gdy występuje niedopasowanie waluty kredytu do waluty przychodów

klientów Banku, a także wpływ ryzyka walutowego na ryzyko płynności, które wynika z wyceny w złotych pochodnych instrumentów finansowych typu CIRS i FX SWAP. Sytuacja taka dotyczy znaczącej części portfela Banku ponieważ w sprawozdaniu finansowym wysoki udział mają kredyty indeksowane do walut obcych. Ryzyko walutowe jest zabezpieczane w tym zakresie instrumentami pochodnymi.

Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie całkowitej pozycji walutowej Banku w wysokości, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. W tym celu limity pozycji walutowej ustalone są na konserwatywnym poziomie nie przekraczającym wartości progu istotności określonego w relacji do funduszy własnych Banku.

Zarządzanie ryzykiem walutowym w Banku obejmuje następujące zagadnienia:

- zarządzanie otwartą pozycją walutową Banku, w tym ustalenie i kontrolowanie limitów dla otwartej pozycji walutowej i limitów maksymalnej straty,
- monitorowanie różnic kursowych z wymiany walut i wyniku z pozycji wymiany,
- szacowanie potencjalnej straty z tytułu ryzyka walutowego (wartości zagrożonej) i analiza scenariuszy skrajnych,
- zarządzanie poziomem obrotu w zakresie operacji obciążonych ryzykiem walutowym,
- alokację kapitału na ryzyko niedopasowania waluty kredytu z przychodami klientów.

Wielkości, na które nałożone są limity to m.in.: wartość otwartych pozycji walutowych i wartość zagrożona (VaR) obliczana dla 2-letniego szeregu czasowego w horyzoncie 10-dniowym i przy poziomie ufności 99%.

Bank narażony jest na ryzyko walutowe z tytułu udzielania klientom kredytów i pożyczek indeksowanych do walut obcych. Ryzyko walutowe jest zarządzane przez codzienne monitorowanie i minimalizowanie bieżącej pozycji walutowej Banku. Domykanie pozycji odbywa się za pomocą dopasowania aktywów i zobowiązań poprzez natychmiastowe transakcje walutowe.

Począwszy od roku 2011 Bank stosuje transakcje instrumentami pochodnymi w ramach rachunkowości zabezpieczeń do zabezpieczania przepływów portfela kredytów indeksowanych do franka szwajcarskiego przed ryzykiem walutowym.

Pomiar ryzyka walutowego odbywa się za pomocą codziennych raportów pozycji całkowitej Banku oraz raportów VaR. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku pozycja walutowa kształtowała się odpowiednio:

Otwarta pozycja walutowa oraz wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia 2018 roku

Struktura walutowa (wartości przeliczone na PLN wg kursów średnich NBP)								
	Rachunki i lokaty w innych bankach	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Instrumenty pochodne zabezpieczające	Pozostałe aktywa	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów	Pozostałe zobowiązania
CHF	6 877	2 283 042	0	1 106	0	-1 106 793	-15 482	0
USD	4	84	3 736	0	0	-3 768	0	0
EUR	23 363	545	0	0	614	-37 191	-15 582	-114
Razem:	30 244	2 283 671	3 736	1 106	614	-1 147 752	-31 064	-114

Otwarta pozycja walutowa oraz wykorzystanie limitu na dzień 31 grudnia 2017 roku

Struktura walutowa (wartości przeliczone na PLN wg kursów średnich NBP)								
	Rachunki i lokaty w innych bankach	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Instrumenty pochodne zabezpiecza- jące	Pozostałe aktywa	Zobowiązania wobec banków	Zobowiązania wobec klientów	Pozostałe zobowiązania
CHF	292	2 358 458	0	850	0	-1 171 179	-14 209	0
USD	45	81	2 989	0	0	-2 960	0	0
EUR	128 509	568	0	0	596	-102 504	-27 511	-95
Razem:	128 846	2 359 107	2 989	850	596	-1 276 643	-41 720	-95

Ryzyko walutowe wyrażone VaR kształtowało się następująco (podano wartości potencjalnego wpływu na wynik finansowy w tys. zł wynikającego z obserwowanej zmienności cen na rynkach finansowych przy poziomie ufności 0,99):

Value at Risk dla ryzyka walutowego	Rok 2018	Rok 2017
VaR o horyzoncie 10 dni – wartość na 31 grudnia	128,06	460,54
Górna wartość limitu	500	500

c. Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie pozycji finansowej Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz mogące się pojawić potrzeby w wyniku zmian otoczenia rynkowego lub zachowań klientów. Podstawowym celem zarządzania płynnością finansową Banku jest dążenie do wzrostu stabilnych źródeł finansowania.

Santander Consumer Bank S.A., działając w ramach Grupy Santander ma całkowitą autonomię w ramach realizacji funkcji skarbowych oraz zarządzania ryzykiem płynności. Działalność w zakresie pozyskiwania finansowania oraz transakcje skarbowe realizowane są niezależnie od innych podmiotów w Grupie. Dotyczy to zarówno rynku detalicznego, gdzie Bank pozyskuje depozyty od osób fizycznych i MSP, jak i rynku hurtowego, gdzie Bank pozyskuje finansowanie od przedsiębiorstw i korporacji oraz rynku międzybankowego. W zakresie zarządzania ryzykiem płynności w swoich spółkach zależnych Bank stosuje całkowitą centralizację funkcji skarbowych. Zarządzanie ryzykiem płynności oraz pozyskiwanie finansowania jest realizowane w Banku w całości przez Departament Skarbu.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności biorą udział następujące jednostki organizacyjne Banku:

- Rada Nadzorcza Banku,
- Zarząd Banku,
- Komitet ALCO (Assets and Liabilities Management Committee),
- Pion Zarządzania Finansowego (Departament Skarbu),
- Komitet Ryzyka Rynkowego,
- Pion Ryzyka (Zespół Ryzyka Rynkowego).

Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad zgodnością polityki zarządzania ryzykiem płynności ze strategią i planem finansowym Banku.

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za dostosowanie ryzyka płynności Banku oraz procesu zarządzania tym ryzykiem do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz za właściwe sformalizowanie i zaawansowanie tego procesu.

Pion Zarządzania Finansowego sprawuje funkcje operacyjne związane z zarządzaniem ryzykiem płynności. W szczególności Departament Skarbu zarządza operacyjnie płynnością płatniczą i bieżącą Banku w ramach przyznanych uprawnień. Za zarządzanie płynnością średnio i długoterminową, w szczególności za utrzymanie pożądanej struktury zobowiązań, odpowiada Komitet ALCO. Zadania kontrolne i monitorujące poziom ryzyka są funkcjonalnie całkowicie rozdzielone i wykonywane w Pionie Ryzyka w Zespole Ryzyka Rynkowego. Za zarządzanie ryzykiem płynności w kategoriach opiniowania i kontroli limitów odpowiedzialny jest Komitet Ryzyka Rynkowego, za ustanawianie wysokości limitów odpowiada Zarząd Banku. Decyzje strategiczne dotyczące ryzyka płynności podejmowane są przez Zarząd Banku na wniosek Komitetu ALCO i/lub Komitetu Ryzyka Rynkowego.

Do pomiaru ryzyka płynności stosuje się m.in. lukę płynności urealnioną o wcześniejsze spłaty kredytów oraz uwzględniającą hipotezę odnowień i zerwań depozytów, analizę scenariuszy skrajnych w ramach planu awaryjnego utrzymania płynności oraz analizy stabilności i kosztów pozyskania zobowiązań.

Płynność finansowa Banku jest kształtowana głównie poprzez środki pozyskane z depozytów klientów detalicznych i korporacyjnych, emisji własnych dłużnych papierów wartościowych, linii kredytowych z Grupy Santander i innych podmiotów, a także w ramach sekurytyzacji portfela kredytowego. Portfel wysokiej jakości aktywów płynnych oraz niewykorzystane linie kredytowe stanowią część podstawową nadwyżki płynności zgodnie z Rekomendacją P oraz zapewniają podstawową i uzupełniającą rezerwę płynności w rozumieniu Uchwały nr 386/2008 KNF, również w sytuacji, gdy Bank pozyskuje środki z innych źródeł.

Brak pozycji spekulacyjnych znacząco ogranicza ekspozycję banku na brak płynności rynków finansowych.

Portfel kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF jest finansowany środkami pozyskanymi w ramach długoterminowych transakcji z przyrzeczeniem odkupu (repo) w CHF zabezpieczonych papierami wartościowymi w PLN, poprzez długoterminowe transakcje pozabilansowe CIRS oraz krótko i średnioterminowe transakcje FX SWAP.

Celem zarządzania płynnością Banku jest utrzymanie zdolności Banku do wywiązania się z bieżących i przyszłych zobowiązań. Specyfika działania Banku polega na maksymalnym wsparciu Grupy Santander w zakresie pozyskania krótko i długoterminowych zobowiązań Banku. W celu zapewnienia finansowania i zmniejszenia ryzyka operacyjnego w tym zakresie Bank podpisał umowy kredytowe z podmiotami Grupy Santander.

Na płynność Banku wpływ mają zarówno czynniki wewnętrzne jak i zewnętrzne. Wśród czynników wewnętrznych, nad którymi Bank sprawuje kontrolę można wyróżnić:

- strukturę bilansu oraz pozycji pozabilansowych w poszczególnych walutach,
- wewnętrzne regulacje i procedury zarządzania ryzykiem płynności,
- politykę cenową i ofertę produktową.

Czynniki zewnętrzne, będące poza kontrolą Banku obejmują:

- wsparcie Grupy,
- politykę pieniężną Banku Centralnego,
- sytuację gospodarczą kraju,
- ocenę standingu finansowego Grupy,
- ryzyko płynności rynku.

W 2018 roku Bank kontynuował strategię pozyskiwania zdywersyfikowanego finansowania opierając się zarówno na produktach depozytowych dla klientów detalicznych i korporacyjnych jak i na instrumentach z hurtowych rynków finansowych, które w szczególności obejmują:

- linie kredytowe w PLN,
- długoterminowe, dwuwalutowe transakcje typu repo (w CHF),
- transakcje sekurytyzacyjne,
- emisje własne dłużnych papierów wartościowych.

W zakresie zarządzania płynnością w spółkach zależnych Bank stosuje całkowitą centralizację funkcji skarbowych. Zarządzanie ryzykiem płynności oraz pozyskiwanie finansowania jest realizowane w Banku w całości przez Departament Skarbu.

W 2018 roku Bank kontynuował strategię pozyskiwania długoterminowego finansowania, w szczególności zachęcano klientów detalicznych do lokowania na terminy od 12M do 3 lat. W 2018 roku zawarto również transakcję pochodną finansującą portfel kredytów w CHF o terminie pierwotnym 6 lat.

Bank zdefiniował nadwyżkę płynności jako nieobciążone aktywa o wysokiej płynności i jakości kredytowej charakteryzujące się wysoką zbywalnością bez konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań, dla których nie ma prawnych, regulacyjnych

i operacyjnych przeszkód do ich wykorzystania w celu pozyskania środków. Nadwyżkę płynności dzieli się na podstawową i uzupełniającą nadwyżkę płynności.

Podstawowa nadwyżka płynności składa się z następujących elementów:

- gotówka,
- rachunki bieżące i lokaty overnight w bankach,
- środki na rachunku bieżącym lub na rachunku rezerwy obowiązkowej w banku centralnym, przy czym w okresie wykraczającym poza tygodniowy „horyzont przeżycia” Bank uwzględnia, w przypadku wykorzystania tych środków, konieczność zapewnienia możliwości uzupełnienia salda rezerwy obowiązkowej do wymaganego przepisami poziomu,
- wysokiej jakości obligacje rządowe bądź podobne instrumenty, w tym dłużne papiery wartościowe dopuszczone przez NBP jako zabezpieczenia kredytu lombardowego, technicznego i operacji repo.

Uzupełniająca nadwyżka płynności składa się z aktywów kredytowych możliwych do przedstawienia w NBP jako zastaw w kredycie refinansowym z wyłączeniem aktywów obciążonych, np. sekurytyzowanych.

System zarządzania płynnością w Santander Consumer Bank S.A. uwzględnia ryzyko płynności rynku. Bank zalicza do buforów płynności wyłącznie bardzo płynne instrumenty finansowe. W szczególności w 2018 roku były to wyłącznie obligacje skarbowe. Po stronie zobowiązań Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie transakcji długoterminowych dla finansowania pozyskanego z hurtowych rynków finansowych, w szczególności w transakcjach pochodnych (CIRS) oraz w liniach kredytowych.

Pomiar ryzyka płynności

Głównymi elementami metodologii pomiaru ryzyka płynności Banku są:

- luka płynności Banku z uwzględnieniem wcześniejszych spłat kredytów, zerwań i odnowień depozytów klientów, analizy wykonywane są dla każdej waluty osobno oraz łącznie dla całego portfela Banku (luka skonsolidowana uwzględnia tylko wcześniejsze spłaty kredytów),
- wyznaczanie luki płynności do 1 miesiąca z uwzględnieniem zobowiązań pozabilansowych oraz podstawowej rezerwy płynności,
- testy warunków skrajnych badające wpływ zmian wewnętrznych oraz systemowych (oddzielnie oraz łącznie),
- analiza ryzyka płynności w podmiotach zależnych,
- analiza oraz limitowanie uruchomień kredytów w zadanym okresie,
- analiza poziomu bilansowego, koncentracji, stabilności, zrywalności i odnawialności depozytów,
- analiza oraz prognoza wykonania stanu rezerwy obowiązkowej oraz sald na rachunkach nostro,
- kalkulacja nadzorczych miar płynności zgodnie z Uchwałą nr 386/2008 KNF,
- kalkulacja wskaźnika LCR zgodnie z Rozporządzeniem CRR i Aktem Delegowanym,
- analiza struktury zobowiązań wykonana dla każdej waluty osobno oraz łącznie,
- analiza kosztów finansowania,
- plany finansowe i plany pozyskania zobowiązań stabilnych, w tym analiza płynności długoterminowej.

Bank dokonuje monitorowania poziomu płynności złotowej i walutowej w formie:

- zestawienia niedopasowania terminów płatności aktywów i zobowiązań (analiza luki płynności),
- analizy przepływu środków (urealnienie luki płynności).

Na bazie zestawień ustalone są limity płynności, które są monitorowane na bieżąco i mają na celu ograniczenie ryzyka utraty płynności przez Bank. Wskaźniki płynności są obliczane według stanu na koniec każdego dnia roboczego.

Wartości nadzorczych miar płynności wyniosły:

Miara płynności	31.12.2018	31.12.2017
M1	905 955,68	904 112,47
M2	1,67	1,76
M3	13,49	19,61
M4	1,22	1,22

Wartość wskaźnika pokrycia wpływów netto (LCR) wyniosła:

	31.12.2018	31.12.2017
LCR jednostkowy	155%	191%

Wartość luki płynności, według stanu na 31.12.2018 wyniosła:

	1M	3M	6M	12M	2 Lata
Aktywa, w tym:	3 720 696	1 315 876	1 666 178	3 174 089	2 945 575
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	1 932 836	216 500	415 000	1 161 493	274 000
Kredyty i pożyczki udzielone	1 622 043	1 099 376	1 251 178	2 012 596	2 671 575
Pozostałe aktywa	165 817	0	0	0	0
Zobowiązania i kapitały, w tym:	1 178 195	1 001 449	1 032 707	3 140 223	2 825 722
Rynek międzybankowy	62 929	0	325 814	1 695 089	909 123
Emisje własne	0	0	0	230 000	624 100
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	1 115 266	1 001 449	706 893	1 215 134	1 292 499
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	302	-164	0	1 736	8 304
Luka	2 542 803	314 263	633 471	35 602	128 157
Luka skumulowana	2 542 803	2 857 066	3 490 537	3 526 139	3 654 296

	3 Lata	4 Lata	5 Lat	>5 Lat	Nieodsetkowe	Suma
Aktywa, w tym:	2 014 543	1 473 991	788 741	1 907 006	-314 656	18 692 039
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	327 519	23 000	0	0	0	4 350 348
Kredyty i pożyczki udzielone	1 687 024	1 450 991	788 741	1 907 006	-972 652	13 517 878
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	657 996	823 813
Zobowiązania i kapitały, w tym:	1 984 041	1 307 884	514 872	1 623 195	4 083 751	18 692 039
Rynek międzybankowy	445 377	255 629	86 058	0	0	3 780 019
Emisje własne	691 000	381 400	0	200 000	0	2 126 500
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	847 664	670 855	428 814	1 423 195	93 075	8 794 844
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	3 990 676	3 990 676
Pozycje pozabilansowe	3 738	6 804	0	0	0	20 720
Luka	34 240	172 911	273 869	283 811	-4 398 407	20 720
Luka skumulowana	3 688 536	3 861 447	4 135 316	4 419 127	20 720	20 720

Wartość luki płynności, według stanu na 31.12.2017 wyniosła:

	1M	3M	6M	12M	2 Lata
Aktywa, w tym:	3 790 519	1 226 700	1 407 110	2 089 222	3 138 683
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	2 043 398	109 000	179 000	127 000	522 934
Kredyty i pożyczki udzielone	1 586 553	1 117 700	1 228 110	1 962 222	2 615 749
Pozostałe aktywa	160 568	0	0	0	0
Zobowiązania i kapitały, w tym:	1 621 150	1 747 734	918 192	1 817 358	2 896 963
Rynek międzybankowy	179 637	548 232	364 622	884 532	1 571 414
Emisje własne	0	140 000	50 000	0	230 000
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	1 441 513	1 059 502	503 570	932 826	1 095 549
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0
Pozycje pozabilansowe	2 830	5 581	0	0	11 712
Luka	2 172 199	-515 453	488 918	271 864	253 432
Luka skumulowana	2 172 199	1 656 746	2 145 664	2 417 528	2 670 960

	3 Lata	4 Lata	5 Lat	>5 Lat	Nieodsetkowe	Suma
Aktywa, w tym:	2 337 633	1 271 100	796 976	1 790 147	-200 994	17 647 096
Rynek międzybankowy i papiery wartościowe	842 059	0	0	0	0	3 823 391
Kredyty i pożyczki udzielone	1 495 574	1 271 100	796 976	1 790 147	-1 028 912	12 835 219
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	827 918	988 486
Zobowiązania i kapitały, w tym:	1 389 831	1 043 321	844 604	1 360 703	4 007 240	17 647 096
Rynek międzybankowy	99 930	153 327	156 811	0	0	3 958 505
Emisje własne	624 100	300 000	321 400	0	0	1 665 500
Depozyty (z wyłączeniem bankowych)	665 801	589 994	366 393	1 360 703	0	8 015 851
Fundusze własne i pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	4 007 240	4 007 240
Pozycje pozabilansowe	23 268	21 196	28 003	0	0	92 590
Luka	971 070	248 975	-19 625	429 444	-4 208 234	92 590
Luka skumulowana	3 642 030	3 891 005	3 871 380	4 300 824	92 590	92 590

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w cyklu kwartalnym. Testy warunków skrajnych obejmują analizy scenariuszowe, test wrażliwości oraz test odwrócony. Analizy scenariuszowe przeprowadzane są w horyzoncie 90 dni w trzech wariantach:

- wewnętrzny (idiosynkratyczny) zakładający, że w wyniku obniżenia zaufania do banku następuje zwiększony odpływ depozytów i brak możliwości pozyskania niezabezpieczonego finansowania z rynku międzybankowego,
- systemowy zakładający, że w wyniku wystąpienia sytuacji kryzysowej na rynku następuje m.in. pogorszenie jakości portfela kredytowego, zwiększone wykorzystanie udzielonych linii kredytowych i gwarancji, brak możliwości pozyskania finansowania z rynku międzybankowego i zamrożenie otrzymanych linii kredytowych,
- połączony stanowiący kombinację dwóch powyższych, z uwzględnieniem możliwych interakcji.

W ramach scenariuszy warunków skrajnych Bank testuje dotkliwe warunki skrajne o charakterze krótkoterminowym (do dwóch tygodni), jak i mniej dotkliwe, ale utrzymujące się w czasie (do dwóch miesięcy).

Wyniki testów warunków skrajnych są prezentowane na posiedzeniach Komitetu Ryzyka Rynkowego, Zarządu i Rady Nadzorczej. Wyniki testów warunków skrajnych są wykorzystywane m.in. do określenia horyzontu przetrwania, okresowej weryfikacji założeń planu awaryjnego płynności i przy sporządzaniu planów pozyskiwania finansowania.

Testy warunków skrajnych wykonane wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. wykazały, że Bank posiada wystarczające mitygantę ryzyka płynności.

Raportowanie ryzyka płynności

System raportowania w obszarze ryzyka płynności obejmuje okresowe przekazywanie informacji dla Komitetu Ryzyka Rynkowego, Komitetu ALCO, Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku:

- raportowanie ryzyka płynności bieżącej i krótkoterminowej odbywa się z częstotliwością dzienną, natomiast ryzyka płynności średnioterminowej i długoterminowej odbywa się w cyklu miesięcznym,
- planowanie struktury zobowiązań i plany pozyskania zobowiązań stabilnych odbywa się raz w roku – plany są zatwierdzane przez Radę Nadzorczą,
- ocena poziomu płynności w stosunku do planu finansowego zatwierdzonego przez Zarząd Banku wykonywana jest raz w miesiącu i jest przedstawiana na posiedzeniu Komitetu ALCO,
- raz na kwartał Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują raport z monitorowania ryzyka rynkowego i płynności.

Plan awaryjny płynności

Szczegółowy tryb postępowania w okresie zagrożenia płynności oraz w wariantach kryzysowych określa Plan awaryjny utrzymania płynności. Plan określa ponadto zasady monitorowania czynników stanowiących zagrożenie płynności, identyfikacji stanu zagrożenia płynności oraz wskazuje osoby odpowiedzialne za działania prewencyjne i awaryjne, zakres ich obowiązków oraz zasady komunikowania się. Plan awaryjny podlega cyklicznemu (co najmniej raz w roku) przeglądowi założeń oraz uaktualnieniom w celu adaptacji do bieżących warunków zewnętrznych oraz potrzeb Banku.

c) Ryzyko niewypłacalności

Celem zarządzania ryzykiem niewypłacalności w Santander Consumer Bank S.A. jest utrzymanie współczynników kapitałowych Banku na poziomie adekwatnym do profilu jego ryzyka i modelu biznesowego oraz skali jego działalności z uwzględnieniem specyfiki rynkowej oraz umożliwiającym wypełnienie wytycznych wynikających z:

- przepisów prawa, w szczególności Rozporządzenia CRR,
- indywidualnych wytycznych KNF,
- buforów kapitałowych.

Poziom funduszy własnych oraz wymogów kapitałowych jest szacowany zgodnie z obowiązującymi regulacjami i dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady UE oraz rekomendacjami KNF.

Zarząd Banku odpowiada za całość procesów związanych z zarządzaniem kapitałami, a Rada Nadzorcza sprawuje ogólny nadzór nad szacowaniem kapitału regulacyjnego i wewnętrznego.

W Banku funkcjonuje Komitet Kapitałowy, który odpowiedzialny jest za nadzór, akceptację i ocenę aspektów dotyczących kapitału i wypłacalności Banku, w szczególności wspiera Zarząd Banku w realizacji strategii działania Banku oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem w obszarze adekwatności kapitałowej.

Bank podlega wymogom ostrożnościowym wynikającym z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. (dalej Rozporządzenie CRR) w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

Wymogi kapitałowe na dzień 31 grudnia 2018 roku wyznaczone zostały zgodnie z Rozporządzeniem CRR dla następujących ryzyk:

- ryzyko kredytowe: metoda standardowa;
- ryzyko operacyjne: metoda standardowa (metoda TSA);
- korekty wyceny kredytowej (CVA): metoda standardowa;
- ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe): metoda całkowitej pozycji walutowej netto;
- ryzyko rozliczenia.

Niezależnie od regulacyjnych metod pomiaru wymogów kapitałowych Bank dokonuje oceny kapitału wewnętrznego.

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku. Kapitał wewnętrzny w Banku stanowi sumę wymaganego kapitału

niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych dla wymogu kapitałowego rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku. W celu oceny dostosowania wielkości kapitału do poziomu i rodzaju ryzyka na jakie Bank jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności działania, Bank realizuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP).

Przegląd procesu szacowania i oceny adekwatności kapitału wewnętrznego dokonywany jest w przez powoływany w Banku Zespół ds. przeglądu procesu ICAAP, a jego wyniki raportowane do Komitetu Kapitałowego, Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej.

W poniższych tabelach przedstawiono kalkulację łącznego współczynnika kapitałowego Santander Consumer Bank S.A. na 31.12.2018 oraz 31.12.2017:

	31.12.2018	31.12.2017
Kapitał Tier I	2 738 561	2 540 932
- wpłacony kapitał	520 000	520 000
- nadwyżka z emisji akcji	768 047	768 047
- zyski zatrzymane	466 006	270 845
- skumulowane inne całkowite dochody	17 296	14 828
- kapitał rezerwowy	967 212	967 212
Filtry ostrożnościowe	-7 856	-7 121
Pomniejszenia kapitału Tier I	-578 588	-570 948
- wartości niematerialne i prawne	-22 155	-20 945
- aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności	-453 018	-468 338
- udziały w podmiotach sektora finansowego	-85 830	-85 830
- pozycje sekurytyzacyjne – jako alternatywa dla wagi 1250%	-37 388	-37 379
- korekty w okresie przejściowym	19 803	41 544
Wyłączenia z pomniejszeń kapitału Tier I	352 946	333 379
- aktywa z tytułu podatku odroczonego oparte na przyszłej rentowności	267 116	247 549
- udziały w podmiotach sektora finansowego	85 830	85 830
Kapitał Tier I po uwzględnieniu pomniejszeń oraz filtrów ostrożnościowych	2 505 064	2 296 243
Kapitał Tier II	200 000	0
- pożyczki podporządkowane	200 000	0
Razem fundusze własne na potrzeby wyliczenia łącznego współczynnika kapitałowego	2 705 064	2 296 243

	31.12.2018	31.12.2017
Wymogi kapitałowe	1 131 995	1 068 726
- z tytułu ryzyka kredytowego	966 981	914 940
- z tytułu ryzyka operacyjnego	162 729	149 723
- z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej (CVA)	2 286	4 063

	31.12.2018	31.12.2017
Łączny współczynnik kapitałowy	19,12%	17,19%

W planowaniu struktury kapitałowej Bank uwzględnia stanowisko oraz indywidualne wytyczne KNF.

W dniu 18 stycznia 2019 r. Bank otrzymał pismo Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące stanowiska organu nadzoru w sprawie założeń polityki dywidendowej banków komercyjnych na 2019 rok.

Zgodnie z rekomendacją Komisji Nadzoru Finansowego dywidendę z zysku za rok ubiegły mogą wypłacić banki spełniające jednocześnie poniższe kryteria:

- nie realizujące programu naprawczego,
- pozytywnie oceniane (ocena końcowa BION nie gorsza niż 2,5 – masterskala ocena 1 lub 2),
- wykazujące poziom dźwigni finansowej (LR) na poziomie wyższym niż 5%,
- posiadające współczynnik kapitału podstawowego Tier I (CET1) nie niższy niż wymagane minimum podwyższone o 1,5 p.p.: $4,5\% + 56\% \cdot \text{add-on} + \text{wymóg połączanego bufora} + 1,5\%$,
- posiadające współczynnik kapitału Tier I (T1) nie niższy niż wymagane minimum podwyższone o 1,5 p.p.: $6\% + 75\% \cdot \text{add-on} + \text{wymóg połączanego bufora} + 1,5\%$,
- posiadające łączny współczynnik kapitałowy (TCR) nie niższy niż wymagane minimum podwyższone o 1,5 p.p.: $8\% + \text{add-on} + \text{wymóg połączanego bufora} + 1,5\%$.

Komisja Nadzoru Finansowego rekomenduje:

- by banki spełniające jednocześnie powyższe kryteria mogły wypłacić do 75% wypracowanego zysku za rok ubiegły,
- możliwość wypłaty do 100% z wypracowanego zysku za rok ubiegły przez banki spełniające wszystkie powyższe kryteria z uwzględnieniem, w ramach kryteriów kapitałowych, wrażliwości banku na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny (parametr ST).

Indywidualny parametr (ST) mierzący wrażliwość Banku na niekorzystny scenariusz makroekonomiczny obowiązujący w 2019 r. wynosi 3,21%

W przypadku banków istotnie zaangażowanych w walutowe kredyty dla gospodarstw domowych (do których Santander Consumer Bank S.A. również należy) Komisja Nadzoru Finansowego wydała dodatkowe indywidualne zalecenia dotyczące możliwości wypłaty dywidendy z zysku rocznego. Zgodnie z tymi zaleceniami banki powinny skorygować stopę wypłaty dywidendy stosując dodatkowe kryteria:

- Kryterium 1 - bazujące na udziale walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych w całym portfelu należności od sektora niefinansowego:
 - banki z udziałem powyżej 10% - korekta stopy dywidendy o 20%
 - banki z udziałem powyżej 20% - korekta stopy dywidendy o 30%
 - banki z udziałem powyżej 30% - korekta stopy dywidendy o 50%
- Kryterium 2 – bazujące na udziale walutowych kredytów mieszkaniowych udzielonych w latach 2007-2008 w portfelu walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych:
 - banki z udziałem powyżej 20% - korekta stopy dywidendy o 30%
 - banki z udziałem powyżej 50% - korekta stopy dywidendy o 50%

Bank koryguje stopę dywidendy za rok 2018 łącznie o 50 p.p. tj.:

- 20 p.p. dla kryterium I z uwagi na udział kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych denominowanych w CHF w całym portfelu należności od sektora niefinansowego wynoszący 15,02%, tj. poniżej 20%;
- 30 p.p. dla kryterium II z uwagi na udział kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych denominowanych w CHF1 udzielonych w latach 2007 i 2008 w portfelu walutowych kredytów mieszkaniowych gospodarstw domowych wynoszący 49,77%, tj. poniżej 50%.

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania Zarząd Banku nie podjął ostatecznej decyzji odnośnie przedstawienia Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycji podziału zysku roku 2018.

W celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych Bank utrzymuje fundusze własne na poziomie zapewniającym pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego 0,60 p.p..

W roku 2016 Bank przeprowadził transakcję sekurytyzacji (SC Poland Consumer 16-1 sp. z o.o.) oraz zawarł umowę sprzedaży obligacji klasy *mezzanine*, co pozwoliło uzyskać przeniesienie istotnej części ryzyka sekurytyzowanych aktywów. W wyniku przeprowadzonej transakcji Bank uzyskał efekt uwolnienia kapitału, co ma wpływ na poziom wskaźników adekwatności kapitałowej.

W sierpniu 2018 roku Bank podpisał aneks do transakcji sekurytyzacyjnej z 2016 roku, wydłużający okres odnawiania poziomu należności sekurytyzowanych (rewolwing). Skutkuje to na wydłużenie efektywnego terminu transakcji o 6 miesięcy.

d) Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne definiowane jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.

Regulacje dotyczące ryzyka operacyjnego, przyjęte w Santander Consumer Bank S.A. opierają się na:

- Rozporządzeniu CRR,
- ustawie z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe z późn. zm.,
- Rekomendacji „M” KNF z 8 stycznia 2013.,
- dobrych praktykach Grupy Santander odnoszących się do obszaru ryzyka operacyjnego i zarządzania ciągłością działania.

Bank korzysta z metody standardowej na potrzeby wyliczania wartości wskaźnika adekwatności kapitałowej dla ryzyka operacyjnego, zgodnie z zapisami Rozporządzenia CRR w tym zakresie. Z działalności bankowej wyodrębnione zostały dwie linie biznesowe do których przypisane są produkty zgodnie z poniższym podziałem:

1. Bankowość detaliczna:

- Karty kredytowe,
- Kredyt ratałny,
- Kredyt gotówkowy,
- Kredyt hipoteczny,
- Kredyt samochodowy udzielony osobom fizycznym,
- Depozyty przyjęte od osób fizycznych.

2. Bankowość komercyjna:

- Kredyt gospodarczy,
- Kredyt samochodowy udzielony podmiotom gospodarczym,
- Depozyty przyjęte od podmiotów korporacyjnych.

W wyniku przeprowadzonego na 2018 rok przeglądu procesu szacowania i dokumentowania kapitału wewnętrznego zidentyfikowano ryzyko operacyjne jako jedno z ryzyk istotnych. Ryzyko to jest pokryte ilościowym modelem szacowania kapitału wewnętrznego. W ramach ryzyka operacyjnego wyróżniono ryzyka istotne:

1. Ryzyko IT zdefiniowane jako: ryzyko wynikające z niepewności związanej z prawidłowym, efektywnym i bezpiecznym wspieraniem działalności banku przez jego środowisko teleinformatyczne w szczególności pod pojęciem ryzyka IT należy rozumieć ryzyko związane z funkcjonowaniem i bezpieczeństwem infrastruktury teleinformatycznej i procesów z nią związanych, wykorzystywanej dla potrzeb działalności banku oraz do świadczenia usług dla klientów.

2. Ryzyko prawne zdefiniowane jako: ryzyko poniesienia strat na skutek błędnego lub zbyt późnego opracowania lub uchwalenia regulacji, ich niestabilności, zmian w orzecznictwie, błędnego ukształtowania stosunków prawnych, jakości dokumentacji formalno-prawnej czy niekorzystnych rozstrzygnięć sądów lub innych organów w sprawach spornych prowadzonych z innymi podmiotami.
3. Ryzyko modelu zdefiniowane jako: ryzyko potencjalnej straty, jaką może ponieść instytucja, wskutek decyzji, które mogły zasadniczo opierać się na wynikach uzyskanych przy zastosowaniu przez nią modeli, z powodu błędów w ich opracowaniu, wdrażaniu lub stosowaniu (art. 3 ust. 1 pkt 11 CRD IV). Ryzyko modeli w praktyce objawia się poprzez występowanie rozbieżności pomiędzy oszacowaniem wyznaczonym przez dany model a wielkością rzeczywistą. Można wyróżnić cztery zasadnicze źródła tych rozbieżności:
 - immanentne ograniczenia modeli,
 - ryzyko danych,
 - ryzyko założeń modeli,
 - ryzyko administrowania modelami.
4. Ryzyko prowadzenia działalności zdefiniowane jako: ryzyko postępowania - ryzyko wynikające z nieodpowiednich praktyk w relacjach Banku z Klientami, podejściu i produktach oferowanych Klientowi oraz ich odpowiedności dla każdego konkretnego Klienta.
5. Ryzyko *banassurance* tj ryzyko związane z oferowaniem Klientom Banku Ochrony ubezpieczeniowej na podstawie zawartych przez Bank z Towarzystwami Ubezpieczeniowymi umów ubezpieczenia grupowego na rachunek Klientów Banków lub Ochrony ubezpieczeniowej na podstawie indywidualnej umowy ubezpieczenia zawieranej pomiędzy Klientem a TU za pośrednictwem Agenta ubezpieczeniowego.

System zarządzania i kontroli ryzyka operacyjnego w Santander Consumer Bank S.A. obejmuje wszystkie jednostki/komórki organizacyjne Banku i podmiotów zależnych, które funkcjonują w ramach tzw. modelu „trzech linii obrony” polegającym na oddzieleniu bezpośredniego zarządzania tym typem ryzyka, od funkcji kontrolnych i w końcu nadzorem nad funkcjonowaniem systemu. Stosowanie tej zasady zapewnia możliwość prawidłowego połączenia ilościowych i jakościowych metod oszacowania ryzyka operacyjnego w procesie kontroli tego ryzyka, ich rozwój oraz zapewnia niezależny pomiar i raportowanie ryzyka operacyjnego. Jednocześnie nadzór nad ryzykiem operacyjnym należy do funkcji zarządzania ryzykiem operacyjnym, szczególnie poprzez wykorzystywanie środków i metod jego ograniczania, odrzucenia lub transferu.

Za nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym w Santander Consumer Bank S.A. odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Za kontrolę nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Santander Consumer Bank S.A. odpowiedzialny jest Dyrektor Departamentu Kontroli Ryzyka Operacyjnego i Walidacji Modeli. W jego zakresie odpowiedzialności leży między innymi: przygotowanie polityki, procedur i metodologii oraz sporządzanie raportów dla Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Grupy Santander. Działania DKROiWM wspierają Koordynatorzy Ryzyka w jednostkach biznesowych (I linia obrony przed ryzykiem). Do obowiązków wszystkich pracowników Banku należy bezpośrednie zarządzanie ryzykiem operacyjnym w ramach realizowanych działań biznesowych (w tym: rejestracja informacji o mających miejsce w Banku przypadkach zdarzeń operacyjnych, udzielanie informacji związanych z ich wyjaśnianiem oraz udział w obowiązkowych szkoleniach dotyczących tej kategorii ryzyka).

Ze względu na charakterystykę produktową i organizacyjną oraz wielkość ponoszonych strat operacyjnych do najważniejszych obszarów biznesowych generujących ryzyko operacyjne Bank zalicza:

1. obszar związany z oszustwami zewnętrznymi i wewnętrznymi,
2. obszar dotyczący wykonania transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi,
3. obszar odnoszący się do klientów, produktów i praktyk operacyjnych,
4. nowe produkty i związane z nimi modyfikacje procesów biznesowych,
5. realizowane nowe projekty,
6. obszar procesów IT i ich wpływ na zapewnienie ciągłości funkcjonowania Banku,
7. nadzór nad ryzykami operacyjnymi u outsourcerów w związku z czynnościami realizowanymi na rzecz Banku,
8. obszar cyberbezpieczeństwa i nadzoru nad bankowością elektroniczną.

Podstawowymi narzędziami do wyznaczenia poziomu ryzyka operacyjnego w Banku są:

- baza do rejestracji zdarzeń operacyjnych,
- samoocena ryzyka operacyjnego,
- wskaźniki ryzyka operacyjnego,
- analiza testów warunków skrajnych.

W celu ograniczania ekspozycji na ryzyko operacyjne Bank stosuje działania naprawcze, plany naprawcze oraz transfer ryzyka poprzez ubezpieczenia.

e) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumie się jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku składa się z:

1. identyfikacji ryzyka braku zgodności dokonywanej w oparciu o zaprojektowane, wprowadzone i stosowane procedury i metodyki identyfikacji ryzyka braku zgodności, określające zakres i rodzaj informacji, które są niezbędne do identyfikacji tego ryzyka;
2. oceny zidentyfikowanego ryzyka braku zgodności, dokonywanej w oparciu o ustalone, wprowadzone i stosowane procedury i metodyki oceny ryzyka braku zgodności, poprzez pomiar ilościowy lub szacowanie jakościowe. Ocena obejmuje zarówno całościową ocenę ryzyka braku zgodności, jak i ocenę ryzyka braku zgodności dla procesów funkcjonujących w Banku, w szczególności w zakresie procesów istotnych;
3. kontroli ryzyka braku zgodności poprzez zaprojektowane, wprowadzone i stosowane mechanizmy kontroli ryzyka braku zgodności w oparciu o ocenę tego ryzyka, mające na celu utrzymanie ryzyka braku zgodności na określonym poziomie;
4. monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności w oparciu o zaprojektowane, wprowadzone i stosowane procedury i metodyki monitorowania ryzyka braku zgodności, w tym testowanie sposobu wdrożenia i przestrzegania mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności z uwzględnieniem w szczególności:
 - wyznaczenia akceptowalnego poziomu ryzyka (tzw. apetytu na ryzyko) oraz limitów tolerancji zgodnie ze standardami Banku;
 - zmiany wielkości i profilu tego ryzyka, wynikającego z zastosowanych mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
5. raportowania wyników dotyczących identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania ryzyka braku zgodności oraz przekazywania raportów do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Banku, dotyczących procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności.

6 Przychody z tytułu odsetek oraz przychody o charakterze zbliżonym do odsetek

Przychody z tytułu odsetek	Rok 2018	Rok 2017
Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie	1 667 942	1 580 849
Od rachunków i depozytów banków	1 740	4 011
Od kredytów i pożyczek udzielonych klientom:	1 630 998	1 509 865
<i>kredyty gospodarcze</i>	14 830	17 711
<i>kredyty samochodowe</i>	42 182	46 077
<i>kredyty hipoteczne</i>	70 241	80 078
<i>kredyty na zakup towarów i usług</i>	117 400	106 716
<i>kredyty gotówkowe</i>	1 313 108	1 162 008
<i>karty kredytowe</i>	36 904	74 002
<i>pozostałe kredyty</i>	36 333	23 273
Od pożyczek podporządkowanych	nd	29 105
Od instrumentów pochodnych	35 204	37 868
Przychody odsetkowe od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	49 393	nd
Od papierów wartościowych	49 393	nd
Przychody odsetkowe od aktywów dostępnych do sprzedaży	nd	51 491
Od papierów wartościowych	nd	51 491
Razem	1 717 335	1 632 340

W pozycji *Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie* Bank zaprezentował przychody od instrumentów pochodnych z uwagi na fakt, że dla tych transakcji instrumenty zabezpieczone wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Przychody odsetkowe od aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu dla których dokonano odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	Rok 2018	Rok 2017
Od kredytów i pożyczek udzielonych klientom	81 167	77 072
Razem	81 167	77 072

Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od aktywów wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	Rok 2018	Rok 2017
Od kredytów i pożyczek udzielonych klientom:	46 861	nd
<i>karty kredytowe</i>	46 861	nd
Od pożyczek podporządkowanych	30 075	nd
Razem	76 936	nd

7 Koszty z tytułu odsetek

Koszty z tytułu odsetek	Rok 2018	Rok 2017
Od depozytów, kredytów i pożyczek banków	-3 083	-8 664
Od depozytów, kredytów i pożyczek klientów	-172 128	-171 109
Od pożyczek podporządkowanych	-3 994	0
Od dłużnych papierów wartościowych własnej emisji	-50 700	-45 991
Od instrumentów pochodnych	-4 830	-4 172
Od pozostałych zobowiązań	-100 916	-99 505
Razem	-335 651	-329 441

8 Przychody z tytułu prowizji

Przychody z tytułu prowizji	Rok 2018	Rok 2017
Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	86 336	88 897
Prowizje z tytułu udziału w zyskach ubezpieczycieli	3 376	9 308
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów	4 231	4 902
Prowizje z tytułu obsługi kart kredytowych	89 616	81 273
Prowizje z tytułu obsługi rachunków	1 672	1 844
Pakiet usług bankowych	44 174	41 519
Prowizje z tytułu transakcji gotówkowych	6 966	6 868
Prowizje z tytułu sekurytyzacji	5 637	4 434
Prowizje pozostałe	1 080	1 132
Razem	243 088	240 177

9 Koszty z tytułu prowizji

Koszty z tytułu prowizji	Rok 2018	Rok 2017
Prowizje z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	-1 914	-9 598
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów	-87 575	-93 265
Prowizje z tytułu obsługi kart kredytowych	-19 586	-14 235
Prowizje z tytułu obsługi rachunków	-4 193	-2 594
Pakiet usług bankowych	-4 627	-1 961
Prowizje z tytułu transakcji gotówkowych	-5 169	-4 538
Prowizje z tytułu gwarancji emisji papierów wartościowych	-2 743	-2 288
Prowizje z tytułu sekurytyzacji	-9 167	-8 488
Prowizje pozostałe	-34	-26
Razem	-135 008	-136 993

10 Wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany

Wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany	Rok 2018	Rok 2017
Przychody z tytułu dywidend	1 075	3 671
Aktualizacja wartości akcji i udziałów	0	28 361
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	523	62
Wynik z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu	1 704	678
Wynik z pozycji wymiany	2 104	2 994
Wynik z tyt. sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	nd	275
Wynik z tytułu zmian wartości godziwej portfela kart kredytowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	-15 616	nd
Razem	-10 210	36 041

W pozycji *Przychody z tytułu dywidend* zaprezentowano dywidendy otrzymane od Visa Inc. (w roku 2018 i 2017 odpowiednio 26 tys. zł oraz 21 tys. zł) oraz od spółek zależnych: Santander Consumer Finance S.A. (w roku 2018 i 2017 odpowiednio 1 049 tys. zł oraz 2 459 tys. zł) oraz PSA Finance Polska Sp. z o.o. w roku 2017 w wysokości 1 191 tys. zł.

W 2017 roku w pozycji *Aktualizacja wartości akcji i udziałów* Bank zaprezentował przychód z tytułu likwidacji spółki zależnej AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji w wysokości 28 361 tys. zł.

W pozycji *Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych* prezentowany jest wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających w części nieefektywnej powiązania zabezpieczającego rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z walutowych transakcji spot i kontraktów terminowych oraz przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych.

W pozycji *Wynik z tyt. sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży* Bank zaprezentował przychody z tytułu sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży.

11 Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	Rok 2018	Rok 2017
Przychody związane z rozwiązaniem rezerw i rozliczeń międzyokresowych	11 299	37 042
Przychody z tytułu refaktur usług eksploatacyjnych	2 847	2 835
Przychody z tytułu nadpłat	2 963	3 057
Przychody z tytułu usług IT i innych usług wsparcia	190	168
Inne pozostałe przychody operacyjne	15 443	5 280
Razem	32 742	48 382

Głównymi pozycjami składającymi się na *Inne pozostałe przychody operacyjne* są przychody związane ze wsparciem działań marketingowych, które wyniosły 13,9 mln w 2018 roku oraz 3,7 mln w 2017 roku.

12 Koszty działania Banku i amortyzacja

Koszty działania banku	Rok 2018	Rok 2017
Wynagrodzenia	-197 912	-185 065
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia pracownicze	-41 029	-37 367
Koszty marketingu	-53 769	-57 329
Koszty informatyczne	-59 826	-61 396
Czynsze	-38 663	-43 690
Podatki i opłaty	-24 132	-29 228
Koszty BIK	-4 115	-4 032
Usługi pocztowe	-12 615	-10 177
Koszty eksploatacji	-15 302	-13 006
Usługi telekomunikacyjne	-6 395	-5 882
Usługi doradcze	-11 276	-5 813
Obsługa kart	-8 538	-9 171
Koszty działalności odszkodowawczej	-3 161	-2 563
Koszty delegacji	-3 408	-3 071
Koszty szkoleń	-4 296	-3 204
Obsługa dokumentacji	-3 846	-1 804
Pozostałe koszty	-14 395	-11 365
Razem	-502 678	-484 163

Koszty składek na ubezpieczenie społeczne zaprezentowane w pozycji *Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia pracownicze* wyniosły dla roku 2018 i 2017 odpowiednio 36 914 tys. zł oraz 33 197 tys. zł.

W roku 2018 i 2017 Bank nie posiadał aktywów trwałych użytkowanych na podstawie leasingu finansowego.

Amortyzacja	Rok 2018	Rok 2017
Odpisy amortyzacyjne - wartości niematerialne	-7 064	-5 311
Odpisy amortyzacyjne - rzeczowe aktywa trwałe	-26 114	-21 884
Razem	-33 178	-27 195

13 Odpisy netto z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

Odpisy z tytułu utraty wartości netto	Rok 2018	Rok 2017
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-265 278	-106 135
Razem	-265 278	-106 135

Zmiana stanu odpisów w 2018 roku	Zwiększenie stanu odpisów	Zmniejszenie stanu odpisów	Razem
Kredyty gospodarcze	13 604	-19 690	-6 086
Kredyty samochodowe	9 737	-11 666	-1 929
Kredyty hipoteczne	51 650	-53 601	-1 951
Kredyty na zakup towarów i usług	91 878	-47 650	44 228
Kredyty gotówkowe	474 477	-225 164	249 313
Karty kredytowe	29 301	-10 580	18 721
Pozostałe kredyty	723	-420	303
Zobowiązania pozabilansowe	9 743	-2 466	7 277
Wartości odzyskane ze spisanych należności	0	-44 598	-44 598
Razem	681 113	-415 835	265 278

Zmiana stanu odpisów w 2017 roku	Zwiększenie stanu odpisów	Zmniejszenie stanu odpisów	Razem
Kredyty gospodarcze	14 799	-13 439	1 360
Kredyty samochodowe	22 385	-20 932	1 453
Kredyty hipoteczne	55 113	-81 194	-26 081
Kredyty na zakup towarów i usług	91 457	-44 854	46 603
Kredyty gotówkowe	337 934	-206 521	131 413
Karty kredytowe	29 213	-18 667	10 546
Pozostałe kredyty	507	-414	93
Zobowiązania pozabilansowe	9 506	-6 277	3 229
Wartości odzyskane ze spisanych należności	0	-62 481	-62 481
Razem	560 914	-454 779	106 135

W pozycji Wartości odzyskane ze spisanych należności Bank prezentuje m.in. przychody z tytułu sprzedanych wierzytelności przeniesionych do ewidencji pozabilansowej. Wartość brutto tych wierzytelności na moment sprzedaży została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Wartość sprzedanych wierzytelności	Rok 2018	Rok 2017
Kredyty gotówkowe	436 228	148 715
Kredyty na zakup towarów i usług	114 757	58 062
Karty kredytowe	35 698	61 360
Kredyty samochodowe	104 705	103 770
Kredyty hipoteczne	69 694	10 234
Razem	761 082	382 141

14 Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	Rok 2018	Rok 2017
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-256	-966
Utworzenie rezerw na potencjalne koszty	0	-5 703
Koszty z tytułu refaktur	-2 731	-3 125
Koszty związane z reklamacjami	-124	-93
Koszty odpisów aktualizujących wartość innych aktywów	-5 232	-1 259
Koszty rezerw na sprawy sporne	-12 169	-10 650
Koszty z tytułu nadpłat i zwrotu niedopłat kredytów	-1 121	-1 313
Inne pozostałe koszty operacyjne	-542	-749
Razem	-22 175	-23 858

15 Podatek dochodowy

	Rok 2018	Rok 2017
Wynik brutto	726 662	813 328
Podatek wg stawki obowiązującej 19%	-138 066	-154 532
Koszty i przychody trwale niepodatkowe:	-30 027	-9 660
Koszty działalności niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-1 372	-3 558
Oplaty za rzecz BFG	-4 024	-5 111
Podatek od instytucji finansowych	-7 460	-6 807
Przychody niepodatkowe	2 773	8 618
Koszty odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-22 283	-2 520
Korekta podatku roku ubiegłego	36	17
Pozostałe koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	-318	-299
Nadpłata podatku zwrócona	2 621	0
Razem podatek, w tym:	-168 093	-164 193
część bieżąca	-148 750	-209 596
część odroczonego	-19 343	45 403

Kalkulacja podatku odroczonego została zaprezentowana w nocie 28 *Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto*.

16 Propozycja podziału zysku

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania Zarząd Banku nie podjął ostatecznej decyzji odnośnie przedstawienia Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycji podziału zysku roku 2018. Odnośnie zysku za rok 2017, Bank wypłacił akcjonariuszom Banku dywidendę w wysokości 162 284 tys. zł z zysku za rok 2017 oraz 270 845 tys. zł z zysku za rok 2016. Pozostałą część zysku za 2017 rok postanowiono pozostawić jako zysk niepodzielony.

17 Kasa, środki w Banku Centralnym

Kasa, środki w Banku Centralnym	31.12.2018	31.12.2017
Kasa	21 526	21 171
Rezerwa obowiązkowa	44 112	530
Lokata jednodniowa w Banku Centralnym	0	9 701
Razem	65 638	31 402

18 Rachunki i lokaty w innych bankach

Rachunki i lokaty w innych bankach	31.12.2018	31.12.2017
Rachunki bieżące	31 168	129 995
Depozyty zabezpieczające	32 611	27
Razem wartość brutto	63 779	130 022
Odpisy aktualizujące wartość	0	0
Razem wartość netto	63 779	130 022

Bank nie rozpoznał odpisów z tyt. utraty wartości dla pozycji *Rachunki i lokaty w innych bankach* ze względu na fakt, że w pozycji tej znajdują się jedynie rachunki bieżące oraz depozyty zabezpieczające o terminie zapadalności do 1 m-ca.

Struktura należności brutto od innych banków według terminów zapadalności	31.12.2018	31.12.2017
Należności bieżące	31 168	129 995
Należności terminowe, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:	32 611	27
- do 1 miesiąca	32 611	27
Razem	63 779	130 022

Stopień jakości kredytowej rachunków i lokat w innych bankach	31.12.2018	31.12.2017
od AAA do AA-	8	13
A+ do A-	32 603	548
BBB+ do BBB-	31 168	129 461
Razem	63 779	130 022

19 Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (MSSF 9) / Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (MSR 39)

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (MSSF 9) / Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (MSR 39)	31.12.2018	31.12.2017
Obligacje skarbowe	1 446 621	1 094 729
Akcje i udziały	3 736	2 989
Razem	1 450 357	1 097 718

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiada obligacje skarbowe stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych zgodnie z wymogami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego o wartości bilansowej 39 805 tys. zł., na dzień 31 grudnia 2017 wartość takich obligacji wynosiła 43 532 tys. zł.

Posiadane przez Bank obligacje skarbowe zostały wyemitowane przez Skarb Państwa, zatem posiadają rating kraju emitenta. Obligacje te na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały zaklasyfikowane do koszyka 1, analogicznie na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały zaklasyfikowane do portfela instrumentów, dla których nie stwierdzono utraty wartości. W związku z powyższym Bank nie rozpoznał odpisów z tytułu utraty wartości na te obligacje na koniec obu okresów. Zmiany wartości bilansowej brutto obligacji skarbowych w trakcie roku zostały zaprezentowane w nocie 44 *Dodatkowe objaśnienia do sprawozdania z przepływów środków pieniężnych*.

20 Aktywa zastawione

Aktywa zastawione	31.12.2018	31.12.2017
Obligacje skarbowe	1 334 594	1 510 724
Razem	1 334 594	1 510 724

Bank posiada instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (klasyfikowane wg MSSF 9, które do końca 2017 roku były klasyfikowane jako dostępne do sprzedaży wg MSR 39) w postaci obligacji skarbowych, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu. Zobowiązania te zostały zaprezentowane w nocie 31 *Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu*. Dwuwalutowe transakcje z przyrzeczeniem odkupu finansują portfel kredytowy w CHF. W 2018 roku Bank zawarł transakcję tego typu o relatywnie długim terminie pierwotnym (3 lata).

Posiadane przez Bank obligacje skarbowe zostały wyemitowane przez Skarb Państwa, zatem posiadają rating kraju emitenta. Obligacje te na dzień 31 grudnia 2018 roku zostały zaklasyfikowane do koszyka 1, analogicznie na dzień 31 grudnia 2017 roku zostały zaklasyfikowane do portfela instrumentów, dla których nie stwierdzono utraty wartości. W związku z powyższym Bank nie rozpoznał odpisów z tytułu utraty wartości na te obligacje na koniec obu okresów. Zmiany wartości bilansowej brutto obligacji skarbowych w trakcie roku zostały zaprezentowane w nocie 44 *Dodatkowe objaśnienia do sprawozdania z przepływów środków pieniężnych*.

21 Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Do aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu Bank zalicza instrumenty pochodne FX SWAP. Bank zawiera transakcje tego typu instrumentami w celu zarządzania płynnością. Wartości godziwe pochodnych instrumentów finansowych uzyskuje się na podstawie modeli zdyskontowanych przepływów środków pieniężnych. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu są ujmowane w wyniku operacji finansowych oraz wyniku z pozycji wymiany.

W tabeli poniżej przedstawione zostały podstawowe warunki tych transakcji oraz ich wartość godziwa w polskich złotych.

31.12.2018

Rodzaj transakcji	Waluta kupiona	Waluta sprzedana	Wartość nominalna (w tys.)	Wymiana początkowa		Wymiana końcowa		Wycena bilansowa (w tys.)
				EUR/CHF	Data transakcji	EUR/CHF	Data transakcji	
FX SWAP	CHF	EUR	6 500 EUR	1,14546	24/10/2018	1,144284	24/01/2019	-446 PLN
Razem								-446 PLN

31.12.2017

Rodzaj transakcji	Waluta kupiona	Waluta sprzedana	Wartość nominalna (w tys.)	Wymiana początkowa		Wymiana końcowa		Wycena bilansowa (w tys.)
				Kurs wymiany waluta obca/PLN	Data transakcji	Kurs wymiany waluta obca/PLN	Data transakcji	
FX SWAP	CHF	PLN	25 000 CHF	3,659	24/10/2017	3,6804	24/01/2018	2 701 PLN
Razem								2 701 PLN

22 Rachunkowość zabezpieczeń, instrumenty pochodne zabezpieczające

Bank do zabezpieczenia ryzyka walutowego wynikającego z udzielonych kredytów hipotecznych indeksowanych do waluty CHF wykorzystuje walutowe transakcje FX SWAP i CIRS. Stosowane transakcje swapowe polegają na zmianie określonych płatności w walucie CHF na określone płatności w walucie PLN. Transakcje swapowe zmieniające strumień w CHF na strumień w PLN zostały przez Bank wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające dla celów stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń jako portfelowe zabezpieczenie przepływów pieniężnych.

Wycena dodatnia instrumentów pochodnych zabezpieczających prezentowana jest w pozycji *Instrumenty pochodne zabezpieczające* w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej natomiast wycena ujemna prezentowana jest w pozycji *Instrumenty pochodne zabezpieczające* w zobowiązaniach sprawozdania z sytuacji finansowej.

W tabeli poniżej przedstawione zostały podstawowe warunki tych transakcji oraz ich wartość godziwa w tys. PLN.

31.12.2018

Rodzaj transakcji	Waluta kupiona	Waluta sprzedana	Wartość nominalna (w tys.)	Wymiana początkowa		Wymiana końcowa		Wycena bilansowa (w tys.)
				Kurs wymiany waluta obca/PLN	Data transakcji	Kurs wymiany waluta obca/PLN	Data transakcji	
FX SWAP	CHF	PLN	9 000 CHF	3,7660	28/09/2018	3,7984	31/01/2019	-235 PLN
Razem								-235 PLN

Rodzaj transakcji	Waluta kupiona	Waluta sprzedana	Wartość nominalna (w tys.)	Ustalony kurs wymiany CHF/PLN	Data transakcji		Wycena bilansowa (w tys.)
					Wymiana początkowa	Wymiana końcowa	
CIRS	CHF	PLN	40 000 CHF	3,8600	17/07/2015	17/07/2019	2 830 PLN
CIRS	CHF	PLN	70 000 CHF	3,8700	31/08/2015	31/08/2021	4 760 PLN
CIRS	CHF	PLN	60 000 CHF	3,9550	12/11/2015	12/11/2020	9 042 PLN
CIRS	CHF	PLN	35 000 CHF	3,9940	02/11/2016	02/11/2022	7 021 PLN
CIRS	CHF	PLN	50 000 CHF	3,8285	06/06/2017	07/06/2022	1 603 PLN
CIRS	CHF	PLN	35 000 CHF	3,5400	25/01/2018	25/01/2024	-9 076 PLN
Razem							16 180 PLN

31.12.2017

Rodzaj transakcji	Waluta kupiona	Waluta sprzedana	Wartość nominalna (w tys.)	Wymiana początkowa		Wymiana końcowa		Wycena bilansowa (w tys.)
				Kurs wymiany waluta obca/PLN	Data transakcji	Kurs wymiany waluta obca/PLN	Data transakcji	
FX SWAP	CHF	PLN	34 000 CHF	3,6601	02/11/2017	3,6944	29/03/2018	3 602 PLN
FX SWAP	CHF	PLN	14 000 EUR	3,6326	24/11/2017	3,6569	26/02/2018	1 076 PLN
Razem								4 678 PLN

Rodzaj transakcji	Waluta kupiona	Waluta sprzedana	Wartość nominalna (w tys.)	Ustalony kurs wymiany CHF/PLN	Data transakcji		Wycena bilansowa (w tys.)
					Wymiana początkowa	Wymiana końcowa	
CIRS	CHF	PLN	40 000 CHF	3,8600	17/07/2015	17/07/2019	12 919 PLN
CIRS	CHF	PLN	70 000 CHF	3,8700	31/08/2015	31/08/2021	22 021 PLN
CIRS	CHF	PLN	60 000 CHF	3,9550	12/11/2015	12/11/2020	23 811 PLN
CIRS	CHF	PLN	35 000 CHF	3,9940	02/11/2016	02/11/2022	15 706 PLN
CIRS	CHF	PLN	50 000 CHF	3,8285	06/06/2017	07/06/2022	14 066 PLN
Razem							88 523 PLN

Przed zawarciem transakcji zabezpieczającej Bank definiuje powiązanie zabezpieczające poprzez wskazanie portfela lub pozycji aktywów lub zobowiązań, której przepływy pieniężne są zabezpieczane. W celu zapewnienia wysokiego stopnia pewności przewidywanych przepływów środków pieniężnych z portfela kredytów indeksowanych do CHF, będących przedmiotem zabezpieczenia, zabezpieczane pozycje wyznacza się na podstawie obowiązującej w Banku metodologii wyznaczania luki płynności urealnionej o wcześniejsze spłaty kredytów. Tak szacowane przyszłe przepływy pieniężne z tytułu spłaty kapitału podlegające zabezpieczeniu podlegają pomniejszeniu o 10% (tzw. *haircut*). Zabezpieczeniu podlegają przepływy mające termin płatności przypadający po dacie zakończenia transakcji zabezpieczającej.

Poniższe tabele przedstawiają prognozowane przepływy pieniężne z portfela kredytów hipotecznych w CHF, oraz wartość kwot alokowanych jako instrument zabezpieczający do transakcji pochodnych według stanu na 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. (dane opracowano na podstawie luki płynności Banku):

31.12.2018

Termin prognozowanego przepływu	Wpływ z tytułu spłaty kredytów	Kwota alokowana do transakcji zabezpieczających
do 1 miesiąca	21 111	11 754
powyżej 1 do 3 miesięcy	41 092	22 878
powyżej 3 do 6 miesięcy	61 452	34 214
powyżej 6 do 12 miesięcy	120 092	66 861
powyżej 1 roku do 2 lat	225 683	125 649
powyżej 2 do 3 lat	207 472	115 511
powyżej 3 do 4 lat	191 394	106 559
powyżej 4 do 5 lat	176 166	98 081
powyżej 5 lat	1 266 270	704 999

31.12.2017

Termin prognozowanego przepływu	Wpływ z tytułu spłaty kredytów	Kwota alokowana do transakcji zabezpieczających
do 1 miesiąca	26 107	13 069
powyżej 1 do 3 miesięcy	49 906	24 983
powyżej 3 do 6 miesięcy	72 605	36 346
powyżej 6 do 12 miesięcy	141 916	71 042
powyżej 1 roku do 2 lat	262 040	131 175
powyżej 2 do 3 lat	235 707	117 993
powyżej 3 do 4 lat	210 451	105 350
powyżej 4 do 5 lat	188 610	94 417
powyżej 5 lat	1 187 737	594 573

Bank prowadził pomiar efektywności zabezpieczenia przy wykorzystaniu analizy regresji liniowej, której efektem było wykazanie prawidłowego dobrania instrumentów zabezpieczających do zabezpieczanego ryzyka.

Zastosowane testy statystyczne wykazały wysoką ujemną korelację pomiędzy zabezpieczanymi ryzykami oraz instrumentami zabezpieczającymi, co potwierdzało wysoką efektywność powiązań zabezpieczających w rozumieniu MSSF 9.

Zmiana wartości godziwej zabezpieczeń przepływów pieniężnych odnoszona na pozostałe całkowite dochody została przedstawiona poniżej (dane po uwzględnieniu podatku odroczonego):

	Rok 2018	Rok 2017
Bilans otwarcia	3 999	3 931
Efektywna część zysków/strat na instrumencie zabezpieczającym	-229	68
Bilans zamknięcia	3 770	3 999

Bank rozpoznał wynik z tytułu nieefektywności rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych dla roku 2018 i 2017 odpowiednio 523 tys. zł i 62 tys. zł. Wynik ten został zaprezentowany w notce 10 *Wynik operacji finansowych oraz wynik z pozycji wymiany*.

23 Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Realizowana przez Bank polityka ma na celu minimalizowanie ryzyka koncentracji wierzytelności oraz ciągły monitoring portfela pod kątem ryzyka związanego z nieściągalnością należności. Santander Consumer Bank S.A. w pełni przestrzega norm dotyczących koncentracji wierzytelności, określonych w ustawie Prawo Bankowe (ustawa z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe Dz. U. 1997 Nr 140 poz. 939 z późn. zm.). Prowadząc politykę kredytową Santander Consumer Bank S.A. konsekwentnie stosuje zasadę ograniczonego zaangażowania w jednostki, grupy kapitałowe, segmenty rynku o relatywnie wysokim poziomie ryzyka, zachowując wysoką dywersyfikację.

Struktura portfela kredytów i pożyczek	31.12.2018	31.12.2017
Kredyty i pożyczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		
Kredyty gospodarcze	428 072	479 276
Kredyty samochodowe	652 175	691 933
Kredyty hipoteczne	3 574 639	3 764 089
Kredyty na zakup towarów i usług	2 712 249	2 610 934
Kredyty gotówkowe	6 398 056	5 455 720
Karty kredytowe	649 059	1 051 155
Pozostałe kredyty	1 499 853	1 116 871
Pożyczki podporządkowane	nd	335 256
Pozostałe należności	1 484	644
Razem kredyty i pożyczki brutto wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	15 915 587	15 505 878
Odpisy z tytułu utraty wartości (rezerwy)	-1 751 119	-1 614 699
Razem kredyty i pożyczki netto wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	14 164 468	13 891 179
Kredyty i pożyczki wyceniane obowiązkowo w wartości godziwej przez wynik finansowy	716 462	0
Karty kredytowe	381 223	nd
Pożyczki podporządkowane	335 239	nd
Razem kredyty i pożyczki	14 880 930	13 891 179

W pozycji *Pozostałe kredyty* Bank prezentuje należności z tytułu kredytów udzielonych jednostkom zależnym.

Wartość bilansowa brutto kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu udzielonych klientom stanowi zamortyzowany koszt przed korektą o wszelkie odpisy na oczekiwane straty kredytowe oraz bez uwzględnienia wartości odsetek karnych naliczonych od wartości kapitału przeterminowanego.

Wszystkie kredyty, dla których termin zapadalności upłynął, ujęte są w wartości uwzględniającej korektę z tytułu utraty wartości. Korekta jest ustalana m.in. na podstawie terminowości spłat, a kredyty przeterminowane powyżej 90 dni klasyfikowane są jako kredyty z rozpoznaną utratą wartości.

Wartość zaangażowania brutto z tytułu kredytów wykazana jest w wartości przedstawiającej maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe zgodnie z MSSF 7.36, czyli bez pomniejszenia o ewentualne zabezpieczenia.

Struktura portfela brutto Banku wycenianego wg zamortyzowanego kosztu według terminów zapadalności	31.12.2018	31.12.2017
Należności terminowe brutto, o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:		
- do 1 miesiąca	1 488 665	1 741 767
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	990 504	888 831
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 462 503	3 135 523
- powyżej 1 roku do 5 lat	6 220 270	5 510 256
- powyżej 5 lat do 10 lat	1 049 983	1 342 245
- powyżej 10 lat do 20 lat	1 232 135	1 343 882
- powyżej 20 lat	158 847	194 015
- dla których termin zapadalności upłynął	1 312 680	1 349 359
Razem	15 915 587	15 505 878

Zmiana stanu należności od klientów brutto w 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Saldo na początek roku wg MSR 39				15 505 878
Wpływ wdrożenia MSSF 9				-761 869
Saldo na początek roku wg MSSF 9	11 875 964	1 330 709	1 537 336	14 744 009
Zmiana wynikająca z reklasyfikacji pomiędzy koszykami				
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	-491 412	491 412	0	0
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	-159 637	0	159 637	0
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	0	-207 814	207 814	0
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	251 055	-251 055	0	0
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	0	24 939	-24 939	0
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	3 621	0	-3 621	0
Zmiana wynikająca z nabycia aktywów finansowych	5 472 798	411 142	116 204	6 000 144
Zmiana istniejących aktywów finansowych	-1 058 757	-210 686	18 074	-1 251 369
Zmiana z tytułu całkowitej spłaty aktywów	-3 120 987	0	-96 505	-3 217 492
Spisania	0	0	-255 695	-255 695
Inne, w tym różnice kursowe	209 050	-250 530	-62 530	-104 010
Stan na koniec roku wg MSSF 9	12 981 695	1 338 117	1 595 775	15 915 587

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości w 2018 roku	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Razem
Saldo na początek roku wg MSR 39				-1 614 699
Wpływ wdrożenia MSSF 9				-71 870
Saldo na początek roku wg MSSF 9	-166 543	-213 801	-1 306 225	-1 686 569
Zmiana wynikająca z reklasyfikacji pomiędzy koszykami				
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 2	10 258	-63 766	0	-53 508
Reklasyfikacja z Koszyka 1 do Koszyka 3	3 667	0	-112 541	-108 874
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 3	0	58 334	-148 973	-90 639
Reklasyfikacja z Koszyka 2 do Koszyka 1	-2 933	27 117	0	24 184
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 2	0	-3 517	15 037	11 520
Reklasyfikacja z Koszyka 3 do Koszyka 1	-22	0	1 782	1 760
Zmiana wynikająca z nabycia aktywów finansowych	-101 641	-84 888	-85 765	-272 294
Zmiana istniejących aktywów finansowych	29 805	16 356	-84 206	-38 045
Zmiana z tytułu całkowitej spłaty aktywów	83 475	0	43 522	126 997
Spisania	0	0	255 695	255 695
Inne, w tym różnice kursowe	-29 611	30 347	77 918	78 654
Stan na koniec roku wg MSSF 9	-173 545	-233 818	-1 343 756	-1 751 119

W powyższych tabelach w pozycjach *Zmiana wynikająca z nabycia aktywów finansowych* oraz *Zmiana z tytułu całkowitej spłaty aktywów* dane zaprezentowano w koszyku, w którym ekspozycja znajduje się na koniec okresu.

W pozycji *Zmiana istniejących aktywów finansowych* zaprezentowano zmiany salda produktów aktywnych na dzień bilansowy z tytułu zwiększenia zadłużenia oraz spłat, dane zaprezentowano w koszyku, w którym ekspozycja znajduje się na koniec okresu.

Rok 2017	Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Razem
Saldo na początek roku wg MSR 39	1 633 532	23 040	1 656 572
Zwiększenie stanu rezerw	551 408	9 506	560 914
Zmniejszenie stanu rezerw	-448 502	-6 277	-454 779
Różnice kursowe	-10 107	0	-10 107
Wykorzystanie rezerw	-156 630	0	-156 630
Wartości odzyskane ze spisanych należności	62 481	0	62 481
Wynik z tytułu działalności windykacyjnej	-17 483	0	-17 483
Saldo na koniec roku wg MSR 39	1 614 699	26 269	1 640 968

Podział portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu udzielonych klientom według szacunku utraty wartości	31.12.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto), w tym:	15 915 587
w koszyku 1	12 981 695
w koszyku 2	1 338 117
w koszyku 3, w tym:	1 595 775
- wyceniane indywidualnie	7 370
- wyceniane portfelowo	1 588 405
Odpis z tytułu utraty wartości, w tym:	-1 751 119
w koszyku 1	-173 545
w koszyku 2	-233 818
w koszyku 3, w tym:	-1 343 756
- wyceniane indywidualnie	-6 289
- wyceniane portfelowo	-1 337 467
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	14 164 468

Podział portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu udzielonych klientom według szacunku utraty wartości	31.12.2017
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto), w tym:	15 505 878
Bez stwierdzonej utraty wartości	14 002 920
Z utratą wartości	1 502 958
- wyceniane indywidualnie	7 248
- wyceniane portfelowo	1 495 710
Odpis z tytułu utraty wartości, w tym:	-1 614 699
Na poniesione ale niewykazywane straty (IBNR)	-344 882
Dla należności ze stwierdzoną utratą wartości	-1 269 817
- wyceniane indywidualnie	-6 409
- wyceniane portfelowo	-1 263 408
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	13 891 179

Dla portfela kredytów w koszyku 1 i 2 głównym kryterium oceny jakości jest liczba dni opóźnienia. Jednakże odrębnej ocenie podlega portfel umów restrukturyzowanych, którego charakterystykę opisano w nocie 5a *Ryzyko kredytowe*. W przypadku portfela kredytów gospodarczych częstotliwość nadawania oceny ratingowej jest uzależniona od wyników kwartalnego przeglądu sytuacji i nadanej klasyfikacji FEVE, nie rzadziej jednak niż co 12 miesięcy.

W poniższej tabeli przedstawiono analizę jakości portfela kredytowego według szacunku utraty wartości oraz dni opóźnienia w spłacie dla należności bez stwierdzonej utraty wartości. Wzrost wartości odpisów dla niektórych portfeli wynika z ogólnego wzrostu wartości portfela kredytowego przy stabilnym poziomie ryzyka.

Struktura portfela	Wartość brutto należności							
	Razem	Wartość brutto należności bez utraty wartości				Wartość brutto należności ze stwierdzoną utratą wartości	Razem	Koszty
		Razem	Kredyty nieprzeterminowane	Przeterminowane do 30 dni	Przeterminowane od 31 do 90 dni			
Wg stanu na 31.12.2018								
Kredyty gospodarcze	428 072	420 702	410 126	7 073	3 503	7 370	-32 845	-2
Kredyty samochodowe	652 175	545 811	496 078	44 203	5 530	106 364	-104 465	
Kredyty hipoteczne	3 574 639	3 291 995	3 050 391	191 403	50 201	282 644	-307 470	
Kredyty na zakup towarów i usług	2 712 249	2 513 335	2 394 264	102 809	16 262	198 914	-208 255	-1
Kredyty gotówkowe	6 398 056	5 439 426	4 920 690	407 338	111 398	958 630	-1 050 435	-11
Karty kredytowe	649 059	607 206	544 282	55 667	7 257	41 853	-46 924	
Pozostałe	1 501 337	1 501 337	1 501 337	0	0	0	-725	
Razem	15 915 587	14 319 812	13 317 168	808 493	194 151	1 595 775	-1 751 119	-17

Struktura portfela	Wartość brutto należności						
	Razem	Wartość brutto należności bez utraty wartości				Wartość brutto należności ze stwierdzoną utratą wartości	Razem
		Razem	Kredyty nieprzeterminowane	Przeterminowane do 30 dni	Przeterminowane od 31 do 90 dni		
Wg stanu na 31.12.2017							
Kredyty gospodarcze	479 276	472 028	455 679	16 349	0	7 248	-38 842
Kredyty samochodowe	691 933	564 688	504 128	53 435	7 125	127 245	-121 340
Kredyty hipoteczne	3 764 089	3 466 477	3 252 631	151 980	61 866	297 612	-311 796
Kredyty na zakup towarów i usług	2 610 934	2 409 994	2 293 741	101 695	14 558	200 940	-222 491
Kredyty gotówkowe	5 455 720	4 697 691	4 317 099	307 833	72 759	758 029	-812 982
Karty kredytowe	1 051 155	939 271	885 557	46 147	7 567	111 884	-106 738
Pozostałe	1 452 771	1 452 771	1 452 771	0	0	0	-510
Razem	15 505 878	14 002 920	13 161 606	677 439	163 875	1 502 958	-1 614 699

31.12.2018

Wskaźnik pokrycia należności rezerwami	Kredyty i pożyczki brutto wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Odpisy z tytułu utrąty wartości (rezerwy)
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	1 595 775	-1 343 756
- wyceniane indywidualnie	7 370	-6 289
do 50%	1 412	-423
50% - 70%	186	-94
70% - 85%	0	0
powyżej 85%	5 772	-5 772
- wyceniane portfelowo	1 588 405	-1 337 467
do 50%	18 215	-7 082
50% - 70%	138 176	-89 078
70% - 85%	762 590	-592 228
powyżej 85%	669 424	-649 079
Kredyty i pożyczki bez stwierdzonej utraty wartości	14 319 812	-407 363
do 0,10%	2 368 233	-1 221
0,10% - 0,30%	885 711	-1 687
0,30% - 0,65%	2 600 720	-5 253
powyżej 0,65%	8 465 148	-399 202
Razem kredyty i pożyczki	15 915 587	-1 751 119

31.12.2017

Wskaźnik pokrycia należności rezerwami	Kredyty i pożyczki brutto wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Odpisy z tytułu utraty wartości (rezerwy)
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	1 502 958	-1 269 817
- wyceniane indywidualnie	7 248	-6 409
do 50%	1 066	-379
50% - 70%	306	-154
70% - 85%	0	0
powyżej 85%	5 876	-5 876
- wyceniane portfelowo	1 495 710	-1 263 408
do 50%	28 701	-11 601
50% - 70%	252 294	-163 498
70% - 85%	470 981	-360 506
powyżej 85%	743 734	-727 803
Kredyty i pożyczki bez stwierdzonej utraty wartości	14 002 920	-344 882
do 0,10%	1 453 908	-511
0,10% - 0,30%	368 483	-406
0,30% - 0,65%	3 106 835	-17 479
powyżej 0,65%	9 073 694	-326 486
Razem kredyty i pożyczki	15 505 878	-1 614 699

We wrześniu 2015 roku Bank dokonał transakcji sekurytyzacji portfela kredytów ratalnych. Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną i rewolwingową polegającą na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o (SPV2) z siedzibą w Polsce.

Spółka ta wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów obligacje o łącznej wartości 1 051 mln zł zabezpieczone poprzez zastaw rejestrowy na majątku SPV2. Na oprocentowanie wyemitowanych obligacji składa się stopa WIBOR 1M oraz marża. W wyniku sekurytyzacji Bank uzyskał finansowanie działalności w zamian za oddanie praw do przyszłych przepływów wynikających z sekurytyzowanego portfela kredytów. Maksymalny termin pełnego wykupu obligacji to 19.08.2025 r., natomiast Bank szacuje, że nastąpi to w okresie do 2 lat od daty zawarcia transakcji.

W celu wsparcia finansowania transakcji SCB udzielił SPV2 pożyczki podporządkowanej o wartości wynoszącej na dzień 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. 297 851 tys. zł oraz 297 878 tys. zł. Pożyczka jest podporządkowana w stosunku do uprzywilejowanych i zabezpieczonych obligacji. Płatność odsetek od pożyczki następuje w ramach płatności kaskadowych tzn. realizowanych w określonej kolejności, ze środków posiadanych przez SPV2, zaś całkowita spłata kapitału będzie miała miejsce po pełnym wykupie obligacji. Oprocentowanie pożyczki oparte jest na stałej stopie.

W marcu 2017 roku Bank podpisał aneks do transakcji sekurytyzacyjnej z 2015 roku, wydłużający okres odnawiania poziomu należności sekurytyzowanych (rewolwing). Skutkuje to na wydłużeniem efektywnego terminu transakcji o 2 lata.

W sierpniu 2016 roku Bank dokonał transakcji sekurytyzacji portfela kredytów gotówkowych. Zawarta transakcja jest sekurytyzacją tradycyjną i rewolwingową polegającą na przeniesieniu prawa własności sekurytyzowanych wierzytelności na rzecz spółki specjalnego przeznaczenia SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o (SPV3) z siedzibą w Polsce.

Spółka ta wyemitowała na bazie sekurytyzowanych aktywów obligacje o łącznej wartości 1 225 mln zł zabezpieczone poprzez zastaw rejestrowy na majątku SPV3. Na oprocentowanie wyemitowanych obligacji składa się stopa WIBOR 1M oraz marża. W wyniku sekurytyzacji Bank uzyskał finansowanie działalności w zamian za oddanie praw do przyszłych przepływów wynikających z sekurytyzowanego portfela kredytów. Maksymalny termin pełnego wykupu obligacji to 16.09.2026 r., natomiast Bank szacuje, że nastąpi to w okresie do 3 lat od daty zawarcia transakcji.

W celu wsparcia finansowania transakcji Bank udzielił SPV3 pożyczki podporządkowanej o wartości wynoszącej na dzień 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. odpowiednio 37 388 tys. zł. oraz 37 379 tys. zł. Pożyczka jest podporządkowana w stosunku do uprzywilejowanych i zabezpieczonych obligacji. Płatność odsetek od pożyczki następuje w ramach płatności kaskadowych tzn. realizowanych w określonej kolejności, ze środków posiadanych przez SPV3, zaś całkowita spłata kapitału będzie miała miejsce po pełnym wykupie obligacji. Oprocentowanie pożyczki oparte jest na stałej stopie.

W świetle zapisów MSR/MSSF warunki umowne obu sekurytyzacji nie spełniają przesłanek do usunięcia sekurytyzowanych aktywów ze sprawozdania finansowego. W związku z powyższym Bank rozpoznaje sekurytyzowane aktywa w pozycji Kredyty i pożyczki udzielone klientom na 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. w wartości netto 2 176 405 tys. zł. oraz 2 136 690 tys. zł. Oszacowana na dzień 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. wartość godziwa sekurytyzowanych aktywów netto wynosiła odpowiednio 2 209 805 tys. zł. oraz 2 145 065 tys. zł. Jednocześnie Bank rozpoznaje zobowiązanie z tytułu przepływów z tytułu sekurytyzacji w pozycji Zobowiązania wobec klientów w wysokości równej na 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. odpowiednio 2 614 322 tys. zł. oraz 2 614 216 tys. zł. Na dzień 31.12.2018 r. oraz 31.12.2017 r. Bank posiadał również należności z tytułu rozliczeń bieżących z SPV w wysokości odpowiednio 144 292 tys. zł oraz 139 397 tys. zł, należności te są prezentowane w pozycji *Inne aktywa*.

Wynik finansowy osiągnięty przez wszystkie SPV wynosi 0, ponieważ SPV absorbuje wszystkie osiągnięte koszty i przychody w modelu rozliczeń z SCB. W tym modelu SPV alokuje wszystkie otrzymane płatności z SCB na określone typy płatności, w tym inne rozliczenia z SCB, wg określonego priorytetu, w kolejności ustalonej w umowie.

W sierpniu 2018 roku Bank podpisał aneks do transakcji sekurytyzacyjnej z 2016 roku, wydłużający okres odnawiania poziomu należności sekurytyzowanych (rewolwing). Skutkuje to na wydłużenie efektywnego terminu transakcji o 6 miesięcy.

Transakcje z SPV zostały wykazane w nocy 45 *Transakcje z podmiotami powiązanymi*. W poniższej tabeli przedstawiono składniki pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej SPV2 oraz SPV3 dotyczące transakcji z Bankiem na dzień 31.12.2018 oraz 31.12.2017.

SC Poland Consumer 2015-1 sp. z o.o. (SPV2)	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa		
Należności od banków	1 350 023	1 350 049
Razem aktywa	1 350 023	1 350 049
Zobowiązania		
Pozostałe zobowiązania	132 117	127 188
Zobowiązania podporządkowane	297 851	297 878
Razem zobowiązania	429 968	425 066

SC Poland Consumer 2016-1 sp. z o.o. (SPV3)	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa		
Należności od banków	1 264 300	1 264 167
Razem aktywa	1 264 300	1 264 167
Zobowiązania		
Pozostałe zobowiązania	12 175	12 209
Zobowiązania podporządkowane	37 388	37 379
Razem zobowiązania	49 563	49 588

24 Akcje i udziały w jednostkach zależnych

Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego przez Zarząd Banku, a także na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz na dzień 31 grudnia 2017 r. Bank posiadał strukturę udziałów w jednostkach zależnych zaprezentowaną w poniższych tabelach. Bank sprawuje kontrolę nad poniższymi jednostkami i wobec tego traktuje je jako zależne.

31.12.2018

1. Nazwa jednostki	Santander Consumer Multirent Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Strzegomska 42c, 53-611 Wrocław
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	16.08.2007
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	26 980
e) % posiadanego kapitału zakładowego	100%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	100%
2. Nazwa jednostki	PSA Finance Polska Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Domaniewska 44a, 02-672 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.10.2016
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	58 850
e) % posiadanego kapitału zakładowego	50%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	50%
3. Nazwa jednostki	PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Domaniewska 44a, 02-672 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.10.2016
d) % posiadanego kapitału zakładowego	100 % posiada PSA Finance Polska Sp. z o.o.
e) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	100 % posiada PSA Finance Polska Sp. z o.o.
4. Nazwa jednostki	Santander Consumer Finanse Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Strzegomska 42c, 53-611 Wrocław
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.10.2016
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	137 819
e) odpis z tytułu utraty wartości	-68 874
f) % posiadanego kapitału zakładowego	100%
g) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	100%

5. Nazwa jednostki	SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o.
a) siedziba	Pl. Piłsudskiego 1, 00-078 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	23.09.2015
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	0
e) % posiadanego kapitału zakładowego	0%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	0%
6. Nazwa jednostki	SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o.
a) siedziba	Pl. Piłsudskiego 1, 00-078 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.08.2016
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	0
e) % posiadanego kapitału zakładowego	0%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	0%
Razem wartość udziałów netto	154 775

31.12.2017

1. Nazwa jednostki	Santander Consumer Multirent Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Strzegomska 42c, 53-611 Wrocław
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	16.08.2007
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	26 980
e) % posiadanego kapitału zakładowego	100%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	100%
2. Nazwa jednostki	PSA Finance Polska Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Domaniewska 44a, 02-672 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.10.2016
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	58 850
e) % posiadanego kapitału zakładowego	50%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	50%
3. Nazwa jednostki	PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Domaniewska 44a, 02-672 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.10.2016
d) % posiadanego kapitału zakładowego	100 % posiada PSA Finance Polska Sp. z o.o.
e) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	100 % posiada PSA Finance Polska Sp. z o.o.
4. Nazwa jednostki	Santander Consumer Finanse Sp. z o.o.
a) siedziba	ul. Strzegomska 42c, 53-611 Wrocław
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	15.05.2013
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	137 819
e) odpis z tytułu utraty wartości	-68 874
f) % posiadanego kapitału zakładowego	100%
g) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	100%

5. Nazwa jednostki	SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o.
a) siedziba	Pl. Piłsudskiego 1, 00-078 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	23.09.2015
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	0
e) % posiadanego kapitału zakładowego	0%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	0%
6. Nazwa jednostki	SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o.
a) siedziba	Pl. Piłsudskiego 1, 00-078 Warszawa
b) charakter powiązania	podmiot zależny
c) data objęcia kontroli	01.08.2016
d) wartość udziałów wg ceny nabycia w tys. zł.	0
e) % posiadanego kapitału zakładowego	0%
f) udział w ogólnej liczbie głosów na WZA	0%
Razem wartość udziałów netto	154 775

Spółki zależne Banku nie podlegają konsolidacji przez Bank, zgodnie z zapisami MSR10.4, a ich konsolidacja odbywa się na poziomie podmiotu dominującego względem Banku.

Spółki SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. oraz SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. to spółki celowe powołane do przeprowadzenia sekurytyzacji części portfela kredytowego, w których udziałowcami są zagraniczne osoby prawne niepowiązane z Bankiem. Spółki są kontrolowane przez Santander Consumer Bank, w związku ze spełnieniem warunków kontroli zawartych w MSSF 10.7.

W dniu 28 marca 2017 r. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji, na którym została podjęta uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania likwidacyjnego Spółki sporządzonego na dzień 27 marca 2017 r., to jest na dzień poprzedzający podział między wspólników majątku. Środki pieniężne pozostałe po likwidacji AKB Marketing Services Sp. z o.o. w likwidacji w dniu 28 marca 2017 r. zostały przebrane na rachunek Santander Consumer Banku S.A. (jako jedynego udziałowca).

Zatwierdzone sprawozdanie likwidacyjne zostało zgłoszone do sądu rejestrowego z jednoczesnym wnioskiem o wykreślenie spółki z rejestru. W dniu 20.11.2017 r. spółka została wykreślona z rejestru przedsiębiorców KRS.

W dniu 5 kwietnia 2017 roku podpisano umowę dotyczącą sprzedaży przez Santander Consumer Bank S.A. 10% udziałów w PSA Finance sp. z o.o. na rzecz tej spółki, w celu ich umorzenia w następstwie uchwały Zgromadzenia Wspólników PSA Finance Sp. z o.o. w sprawie obniżenia kapitału zakładowego PSA Finance Sp. z o.o. i dobrowolnego umorzenia udziałów w spółce. Bank otrzymał wynagrodzenie z tego tytułu w wysokości 15 mln zł. We wrześniu 2017 roku Bank dokonał ostatecznego rozliczenia nabycia udziałów w PSA Finance sp. z o.o., z tego tytułu Bank w ramach dopłaty przekazał środki pieniężne w wysokości 12 497 tys. zł.

W zakresie testów na utratę wartości inwestycji w jednostki zależne w roku 2018 i 2017 nie stwierdzono przesłanek do ujęcia odpisów z tytułu utraty wartości.

25 Wartości niematerialne

Wartości niematerialne - wartość netto	31.12.2018	31.12.2017
Oprogramowanie komputerowe i inne	15 846	15 217
Nakłady na wartości niematerialne	6 309	5 728
Razem	22 155	20 945

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku Bank nie posiadał wartości niematerialnych używanych na podstawie umów leasingu finansowego oraz nie posiadał wartości niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie.

Nakłady na wartości niematerialne obejmują przede wszystkim nakłady na opracowanie i wdrożenie nowych systemów informatycznych.

Znaczące wartości niematerialne na dzień 31.12.2018	Wartość bilansowa	Pozostały okres amortyzacji (liczba miesięcy)
Licencja ICBS	3 411	46
Bankowość internetowa - Etap 1	2 454	18
System CMDB	1 932	36
Nakłady na system ICBS	1 789	Inwestycja w toku
Bankowość internetowa - Etap 2	1 705	35
Aplikacja mobilna	1 647	Inwestycja w toku
System eHP	1 260	Inwestycja w toku

Znaczące wartości niematerialne na dzień 31.12.2017	Wartość bilansowa	Pozostały okres amortyzacji (liczba miesięcy)
Licencja ICBS	4 301	58
Bankowość Internetowa	4 150	30
System agregacji i korelacji zdarzeń	985	25
Licencja EMC Networker	767	37
Nakłady na bankowość internetową	2 279	Inwestycja w toku
Nakłady na system CMDB	1 451	Inwestycja w toku

W 2018 roku Bank nie tworzył odpisów z tytułu utraty wartości dla wartości niematerialnych oraz nakładów na wartości niematerialne.

OPIS	Oprogramowanie komputerowe i inne	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
Wartość brutto na 01.01.2018r.	207 672	5 728	213 400
zwiększenia:	7 693	5 832	13 525
- zakup	2 453	5 832	8 285
- przeniesienia z nakładów na wartości niematerialne	5 251	0	5 251
- pozostałe zmiany	-11	0	-11
zmniejszenia:	100	5 251	5 351
- przeniesienia z nakładów na wartości niematerialne	0	5 251	5 251
- likwidacja	100	0	100
- pozostałe zmiany	0	0	0
Wartość brutto na 31.12.2018r.	215 265	6 309	221 574
Umorzenie na 01.01.2018r.	186 404	0	186 404
zwiększenia:	7 064	0	7 064
- odpisy amortyzacyjne	7 064	0	7 064
zmniejszenia:	100	0	100
- likwidacja	100	0	100
Umorzenie na 31.12.2018r.	193 368	0	193 368
Odpis z tytułu utraty wartości na 01.01.2018r.	6 051	0	6 051
zwiększenia:	0	0	0
zmniejszenia:	0	0	0
Odpis z tytułu utraty wartości na 31.12.2018r.	6 051	0	6 051
Wartość netto na 01.01.2018r.	15 217	5 728	20 945
Wartość netto na 31.12.2018r.	15 846	6 309	22 155

OPIS	Oprogramowanie komputerowe i inne	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
Wartość brutto na 01.01.2017r.	196 424	17 175	213 599
zwiększenia:	13 338	3 864	17 202
- zakup	7 141	3 864	11 005
- przeniesienia z nakładów na wartości niematerialne	6 197	0	6 197
zmniejszenia:	2 090	15 311	17 401
- przeniesienia z nakładów na wartości niematerialne	0	6 197	6 197
- likwidacja	2 090	9 034	11 124
- pozostałe zmiany	0	80	80
Wartość brutto na 31.12.2017r.	207 672	5 728	213 400
Umorzenie na 01.01.2017r.	183 182	0	183 182
zwiększenia:	5 311	0	5 311
- odpisy amortyzacyjne	5 311	0	5 311
zmniejszenia:	2 089	0	2 089
- likwidacja	2 089	0	2 089
Umorzenie na 31.12.2017r.	186 404	0	186 404
Odpis z tytułu utraty wartości na 01.01.2017r.	6 051	9 034	15 085
zwiększenia:	0	0	0
zmniejszenia:	0	9 034	9 034
Odpis z tytułu utraty wartości na 31.12.2017r.	6 051	0	6 051
Wartość netto na 01.01.2017r.	7 191	8 141	15 332
Wartość netto na 31.12.2017r.	15 217	5 728	20 945

26 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe - wartość netto	31.12.2018	31.12.2017
Inwestycje w obcych środkach trwałych	9 748	14 668
Urządzenia techniczne	33 460	31 659
Środki transportu	996	513
Wypożyczenie	498	334
Środki trwałe w budowie	1 042	962
Razem	45 744	48 136

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 Bank nie posiadał rzeczowych aktywów trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego. Na dzień 31 grudnia 2018 oraz 31 grudnia 2017 roku Bank posiadał środki trwałe używane na podstawie umów leasingu operacyjnego – leasing operacyjny opisany został w notce 46 *Leasing operacyjny*.

Opis	Inwestycje w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Wypozaże- nie	Środki trwale w budowie	Razem
Wartość brutto na 01.01.2018r.	74 772	96 128	1 953	12 907	962	186 722
zwiększenia:	2 770	19 630	800	1 072	5 515	29 787
- zakup	165	17 354	0	905	5 515	23 939
- przeniesienie ze śr. trwałych w budowie	2 605	1 825	800	117	0	5 347
- inne	0	451	0	50	0	501
zmniejszenia:	4 952	3 669	799	477	5 435	15 332
- likwidacja	3 702	2 351	0	315	0	6 368
- sprzedaż	1 250	1 318	799	162	0	3 529
- przeniesienie na śr. trwałe	0	0	0	0	5 347	5 347
- pozostałe zmiany	0	0	0	0	88	88
Wartość brutto na 31.12.2018r.	72 590	112 089	1 954	13 502	1 042	201 177
Umorzenie na 01.01.2018r.	59 967	64 469	1 440	12 573	0	138 449
zwiększenia:	7 339	17 565	317	893	0	26 114
- odpisy amortyzacyjne	7 339	17 565	317	893	0	26 114
- inne	0	0	0	0	0	0
zmniejszenia:	4 561	3 405	799	462	0	9 227
- likwidacja	3 404	2 166	0	304	0	5 874
- sprzedaż	1 157	1 239	799	158	0	3 353
- inne	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na 31.12.2018r.	62 745	78 629	958	13 004	0	155 336
Odpis z tytułu utraty wartości na 01.01.2018r.	137	0	0	0	0	137
zwiększenia:	0	0	0	0	0	0
zmniejszenia:	40	0	0	0	0	40
Odpis z tytułu utraty wartości na 31.12.2018r.	97	0	0	0	0	97
Wartość netto na 01.01.2018r.	14 668	31 659	513	334	962	48 136
Wartość netto na 31.12.2018r.	9 748	33 460	996	498	1 042	45 744

Opis	Inwestycje w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne	Środki transportu	Wypozaże- nie	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto na 01.01.2017r.	74 733	81 775	2 153	11 421	1 750	171 832
zwiększenia:	2 252	18 428	0	1 865	4 897	27 442
- zakup	12	16 139	0	598	4 863	21 612
- przeniesienie ze śr. trwałych w budowie	2 240	3 177	0	226	0	5 643
- inne	0	-888	0	1 041	34	187
zmniejszenia:	2 213	4 075	200	379	5 685	12 552
- likwidacja	1 348	3 234	0	304	0	4 886
- sprzedaż	865	841	200	75	0	1 981
- przeniesienie na śr. trwałe	0	0	0	0	5 643	5 643
- pozostałe zmiany	0	0	0	0	42	42
Wartość brutto na 31.12.2017r.	74 772	96 128	1 953	12 907	962	186 722
Umorzenie na 01.01.2017r.	53 931	56 431	1 154	11 103	0	122 619
zwiększenia:	7 816	11 906	313	1 849	0	21 884
- odpisy amortyzacyjne	7 816	12 772	313	983	0	21 884
- inne	0	-866	0	866	0	0
zmniejszenia:	1 780	3 868	27	379	0	6 054
- likwidacja	1 103	3 072	0	304	0	4 479
- sprzedaż	677	796	27	75	0	1 575
- inne	0	0	0	0	0	0
Umorzenie na 31.12.2017r.	59 967	64 469	1 440	12 573	0	138 449
Odpis z tytułu utraty wartości na 01.01.2017r.	176	0	0	0	0	176
zwiększenia:	0	0	0	0	0	0
zmniejszenia:	39	0	0	0	0	39
Odpis z tytułu utraty wartości na 31.12.2017r.	137	0	0	0	0	137
Wartość netto na 01.01.2017r.	20 626	25 344	999	318	1 750	49 037
Wartość netto na 31.12.2017r.	14 668	31 659	513	334	962	48 136

27 Inne aktywa

Inne aktywa	31.12.2018	31.12.2017
Dłużnicy różni	3 017	4 029
Rozrachunki z partnerami	27 226	26 689
Rozrachunki z tytułu ubezpieczeń	154	6 290
Należności z tytułu działalności windykacyjnej	17 413	6 604
Należności z tytułu kaucji i wadium	885	852
Rozliczenia ze spółkami sekurytyzacyjnymi	144 292	139 397
Pozostałe aktywa	398	328
Razem	193 385	184 189
Odpisy z tytułu utraty wartości należności	-27 633	-17 664
Razem	165 752	166 525

28 Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		
- prowizje do rozliczenia	250 281	261 357
- odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	83 428	193 529
- korekta z tytułu wyceny kredytów i pożyczek wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy	112 160	n/d
- odpisy z tytułu utraty wartości innych aktywów	1 335	1 319
- naliczone odsetki od zobowiązań	35 810	42 039
- rozliczenia międzyokresowe kosztów i przychodów	24 807	23 431
- różnice pomiędzy amortyzacją bilansową i podatkową	317	265
- różnice przejściowe związane z instrumentami finansowymi księgowane z wynikiem finansowym	2 482	2 614
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	510 620	524 554
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		
- naliczone odsetki od kredytów i pożyczek oraz inne przychody do otrzymania	-50 586	-47 939
- różnice przejściowe związane z instrumentami finansowymi księgowane z wynikiem finansowym	-2 281	-3 763
- różnice przejściowe ujęte w kapitale z aktualizacji wyceny	-4 057	-3 478
- pozostałe	-678	-1 036
Razem zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	-57 602	-56 216
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	453 018	468 338
w tym odniesione bezpośrednio na kapitał z aktualizacji wyceny	-4 056	-3 478

Nie wystąpiły nieujęte aktywa na podatek odroczony.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto według terminów zapadalności	31.12.2018	31.12.2017
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto, w tym:	453 018	468 338
- do 1 roku	245 025	257 614
- powyżej 1 roku	207 993	210 724
Razem	453 018	468 338

29 Rozliczenia międzyokresowe czynne

Rozliczenia międzyokresowe czynne kosztów ustalone są w wysokości kosztów przypadających na następne okresy sprawozdawcze. Odpisy tych kosztów następują stosownie do upływu czasu, a sposób ich rozliczenia uzasadniony jest charakterem kosztów. Rozliczenia międzyokresowe ujmowane są według ich wartości nominalnej.

Rozliczenia międzyokresowe czynne	31.12.2018	31.12.2017
Koszty zapłacone z góry	10 337	9 976
Rozliczenia z tytułu naliczonych prowizji ubezpieczeniowych	2 866	2 407
Pozostałe przychody do otrzymania	16 838	19 047
Razem	30 041	31 430

W pozycji *Pozostałe przychody do otrzymania* Bank prezentuje przede wszystkim naliczone przychody z tytułu opłat klientów, które rozliczane są w momencie wpłaty.

30 Zobowiązania wobec banków

Struktura zobowiązań wobec banków	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania terminowe, w tym:	48 046	152 739
- depozyty	3 768	2 960
- depozyty zabezpieczające	43 597	149 218
- pozostałe zobowiązania	681	561
Razem	48 046	152 739

Struktura zobowiązań według terminów wymagalności	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania wobec banków, w tym:	48 046	152 739
- do 1 miesiąca	48 046	152 739
Razem	48 046	152 739

Wykorzystanie linii kredytowych

	31.12.2018		31.12.2017	
	Linia dostępna w przeliczeniu na zł. w tys.	Wykorzystanie w tys. zł.	Linia dostępna w przeliczeniu na zł. w tys.	Wykorzystanie w tys. zł.
Santander Bank Polska S.A.	792 500	0	792 500	0
Razem	792 500	0	792 500	0

31 Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu

Struktura zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu wobec banków	896 924	975 019
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu wobec klientów	209 869	196 160
Razem	1 106 793	1 171 179

Struktura zobowiązań według terminów wymagalności	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, w tym:	1 106 793	1 171 179
- do 1 miesiąca	-363	-184
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	350 579
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	878 160	328
- powyżej 1 roku do 5 lat	228 996	820 456
Razem	1 106 793	1 171 179

32 Zobowiązania wobec klientów

Struktura zobowiązań wobec klientów	31.12.2018	31.12.2017
Depozyty	8 848 693	8 143 485
- detaliczne	6 550 225	5 694 670
- korporacyjne	2 148 164	2 239 863
- sektora budżetowego	134 725	181 449
- depozyty zabezpieczające	15 579	27 503
Spląty i nadpłaty kredytów oraz pożyczek	93 075	89 136
Zobowiązania z tyt. przepływów z tytułu sekurytyzacji	2 614 322	2 614 216
Razem	11 556 090	10 846 837

Dla części zobowiązania z tyt. przepływów z tytułu sekurytyzacji o wartości 335 239 tys. PLN, która odpowiada wartości pożyczek podporządkowanych udzielonych spółkom sekurytyzacyjnym, Bank skorzystał z opcji wyceny do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Struktura zobowiązań według terminów wymagalności	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	11 556 090	10 846 837
- odsetki i prowizje (bez określonego terminu)	225 429	161 035
- do 1 miesiąca	1 381 580	1 791 388
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 426 547	1 494 339
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	3 591 848	3 064 657
- powyżej 1 roku do 5 lat	2 316 364	1 721 202
- powyżej 5 lat do 10 lat	2 614 322	2 614 216
Razem	11 556 090	10 846 837

33 Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Struktura zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31.12.2018	31.12.2017
Obligacje	1 938 491	1 676 559
Razem	1 938 491	1 676 559

Nie wystąpiły przypadki nieterminowego wywiązywania się przez Bank z tytułu spłaty kapitału, wypłaty odsetek i wykupu własnych dłużnych papierów wartościowych.

Struktura zobowiązań w wartości brutto według terminów wymagalności	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, z terminem wymagalności:		
- prowizja i dyskonto (bez określonego terminu)	-1 665	-1 789
- do 1 miesiąca	0	0
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	8 302	148 617
- powyżej 3 miesięcy do 1 roku	235 354	54 231
- powyżej 1 roku do 5 lat	1 696 500	1 475 500
Razem	1 938 491	1 676 559

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według poszczególnych emisji wg stanu na 31.12.2018					
Rodzaj papieru	Numer seryjny	Waluta emisji	Wartość nominalna w tys. zł.	Data wykupu	Rynek notowań
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00032	PLN	20 000	26/08/2019	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00033	PLN	50 000	26/02/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00034	PLN	140 000	05/05/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00035	PLN	82 000	29/05/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00036	PLN	100 000	10/08/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00037	PLN	40 000	02/12/2019	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00067	PLN	170 000	12/08/2019	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00117	PLN	300 000	09/08/2021	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00125	PLN	252 100	09/10/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00133	PLN	261 400	07/10/2022	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00141	PLN	60 000	07/10/2022	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00158	PLN	100 000	05/03/2021	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00166	PLN	60 000	29/03/2022	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00174	PLN	156 000	14/05/2021	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00182	PLN	90 000	18/05/2021	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00190	PLN	45 000	18/05/2021	nienotowane
		Razem	1 926 500		

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych według poszczególnych emisji wg stanu na 31.12.2017					
Rodzaj papieru	Numer seryjny	Waluta emisji	Wartość nominalna w tys. zł.	Data wykupu	Rynek notowań
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00059	PLN	50 000	18/06/2018	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00067	PLN	170 000	12/08/2019	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00091	PLN	100 000	16/02/2018	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00031	PLN	40 000	23/02/2018	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00033	PLN	50 000	26/02/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00032	PLN	20 000	26/08/2019	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00034	PLN	140 000	05/05/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00035	PLN	82 000	29/05/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00036	PLN	100 000	10/08/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00037	PLN	40 000	02/12/2019	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	PLSNTND00117	PLN	300 000	09/08/2021	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00039	PLN	252 100	09/10/2020	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00040	PLN	261 400	07/10/2022	nienotowane
Obligacja o oprocentowaniu zmiennym	SCB00041	PLN	60 000	07/10/2022	nienotowane
		Razem	1 665 500		

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	Rok 2018	Rok 2017
Stan na początek okresu	1 676 559	1 466 769
Zwiększenia (emisja)	451 000	873 500
Zmniejszenia (wykup)	-190 000	-665 000
Odsetki naliczone	49 914	45 323
Splata odsetek	-49 105	-43 436
Inne zmiany	123	-597
Stan na koniec okresu	1 938 491	1 676 559

34 Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania	31.12.2018	31.12.2017
Zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych	27 743	22 342
Zobowiązania z tytułu wcześniejszej spłaty	0	1 641
Wierzyciele różni	21 765	15 741
Rozrachunki publiczno-prawne	9 414	9 234
Zobowiązanie z tytułu bieżącego podatku dochodowego	8 974	75 460
Zobowiązania z tytułu nieprzepracowanych zwrotów składek ubezpieczeniowych	293	6 627
Zobowiązanie z tytułu podatku od instytucji finansowych	3 378	3 192
Razem	71 567	134 237

35 Koszty i przychody rozliczane w czasie

Koszty i przychody rozliczane w czasie	31.12.2018	31.12.2017
Wynagrodzenia i premie	29 019	28 288
Koszty pozostałych świadczeń pracowniczych	1 558	1 592
Niewykorzystane urlopy	9 550	9 836
Koszty prowizji	226 918	247 046
Koszty marketingu	19 940	19 632
Koszty informatyczne	15 943	13 589
Koszty windykacji	3 284	3 354
Koszty doradztwa	7 933	4 890
Koszty eksploatacji	6 657	6 423
Koszty usług pocztowych	3 414	2 214
Koszty usług telekomunikacyjnych	557	639
Koszty delegacji	345	303
Koszty obsługi dokumentacji	2 429	1 043
Koszty pozostałe	1 619	1 871
Odsetki pobrane z góry	18 622	16 937
Przychody otrzymane z góry związane z dystrybucją produktów ubezpieczeniowych	19 731	22 946
Korekta przychodów z tytułu sprzedaży wierzytelności	8 042	9 725
Pozostałe przychody otrzymane z góry	11 541	9 946
Razem	387 102	400 274

W pozycji *Wynagrodzenia i premie* Bank prezentuje przede wszystkim koszty rozliczane w czasie dotyczące wynagrodzeń z tytułu umów cywilno-prawnych, bonusów i nagród oraz wynagrodzeń z tytułu nadgodzin.

36 Rezerwa restrukturyzacyjna i pozostałe rezerwy

Rezerwa restrukturyzacyjna i pozostałe rezerwy	31.12.2018	31.12.2017
Rezerwa restrukturyzacyjna	499	3 019
Rezerwa na potencjalne koszty	23 677	29 065
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	23 699	26 269
Pozostałe rezerwy:	29 208	16 851
<i>Rezerwa na sprawy sporne</i>	23 575	12 023
<i>Rezerwa na odprawy emerytalne</i>	5 633	4 828
Razem	77 083	75 204

Rezerwa na potencjalne koszty związana jest z ryzykiem uznania niektórych klauzul występujących we wzorach części umów kredytowych oraz niektórych praktyk za naruszające interesy konsumentów.

Rezerwy na toczące się sprawy sporne oszacowane zostały przy uwzględnieniu prawdopodobnej kwoty do zapłaty. Rezerwy te tworzone są jedynie dla spraw, w których oszacowano, iż szanse wygranej są mniejsze, aniżeli szacunkowe szanse przegranej. Wysokość rezerwy w konkretnej sprawie sądowej obliczana jest jako suma: wartości przedmiotu sporu, kosztów procesu oraz odsetek ustawowych.

Zmiana stanu rezerw	31.12.2018	31.12.2017
Zmiana stanu rezerwy restrukturyzacyjnej		
Stan na początek okresu	3 019	4 986
Zwiększenia (utworzenia)	0	5 199
Zmniejszenia (rozwiązanie)	0	3 593
Zmniejszenia (wykorzystanie)	2 520	3 573
Stan na koniec okresu	499	3 019
Zmiana stanu rezerwy na potencjalne koszty		
Stan na początek okresu	29 065	34 398
Zwiększenia (utworzenia)	0	5 703
Zmniejszenia (rozwiązanie)	5 388	11 036
Zmniejszenia (wykorzystanie)	0	0
Stan na koniec okresu	23 677	29 065
Zmiana stanu rezerwy na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	26 269	23 040
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-9 842	nd
Zwiększenia (utworzenia)	9 743	9 506
Zmniejszenia (rozwiązanie)	2 466	6 277
Zmniejszenia (wykorzystanie)	0	0
Inne zmiany	-5	0
Stan na koniec okresu	23 699	26 269
Zmiana stanu pozostałych rezerw		
Stan na początek okresu	16 851	6 216
Zwiększenia (utworzenia)	12 093	10 525
Zmniejszenia (rozwiązanie)	118	0
Zmniejszenia (wykorzystanie)	0	0
Zyski/straty aktuarialne	382	110
Stan na koniec okresu	29 208	16 851

37 Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał dwie pożyczki podporządkowane w wysokości 100 000 tys. zł każda. Umowa pierwszej pożyczki w wysokości 100 000 tys. zł została zawarta 23 maja 2018 z Santander Consumer Finance S.A., natomiast druga również w wysokości 100 000 tys. zł w dniu 28 czerwca 2018 z Santander Bank Polska S.A. (wówczas Bank Zachodni WBK S.A.).

W przypadku pożyczki otrzymanej z Santander Consumer Finance S.A. Bank zobowiązany jest do jej jednorazowej spłaty w dniu 18 maja 2028. Oprocentowanie pożyczki jest zmienne oparte o WIBOR 6M plus marża 175,7 punktów bazowych. Pożyczkobiorca jest uprawniony do wcześniejszej spłaty pożyczki, nie wcześniej jednak niż po upływie pięciu lat od daty podpisania umowy i pod warunkiem otrzymania zgody zgodnie z art. 77 Rozporządzenia CRR. Wartość bilansowa pożyczki na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 100 418 tys. zł.

W przypadku pożyczki otrzymanej z Santander Bank Polska S.A. Bank zobowiązany jest do jej jednorazowej spłaty w dniu 29 czerwca 2028. Oprocentowanie pożyczki jest zmienne oparte o WIBOR 6M plus marża 172 punktów bazowych.

Pożyczkobiorca jest uprawniony do wcześniejszej spłaty pożyczki, nie wcześniej jednak niż po upływie pięciu lat od daty podpisania umowy i pod warunkiem otrzymania zgody zgodnie z art. 77 Rozporządzenia CRR. Wartość bilansowa pożyczki na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 99 562 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Bank nie posiadał zobowiązań podporządkowanych.

38 Kapitał podstawowy i nadwyżka z emisji akcji

	31.12.2018	31.12.2017
Akcje wyemitowane na dzień 1 stycznia (w szt.)	5 200 000	5 200 000
Akcje wyemitowane na dzień 31 grudnia (w szt.)	5 200 000	5 200 000
Kapitał podstawowy	520 000	520 000
Nadwyżka z emisji akcji	768 047	768 047

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji
seria A	akcje nieuprzywilejowane	322 000	32 200	gotówka	07/09/2001
seria B	akcje nieuprzywilejowane	178 000	17 800	gotówka	31/01/2003
seria C1	akcje nieuprzywilejowane	540 001	54 000	gotówka	28/07/2005
seria C2	akcje nieuprzywilejowane	59 999	6 000	gotówka	28/07/2005
seria D	akcje nieuprzywilejowane	600 000	60 000	gotówka	02/01/2006
seria E	akcje nieuprzywilejowane	500 000	50 000	gotówka	11/08/2006
seria F	akcje nieuprzywilejowane	775 000	77 500	gotówka	26/10/2006
seria G	akcje nieuprzywilejowane	225 000	22 500	gotówka	28/05/2008
seria H	akcje nieuprzywilejowane	200 000	20 000	gotówka	14/10/2008
seria I	akcje nieuprzywilejowane	112 000	11 200	gotówka	22/06/2009
seria J	akcje nieuprzywilejowane	128 000	12 800	gotówka	09/09/2009
seria K	akcje nieuprzywilejowane	1 560 000	156 000	aport	07/07/2010
Razem liczba akcji		5 200 000			
Kapitał akcyjny razem			520 000		
Wartość nominalna 1 akcji: 100,00 zł					

Kapitał podstawowy wykazywany jest w wartości nominalnej wyemitowanych i zarejestrowanych akcji. Na dzień 31 grudnia 2018 roku kapitał akcyjny w kwocie 520 000 tys. zł tworzyło 5 200 000 akcji o równej wartości nominalnej 100,00 zł każda.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku akcje Banku są akcjami imiennymi nieuprzywilejowanymi.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank nie był posiadaczem akcji własnych.

39 Pozostałe kapitały

Pozostałe kapitały	31.12.2018	31.12.2017
Pozostałe kapitały zapasowe	967 212	967 212
Kapitał z aktualizacji wyceny	17 296	14 828
Razem	984 508	982 040

Pozostałe kapitały zapasowe zawierają tę część statutowego kapitału zapasowego Banku, która powstała w inny sposób niż z nadwyżki z emisji akcji.

Pozycja ta w całości składa się z zysków wypracowanych w poprzednich okresach.

Kapitał z aktualizacji wyceny	Rok 2018	Rok 2017
Stan na początek roku obrotowego	14 828	-1 634
Zmiany z tytułu:		
- wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	nd	20 710
- wyceny aktywów finansowych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	3 711	nd
- ujęcia efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-283	84
- zyski/straty aktuarialne	-382	-110
- przeniesienia z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu sprzedaży	0	-361
- ujęcia podatku odroczonego	-578	-3 861
Stan na koniec roku obrotowego	17 296	14 828

Kapitał z aktualizacji wyceny dotyczy wyceny instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody/dostępnych do sprzedaży oraz wyceny instrumentów pochodnych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Zmiany wartości kapitału z aktualizacji wyceny w roku 2018 i 2017 wynikały ze zmian wycen tych instrumentów, a także zawierania nowych transakcji, zamykania transakcji otwartych oraz sprzedaży.

40 Zyski zatrzymane i dywidendy

	Rok 2018	Rok 2017
Zyski zatrzymane, w tym:	1 024 575	919 980
- zysk okresu bieżącego	558 569	649 135
- zysk okresu poprzedniego	486 851	270 845
- wpływ wdrożenia MSSF 9	-20 845	0

	Rok 2018	Rok 2017
Stan na początek roku obrotowego	919 980	451 408
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-20 845	0
Zysk netto przypadający akcjonariuszom	558 569	649 135
Wypłata dywidendy	-433 129	-180 563
Przeniesienie zysku na kapitał zapasowy	0	0
Stan na koniec roku obrotowego	1 024 575	919 980

W dniu 27.06.2018 akcjonariuszom Banku wypłacono dywidendę w wysokości 162 284 tys. zł (31,21 zł na akcję) z zysku za rok 2017 oraz 270 845 tys. zł. (52,09 zł na akcję) z zysku za rok 2016. Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia pozostałą część zysku za 2017 rok postanowiono pozostawić jako zysk niepodzielony.

W dniu 04.07.2017 akcjonariuszom Banku wypłacono dywidendę w wysokości 180 563 tys. zł (34,72 zł na akcję) z zysku za rok 2016. Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia pozostałą część zysku za 2016 rok postanowiono pozostawić jako zysk niepodzielony.

Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania Zarząd Banku nie podjął decyzji odnośnie przedstawienia Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycji podziału zysku roku 2018.

41 Zobowiązania warunkowe

Bank posiada zobowiązania do udzielenia kredytów. Na zobowiązania te składają się zatwierdzone, a niewykorzystane linie kredytowe oraz niewykorzystane limity z tytułu umów kart kredytowych. Bank udzielił również gwarancji kredytobiorcom korzystającym z kredytów gospodarczych.

Zobowiązania finansowe pozabilansowe udzielone	31.12.2018	31.12.2017
Udzielone i niewykorzystane linie kredytowe	306 458	211 750
Limity na kartach kredytowych	723 488	681 211
Udzielone gwarancje i poręczenia	708 731	707 570

W pozycji *Udzielone gwarancje i poręczenia* Bank zaprezentował gwarancje oraz poręczenia spłaty należności kredytowych spółce Santander Consumer Multirent Sp. z o.o., wartość gwarancji i poręczeń na dzień 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. wyniosła 707 000 tys. zł.

Informacje odnośnie otrzymanych zobowiązań z tytułu linii kredytowych zostały przedstawione w nocie nr 30 *Zobowiązania wobec banków*.

W zakresie zobowiązań warunkowych otrzymanych Bank posiada gwarancję emisji dłużnych papierów wartościowych otrzymaną od Santander Consumer Finance S.A. Kwota gwarancji na dzień 31.12.2018 r. i 31.12.2017 r. wyniosła 3 000 000 tys. zł.

42 Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Bank nie posiada aktywów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań oraz zobowiązań warunkowych za wyjątkiem bonów pieniężnych stanowiących pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych, obligacji skarbowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu (nota 19 *Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (MSSF 9)/Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (MSR 39)* oraz nota 20 *Aktywa zastawione*) oraz depozytów zabezpieczających transakcje instrumentami pochodnymi i transakcje z przyrzeczeniem odkupu (nota 18 *Rachunki i lokaty w innych bankach*).

43 Wynagrodzenia Zarządu oraz kluczowego kierownictwa i Rady Nadzorczej

	Rok 2018	Rok 2017
Wynagrodzenia Zarządu oraz kluczowego kierownictwa		
Świadczenia krótkoterminowe	20 265	20 171
- wynagrodzenia ¹	16 916	16 735
- inne ²	3 349	3 436
Pozostałe świadczenia długoterminowe		
- zmienne wynagrodzenie w formie gotówkowej ³	582	568
Płatności na bazie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych ⁴	1 913	1 636
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	11
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	107	77
Razem	22 867	22 463
Wynagrodzenia Rady Nadzorczej	851	588

¹ Stanowi wynagrodzenie zasadnicze oraz świadczenia dodatkowe (przede wszystkim z tytułu ubezpieczenia i opieki medycznej).

² Obejmuje nieodroczonego składnika zmiennego wynagrodzenia (w formie gotówkowej).

³ Obejmuje odroczonego składnika zmiennego wynagrodzenia (w formie gotówkowej).

⁴ Zawiera koszty dotyczące tak zwanych akcji fantomowych, czyli instrumentów finansowych, których wartość ustalana jest w oparciu o zbiór wskaźników. W formie akcji fantomowych wypłacana jest połowa wartości przyznanej premii rocznej. Dotyczy to również części premii rocznej, które są odraczane na 3 kolejne lata. Akcje fantomowe są wyceniane raz w roku w dniu 1 marca.

Świadczenia, które zostaną wypłacone w terminie dłuższym niż rok od dnia, na który sporządza się sprawozdanie finansowe, na dzień 31.12.2018 r. oraz 31.12.2017 r. wynosiły odpowiednio 3 195 tys. zł. oraz 2 821 tys. zł.

Wynagrodzenia Rady Nadzorczej obejmują jedynie wynagrodzenie zasadnicze wypłacone w trakcie roku.

	31.12.2018	31.12.2017
Wartość należności z tytułu kredytów udzielonych Członkom Zarządu oraz kluczowemu kierownictwu	1 761	1 743

44 Dodatkowe objaśnienia do sprawozdania z przepływów środków pieniężnych

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Bank sklasyfikował następujące aktywa finansowe z terminem zapadalności do trzech miesięcy:

	31.12.2018	31.12.2017
Kasa i środki w Banku Centralnym	65 638	31 402
Rachunki bieżące	31 168	129 995
Lokaty terminowe i depozyty zabezpieczające (bez odsetek)	32 570	27
Razem	129 376	161 424

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

- działalność operacyjna - obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez Bank, obejmujący działania mające na celu wygospodarowanie zysku, a nie będące działalnością inwestycyjną lub finansową. W przepływach z działalności operacyjnej w pozycji inne korekty ujęto zmianę stanu innych aktywów,
- działalność inwestycyjna - obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych nie sklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych,
- działalność finansowa - obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

Poniżej przedstawiono dodatkowe objaśnienia do pozycji sprawozdania z przepływów środków pieniężnych:

(Zysk)/strata z tytułu działalności inwestycyjnej	Rok 2018	Rok 2017
Wartość sprzedanych i zlikwidowanych środków trwałych i wartości niematerialnych	668	9 848
Przychody ze zbycia środków trwałych i wartości niematerialnych	-412	-325
Przychody ze sprzedaży instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	0	-275
Środki uzyskane z likwidacji spółki zależnej	0	-28 361
(Zysk)/strata z tytułu działalności inwestycyjnej	256	-19 113

Podatek zapłacony	Rok 2018	Rok 2017
Zaliczki z tyt. podatku dochodowego za rok bieżący	-142 397	-134 153
Rozliczenie podatku dochodowego za rok ubiegły	-72 526	-15 173
Podatek zapłacony	-214 923	-149 326

Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	-175 762	351 304
Zakup instrumentów dłużnych	1 150 000	300 000
Wpływy z wykupu instrumentów dłużnych	-971 000	-660 000
Wpływy ze sprzedaży instrumentów dłużnych	0	-251 660
Wycena dłużnych papierów wartościowych odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	3 128	19 409
Odsetki	-58 552	-55 348
Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych	-52 186	-296 295

Zmiana stanu należności od banków	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu należności od banków niestanowiących środków pieniężnych	0	0
Odsetki	-226	-13
Zmiana stanu należności od banków	-226	-13

Zmiana stanu należności z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu należności z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów	-989 751	-520 575
Wpływ wdrożenia MSSF 9	-35 602	nd
Odsetki	-949 593	-899 921
Zmiana stanu należności z tytułu kredytów i pożyczek dla klientów	-1 974 946	-1 420 496

Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec banków	-104 693	79 400
Odsetki	1 893	2 072
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	-102 800	81 472

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-64 386	-461 434
Odsetki	-7 210	8 418
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	-71 596	-453 016

Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	709 253	-42 559
Odsetki	301 593	252 732
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	1 010 846	210 173

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	261 932	209 790
Emisja dłużnych papierów wartościowych	-451 000	-873 500
Wykup dłużnych papierów wartościowych	190 000	665 000
Odsetki	49 106	43 436
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	50 038	44 726

Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu pozostałych zobowiązań	-62 670	30 651
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań z tytułu zapłat podatku dochodowego	214 923	149 326
Pozostałe	-1	1
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	152 252	179 978

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	199 980	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	-200 000	0
Odsetki	3 566	0
Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	3 546	0

Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	15 320	-42 694
Zmiana stanu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto dotycząca kapitału z aktualizacji wyceny	-580	-3 861
Wpływ wdrożenia MSSF 9 - korekta aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	4 914	nd
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych	1 389	15 939
Bilansowa zmiana stanu kosztów i przychodów rozliczanych w czasie	-13 172	34 705
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	7 871	4 089

Zmiana stanu rezerw	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu rezerw	1 879	6 563
Wpływ wdrożenia MSSF 9 - korekta rezerw na zobowiązania pozabilansowe	9 842	nd
Zyski/straty aktuarialne	-382	-110
Pozostałe	1	0
Zmiana stanu rezerw	11 340	6 453

Zmiana stanu innych aktywów	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu innych aktywów	773	-1 339
Korekta wynikająca ze zbycia spisanych wierzytelności kredytowych	-34 680	-61 200
Dywidendy oraz inne wpłaty otrzymane od jednostek zależnych	-1 049	-3 649
Korekta wynikająca z przyjęcia środków trwałych z magazynu	-500	-187
Zmiana stanu innych aktywów	-35 456	-66 375

Wycena instrumentów pochodnych odniesiona na wynik finansowy	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu instrumentów pochodnych zabezpieczających	77 256	-169 693
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających odniesiona na kapitał z aktualizacji wyceny	-283	84
Bilansowa zmiana stanu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu	3 147	-2 083
Odsetki	-28 629	-25 860
Wycena instrumentów pochodnych odniesiona na wynik finansowy	51 491	-197 552

Pozostałe korekty	Rok 2018	Rok 2017
Bilansowa zmiana stanu odpisów aktualizujących wartości niematerialne	0	-9 034
Bilansowa zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość środków trwałych	-40	-39
Pozostałe	-162	406
Pozostałe korekty	-202	-8 667

45 Transakcje z podmiotami powiązanymi

Santander Consumer Bank S.A. jest jednostką dominującą dla Santander Consumer Mutirent Sp. z o.o., Santander Consumer Finanse Sp. z o.o., SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o., SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o., PSA Finance Polska Sp. z o.o. oraz PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o., natomiast Banco Santander S.A. jest jednostką dominującą najwyższego szczebla. Bezpośrednią jednostką dominującą wobec Santander Consumer Bank S.A. jest Santander Bank Polska S.A.

Transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi w ramach zwykłej działalności operacyjnej oraz zawierane były na warunkach rynkowych. Obejmują one przede wszystkim kredyty, transakcje instrumentów pochodnych, sprzedaży ubezpieczeń, wydatki na wdrożenie i obsługę systemów informatycznych oraz inne usługi informatyczne. Wartości transakcji z podmiotami powiązanymi, salda poszczególnych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień kończący okres sprawozdawczy oraz związane z nimi koszty i przychody za rok obrotowy zostały przedstawione w poniższych tabelach. Bank nie dokonywał odpisów na należności od podmiotów powiązanych poza odpisem na należności z tytułu udzielonych niezabezpieczonych kredytów bez stwierdzonej utraty wartości.

Rok 2018

Transakcje z podmiotami powiązanymi	Przychody	Koszty	Należności	Zobowiązania
Banco Santander S.A. z siedzibą w Hiszpanii (podmiot dominujący najwyższego szczebla)	0	672	0	0
usługi informatyczne	0	72	0	0
usługi konsultingowe	0	587	0	0
usługi doradztwa personalnego	0	13	0	0

Santander Bank Polska S.A.	8 746	27 581	35 355	110 726
(podmiot dominujący)				
rachunki rozliczeniowe	0	0	30 595	0
depozyty	0	0	0	10 160
pożyczka podporządkowana	0	0	0	100 000
odsetki	24	2 095	0	24
instrumenty pochodne	8 705	17 442	4 760	0
provizje	0	3 057	0	233
wymiana walut	0	10	0	0
obsługa płatności Elixir	0	92	0	0
dzierżawa sprzętu	0	1 234	0	309
najem nieruchomości	0	39	0	0
obsługa gotówki	15	1 095	0	0
obsługa kart kredytowych	0	1 612	0	0
najem powierzchni serwerowej	0	905	0	0
pozostałe	2	0	0	0
Santander Consumer Finance S.A. z siedzibą w Hiszpanii	0	5 130	0	100 418
(udziałowiec mniejszościowy)				
pożyczka podporządkowana	0	0	0	100 000
odsetki	0	2 387	0	418
gwarancja emisji papierów wartościowych	0	2 743	0	0
Santander Consumer Multirent Sp. z o.o.	3 142	7 154	122 676	34
(podmiot zależny)				
kredyty i pożyczki	0	0	122 000	0
odsetki	1 395	59	329	0
opłaty i prowizje	944	0	0	0
sprzedaż środków trwałych	8	0	0	0
czynsz i media	122	0	106	0
udostępnienie licencji	23	0	0	0
usługi konsultacyjno-doradcze	326	0	233	0
leasing samochodów	57	2 500	0	0
leasing samochodów - serwis	0	3 602	0	34
obsługa ruchu sieciowego	27	0	0	0
dzierżawa stanowisk	95	0	8	0
wsparcie dla obsługi i utrzymania systemów IT	120	0	0	0
ubezpieczenie samochodów	0	853	0	0
zarządzanie flotą SCB	0	140	0	0
pozostałe	25	0	0	0

Santander Consumer Finanse Sp. z o.o. (podmiot zależny)	1 141	997	0	66 603
depozyty	0	0	0	66 600
odsetki	0	997	0	3
dywidenda	1 049	0	0	0
czynsz i media	91	0	0	0
pozostałe	1	0	0	0
Geoban S.A. (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	332	0	0
usługi informatyczne	0	332	0	0
Santander Global Technology (Madrid) (połączony ISBAN Ingenieria de Software Bancario S.L. i Produban Servicios Informaticos Generale Avda) (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	7 420	0	0
usługi informatyczne	0	7 335	0	0
usługi SWIFT	0	85	0	0
PSA Finance Polska Sp. z o.o. (podmiot zależny)	31 272	0	1 238 035	0
usługi konsultacyjno-doradcze	18	0	0	0
kredyty	0	0	1 232 000	0
odsetki	31 254	0	6 035	0
PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. (podmiot zależny)	3 767	0	139 490	0
usługi konsultacyjno-doradcze	4	0	0	0
opłata za wcześniejszą spłatę	78	0	0	0
kredyty	0	0	139 000	0
odsetki	3 685	0	490	0
SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. (spółka sekurytyzacyjna)	26 722	55 995	429 968	1 350 023
zobowiązanie sekurytyzacyjne	0	0	0	1 348 025
pożyczka podporządkowana	0	0	296 900	0
rozliczenia z tytułu sekurytyzacji	0	0	132 116	0
odsetki	26 722	55 995	952	1 998
SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. (spółka sekurytyzacyjna)	3 353	49 870	49 563	1 264 300
zobowiązanie sekurytyzacyjne	0	0	0	1 262 250
pożyczka podporządkowana	0	0	37 250	0
rozliczenia z tytułu sekurytyzacji	0	0	12 175	0
odsetki	3 353	49 870	138	2 050

CNP SANTANDER INSURANCE LIFE DAC * (podmiot stowarzyszony z grupą kapitałową Santander) wynagrodzenie z tyt. prowizji ubezpieczeniowych	150 150	0 0	0 0	13 314 13 314
CNP SANTANDER INSURANCE EUROPE DAC * (podmiot stowarzyszony z grupą kapitałową Santander) wynagrodzenie z tyt. prowizji ubezpieczeniowych	0 0	0 0	0 0	8 102 8 102
Santander Consumer Finance Global Services, S.L. (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander) usługi informatyczne	0 0	1 959 1 959	0 0	0 0

* Wartość pobranych przez Bank prowizji wyniosła w roku 2018 219 305 tys. zł, wartości prowizji rozliczane są w czasie zgodnie z przyjętym przez Bank modelem, zatem nie wskazano konkretnych pozycji kosztów oraz przychodów.

Rok 2017

Transakcje z podmiotami powiązanymi	Przychody	Koszty	Należności	Zobowiązania
Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.) (podmiot dominujący)	49 900	8 804	154 182	27 015
rachunki rozliczeniowe	0	0	129 461	0
depozyty	0	0	0	25 984
kredyty	0	0	0	0
odsetki	81	152	0	0
instrumenty pochodne	49 396	496	24 721	0
prowizje	0	1 836	0	0
wymiana walut	241	0	0	0
sprzedaż papierów wartościowych	165	0	0	0
obsługa płatności Elixir	0	105	0	0
dzierżawa sprzętu	0	1 543	0	309
najem nieruchomości	0	39	0	0
usługi doradcze	0	0	0	0
obsługa gotówki	12	988	0	0
obsługa kart kredytowych	0	2 733	0	722
najem powierzchni serwerowej	0	911	0	0
pozostałe	5	1	0	0
Santander Consumer Finance S.A. z siedzibą w Hiszpanii (udziałowiec mniejszościowy)	0	6 191	0	350 579
zobowiązania z tyt. transakcji z przyrzeczeniem odkupu (repo)	0	0	0	350 579
odsetki	0	3 903	0	0
gwarancja emisji papierów wartościowych	0	2 288	0	0

Santander Consumer Multirent Sp. z o.o. (podmiot zależny)	4 813	7 206	11 310	10 046
kredyty i pożyczki	0	0	10 004	0
depozyty	0	0	0	10 001
rachunki bieżące	0	0	0	0
odsetki	809	51	0	0
opłaty i prowizje	918	0	0	0
wynagrodzenie z tyt.promocji marki Santander	2 477	0	1 046	0
sprzedaż środków trwałych	19	0	0	0
czynsz i media	40	0	0	0
udostępnienie licencji	23	0	0	0
usługi doradcze/administracyjne	288	0	252	0
leasing samochodów	70	2 734	8	0
leasing samochodów - serwis	0	3 478	0	45
obsługa ruchu sieciowego	22	0	0	0
wsparcie dla obsługi i utrzymania systemów IT	120	0	0	0
ubezpieczenie samochodów	0	750	0	0
zarządzanie flotą SCB	0	191	0	0
pozostałe	27	2	0	0
ISBAN Ingenieria de Software Bancario, S.L. z siedzibą w Hiszpanii (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	6 598	0	0
usługi informatyczne	0	6 598	0	0
Produban Servicios Informaticos Generale Avda, z siedzibą w Hiszpanii (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	3 125	0	0
usługi informatyczne	0	3 040	0	0
usługi rozliczeniowe	0	85	0	0
Ibérica de Compras Corporativas, S.L., z siedzibą w Hiszpanii (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	2	0	0
usługi informatyczne	0	2	0	0
Finance Professional Services SAS (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	77	0	0
usługi konsultingowe	0	77	0	0

Santander Consumer Finance Sp. z o.o. (podmiot zależny)	2 609	1 041	0	67 711
depozyty	0	0	0	67 711
rachunki bieżące	0	0	0	0
odsetki	0	1 041	0	0
dywidenda	2 458	0	0	0
udostępnienie licencji	0	0	0	0
czynsz i media	150	0	0	0
pozostałe	1	0	0	0
Geoban S.A. (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	308	0	0
usługi informatyczne	0	308	0	0
Isban México, S.A. de C.V. (podmiot należący do grupy kapitałowej Santander)	0	326	0	0
utrzymanie licencji	0	326	0	0
BZ WBK Leasing S.A. (podmiot należący do grupy kapitałowej BZ WBK)	180	0	0	0
sprzedaż ŚT	180	0	0	0
PSA Finance Polska Sp. z o.o. (podmiot zależny)	22 763	0	1 015 597	0
kredyty	0	0	1 015 597	0
odsetki	21 572	0	0	0
dywidenda	1 191	0	0	0
PSA Consumer Finance Polska Sp. z o.o. (podmiot zależny)	882	0	91 270	0
kredyty	0	0	91 270	0
odsetki	882	0	0	0
SC Poland Consumer 15-1 Sp. z o.o. (spółka sekurytyzacyjna)	25 753	54 582	425 066	1 350 049
zobowiązanie sekurytyzacyjne	0	0	0	1 348 051
obligacje sekurytyzacyjne	0	0	0	0
pożyczka podporządkowana	0	0	296 926	0
rozliczenia z tytułu sekurytyzacji	0	0	127 188	0
odsetki	25 753	54 582	952	1 998

SC Poland Consumer 16-1 Sp. z o.o. (spółka sekurytyzacyjna)	3 353	50 090	49 588	1 264 167
zobowiązanie sekurytyzacyjne	0	0	0	1 262 250
obligacje sekurytyzacyjne	0	0	0	0
pożyczka podporządkowana	0	0	37 250	0
rozliczenia z tytułu sekurytyzacji	0	0	12 209	0
odsetki	3 353	50 090	129	1 917
CNP SANTANDER INSURANCE LIFE DAC * (podmiot stowarzyszony z grupą kapitałową Santander)	0	0	4 340	16 656
wynagrodzenie z tyt. prowizji ubezpieczeniowych	0	0	4 340	16 656

* Wartość pobranych przez Bank prowizji wyniosła w roku 2017 466 640 tys. zł, wartości prowizji rozliczane są w czasie zgodnie z przyjętym przez Bank modelem, zatem nie wskazano konkretnych pozycji kosztów oraz przychodów.

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi zostały opisane w nocie 41 Zobowiązania warunkowe.

Transakcje z Zarządem, kluczowym kierownictwem i Radą Nadzorczą zostały zaprezentowane w nocie nr 43 Wynagrodzenia Zarządu oraz kluczowego kierownictwa i Rady Nadzorczej.

46 Leasing operacyjny

Bank posiada umowę najmu powierzchni biurowej głównej siedziby Banku przy pl. Strzegomskiej 42c we Wrocławiu. Ponadto Bank posiada również inne czynne umowy najmu powierzchni biurowych we Wrocławiu – ul. Legnicka 56 oraz ul. Słubicka 18 oraz w Ostrowie Wielkopolskim – ul. Krotoszyńska 35.

Ponadto Bank posiada następujące umowy najmu:

- 226 umów najmu placówek bankowych,
- 9 umów najmu biur jednostek struktury mobilnej,
- 7 umów najmu biur jednostek struktury sprzedaży ratalnej,
- 1 umowa najmu powierzchni pod serwery.

Bank większość umów najmu lokali użytkowych zawierał na czas określony wynoszący od 2 do 5 lat. Umowy najmu biur jednostek mobilnych oraz biur jednostek struktury sprzedaży ratalnej zawarte zostały na czas nieokreślony z okresem wypowiedzenia od 2 do 6 miesięcy.

Kwota przyszłych zobowiązań z tyt. umów najmu powierzchni biurowej dla najbliższego roku oraz w okresie kolejnych lat na dzień 31 grudnia wynosiła odpowiednio:

	31.12.2018	31.12.2017
- w okresie do 1 roku	29 841	28 276
- w okresie od 1 roku do 5 lat	57 055	61 881
- w okresie powyżej 5 lat	4 873	486

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał również 9 umów podnajmu/dzierżawy lokali. Na dzień 31 grudnia 2017 Bank posiadał 8 umów podnajmu/dzierżawy lokali. W przypadku tych umów kwota przyszłych zobowiązań wobec Banku dla najbliższego roku oraz w okresie kolejnych lat na dzień 31 grudnia wynosiła:

	31.12.2018	31.12.2017
- w okresie do 1 roku	378	280
- w okresie od 1 roku do 5 lat	27	0

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał również 226 umowy leasingu operacyjnego samochodów, na dzień 31 grudnia 2017 ilość ta wynosiła 232. Kwota przyszłych zobowiązań dla najbliższego roku oraz w okresie kolejnych lat na dzień 31 grudnia wynosiła:

	31.12.2018	31.12.2017
- w okresie do 1 roku	1 721	1 876
- w okresie od 1 roku do 5 lat	3 057	2 982

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiadał również 6 umów leasingu sprzętu IT – łączy światłowodowych, na dzień 31 grudnia 2017 ilość ta wynosiła 4. Kwota przyszłych zobowiązań dla najbliższego roku oraz w okresie kolejnych lat na dzień 31 grudnia wynosiła:

	31.12.2018	31.12.2017
- w okresie do 1 roku	977	1 001
- w okresie od 1 roku do 5 lat	1 030	1 028

47 Wartość godziwa instrumentów finansowych

Bank stosuje trzypoziomą hierarchię wyceny instrumentów finansowych do wartości godziwej, o następujących poziomach wyceny:

- poziom 1 – gdzie wartość godziwa oparta jest o ceny giełdowe (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach,
- poziom 2 – gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowanych na rynku jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym (np. ustalane są przez odniesienie bezpośrednie lub pośrednie do podobnych instrumentów istniejących na rynku),
- poziom 3 – gdzie wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się jednakże o jakiegokolwiek obserwowalne dane rynkowe.

a) instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Wycena do wartości godziwej, dane według stanu na dzień 31.12.2018

AKTYWA	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	1 446 621	0	3 736
Aktywa zastawione	1 334 594	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	25 256	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	0	0	716 462

ZOBOWIĄZANIA	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	446	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	9 311	0
Zobowiązania wobec klientów	0	0	335 239

Wycena do wartości godziwej, dane według stanu na dzień 31.12.2017

AKTYWA	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	1 083 641	11 088	2 989
Aktywa zastawione	1 097 459	413 265	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	2 701	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	93 201	0

Na dzień 31 grudnia 2018 oraz na 31 grudnia 2017 Bank w portfelu instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej posiadał instrumenty znajdujące się na poziomie 1 (aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody – obligacje skarbowe), na poziomie 2 (instrumenty pochodne, obligacje skarbowe) oraz na poziomie 3 (kredyty i pożyczki udzielone klientom, zobowiązania wobec klientów, kapitałowe papiery wartościowe).

Instrumenty finansowe wyceniane są poprzez odniesienie do obowiązujących cen rynkowych dla danego instrumentu lub poprzez zastosowanie odpowiedniego modelu wyceny. W przypadku, gdy wartość godziwa jest obliczana z wykorzystaniem modeli wyceny dla rynków finansowych, zgodnie z wykorzystywaną metodologią wylicza się szacowane przepływy pieniężne z danego kontraktu, a następnie dyskontuje się je do wartości bieżącej. Modele te opierają się na niezależnie określanych parametrach rynkowych, np. krzywych stóp procentowych, cenach papierów wartościowych oraz zmienności kursów walutowych. Większość parametrów rynkowych ustalana jest na podstawie kwotowań lub wynika z cen instrumentów finansowych.

Wyceny obligacji skarbowych dokonywane są na podstawie notowań fixingu BondSpot S.A. Instrumenty pochodne, kredyty i pożyczki udzielone klientom są wyceniane w oparciu o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp dyskontowych.

Sposób wyceny do wartości godziwej portfela kart kredytowych, dla którego formuła oprocentowania jest oparta na mnożniku większym niż jeden został opisany w punkcie 4.c. *Dokonywanie szacunków* niniejszego sprawozdania finansowego.

Wyznaczenie wartości godziwej pożyczek podporządkowanych i odpowiadającego im zobowiązania sekurytyzacyjnego odbywa się poprzez zdyskontowanie wszystkich przyszłych przepływów pieniężnych na datę wyceny. Wyznaczenie czynników dyskontowych odbywa się na podstawie krzywych dyskontowych, które zbudowane są w oparciu o krzywą wolną od ryzyka i stałą marżę. Krzywa wolna od ryzyka zbudowana jest ze stawek spot dla WIBOR, FRA i OIS, natomiast marża jest wyznaczana na podstawie analizy zmian ekspozycji na ryzyko kredytowe.

Niekwotowane na aktywnym rynku kapitałowe papiery wartościowe są wyceniane przez Bank na podstawie eksperckiego modelu wyceny.

Bank ze względu na brak możliwości pozyskania stawek rynkowych pod koniec 2017 roku (płytki rynek) uznał, że dla części obligacji skarbowych bardziej właściwą metodą wyceny niż wycena wg kwotowań rynkowych, będzie wycena na bazie wartości obserwowanych na rynku, jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym, a tym samym dokonał ich reklasifikacji z poziomu 1 do poziomu 2. Poza opisaną powyżej sytuacją w prezentowanych okresach nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy poziomami 1, 2 i 3.

Zmiana stanu instrumentów finansowych, dla których wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o obserwowalne dane rynkowe (poziom 3)	Rok 2018	Rok 2017
Stan na początek okresu	2 989	2 457
Instrumenty finansowe obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9 - stan na 01.01.2018	798 137	n/d
Zyski lub straty rozpoznane w kapitałach własnych	584	939
Zyski lub straty rozpoznane w wyniku finansowym	61 482	-407
Zwiększenie stanu należności	37 959	0
Sprzedaże	0	0
Spłaty/zapadalność/spisania	-180 953	0
Odpis z tytułu utraty wartości	0	0
Transfer	0	0
Inne zmiany	0	0
Stan na koniec okresu	720 198	2 989

b) instrumenty finansowe niewyceniane do wartości godziwej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Dane według stanu na dzień 31.12.2018

AKTYWA	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa	Różnica pomiędzy szacowaną wartością godziwą a wartością bilansową
Kasa, środki w Banku Centralnym	65 638	65 638	0
Rachunki i lokaty w innych bankach	63 779	63 779	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14 164 468	14 109 421	-55 047
<i>Kredyty gospodarcze</i>	395 227	395 208	-19
<i>Kredyty samochodowe</i>	547 710	547 514	-196
<i>Kredyty hipoteczne</i>	3 267 169	3 203 713	-63 456
<i>Kredyty na zakup towarów i usług</i>	2 503 994	2 477 091	-26 903
<i>Kredyty gotówkowe</i>	5 347 621	5 383 148	35 527
<i>Karty kredytowe</i>	602 135	602 135	0
<i>Pozostałe</i>	1 500 612	1 500 612	0
Inne aktywa	165 752	165 752	0

ZOBOWIĄZANIA	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa	Różnica pomiędzy szacowaną wartością godziwą a wartością bilansową
Zobowiązania wobec banków	48 046	48 046	0
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 106 793	1 102 246	-4 547
Zobowiązania wobec klientów	11 220 851	11 202 538	-18 313
<i>Depozyty detaliczne</i>	<i>6 550 225</i>	<i>6 532 882</i>	<i>-17 343</i>
<i>Depozyty korporacyjne oraz sektora budżetowego</i>	<i>2 282 889</i>	<i>2 281 919</i>	<i>-970</i>
<i>Depozyty zabezpieczające</i>	<i>15 579</i>	<i>15 579</i>	<i>0</i>
<i>Spląty i nadpłaty kredytów oraz pożyczek</i>	<i>93 074</i>	<i>93 074</i>	<i>0</i>
<i>Zobowiązania z tyt. przepływów z tytułu sekurytyzacji</i>	<i>2 279 084</i>	<i>2 279 084</i>	<i>0</i>
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 938 491	1 943 755	5 264
Pozostałe zobowiązania	71 567	71 567	0
Zobowiązania podporządkowane	199 980	221 746	21 766

Dane według stanu na dzień 31.12.2017

AKTYWA	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa	Różnica pomiędzy szacowaną wartością godziwą a wartością bilansową
Kasa, środki w Banku Centralnym	31 402	31 402	0
Rachunki i lokaty w innych bankach	130 022	130 022	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13 891 179	13 722 105	-169 074
<i>Kredyty gospodarcze</i>	<i>440 434</i>	<i>440 413</i>	<i>-21</i>
<i>Kredyty samochodowe</i>	<i>570 593</i>	<i>569 186</i>	<i>-1 407</i>
<i>Kredyty hipoteczne</i>	<i>3 452 293</i>	<i>3 363 810</i>	<i>-88 483</i>
<i>Kredyty na zakup towarów i usług</i>	<i>2 388 443</i>	<i>2 381 424</i>	<i>-7 019</i>
<i>Kredyty gotówkowe</i>	<i>4 642 738</i>	<i>4 573 457</i>	<i>-69 281</i>
<i>Karty kredytowe</i>	<i>944 417</i>	<i>944 417</i>	<i>0</i>
<i>Pozostałe</i>	<i>1 452 261</i>	<i>1 449 398</i>	<i>-2 863</i>
Inne aktywa	166 525	166 525	0

ZOBOWIĄZANIA	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa	Różnica pomiędzy szacowaną wartością godziwą a wartością bilansową
Zobowiązania wobec banków	152 739	152 739	0
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 171 179	1 169 414	-1 765
Zobowiązania wobec klientów	10 846 837	10 847 531	694
Depozyty detaliczne	5 694 670	5 695 240	570
Depozyty korporacyjne oraz sektora budżetowego	2 421 312	2 421 436	124
Depozyty zabezpieczające	27 503	27 503	0
Spląty i nadpłaty kredytów oraz pożyczek	89 136	89 136	0
Zobowiązania z tyt. przepływów z tytułu sekurytyzacji	2 614 216	2 614 216	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 676 559	1 680 144	3 585
Pozostałe zobowiązania	134 237	134 237	0

Bank posiada instrumenty finansowe, które zgodnie z przyjętymi standardami MSSF nie są wyceniane do wartości godziwej. Do instrumentów tych należą: należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, zobowiązania wobec banków i klientów oraz zobowiązania podporządkowane. Zgodnie z MSSF 13 Bank powinien ujawnić oszacowaną wartość godziwą tych instrumentów. Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa. W przypadku tych produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych. Przepływy finansowe dla wycenianych instrumentów są wyznaczane zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Wszystkie zaprezentowane powyżej instrumenty finansowe znajdują na poziomie 3 hierarchii wyceny instrumentów finansowych. W prezentowanych okresach Bank nie dokonywał przesunięć pomiędzy poziomami.

Wartości na koniec 2018 i 2017 roku ustalono przy zastosowaniu takiego samego modelu.

Należności od banków

Bank posiada jedynie środki na rachunkach bieżących oraz lokaty o krótkich terminach, w związku z czym wartość godziwa tych należności nie odbiega istotnie od ich wartości bilansowej, z uwagi na naturę rachunków bieżących.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wykazywane są w wartości netto po uwzględnieniu odpisów z tytułu utraty wartości (rezerw). Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp dyskontowych. Przepływy pieniężne zostały określone w oparciu o przepływy umowne. Stopy dyskontowe zostały ustalone w oparciu o aktualne rynkowe oprocentowanie odpowiednich produktów kredytowych.

Zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów, zobowiązania podporządkowane i zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Wartość godziwa zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu odpowiednich stóp rynkowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

48 Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych jest dokonywane tylko w przypadku, gdy Bank posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty ujętych kwot i zamierza się rozliczyć w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie.

W szczególności Bank zawiera porozumienia dotyczące kompensowania, czyli umowy ISDA (*International Swaps and Derivatives Association Master Agreements*) oraz GMRA (*Global Master Repurchase Agreement*), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych w przypadku zaistnienia przypadku naruszenia postanowień umowy w stosunku do którejś ze stron. Z MSR 32 wynika jednak, że aby kompensata była możliwa, tytuł prawny nie może być uwarunkowany wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości.

31.12.2018	Wartość prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Wartość netto
		Instrumenty finansowe	Wartość otrzymanych / złożonych zabezpieczeń*	
Aktywa finansowe				
Instrumenty pochodne	25 256	-7 702	-17 326	228
Razem	25 256	-7 702	-17 326	228
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 106 793	0	-1 106 793	0
Instrumenty pochodne	9 757	-7 702	-1 732	323
Razem	1 116 550	-7 702	-1 108 525	323

*) w wartości nieprzekraczającej wartości bilansowej zabezpieczanych aktywów/zobowiązań finansowych

31.12.2017	Wartość prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Powiązane kwoty nie kompensowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej		Wartość netto
		Instrumenty finansowe	Wartość otrzymanych / złożonych zabezpieczeń*	
Aktywa finansowe				
Instrumenty pochodne	95 902	0	-95 195	707
Razem	95 902	0	-95 195	707
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	1 171 179	0	-1 171 179	0
Razem	1 171 179	0	-1 171 179	0

*) w wartości nieprzekraczającej wartości bilansowej zabezpieczanych aktywów/zobowiązań finansowych

49 Wynagrodzenie biegłego rewidenta

Poniżej zaprezentowano wynagrodzenie należne PricewaterhouseCoopers Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Audyt sp.k. (dawniej: PricewaterhouseCoopers sp. z o.o.) oraz innym spółkom sieci PwC za usługi dotyczące 2018 i 2017 roku.

Wynagrodzenie biegłego rewidenta za rok obrotowy w wartości brutto	Rok 2018	Rok 2017
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego	1 229	1 002
Pozostałe usługi	30	702
Razem	1 259	1 704

Wartość wykazana w pozycji *Pozostałe usługi* dla roku 2018 odnosi się do usług świadczonych w roku 2017 opłaconych przez Bank w roku 2018 r.

50 Zdarzenia po dniu kończącym okres sprawozdawczy

Po dniu 31 grudnia 2018 do daty sporządzenia sprawozdania nie wystąpiły żadne istotne zdarzenia.

Przemysław Kończal
Prezes Zarządu

Piotr Żabski
Wiceprezes Zarządu

Piotr Dolata
Członek Zarządu

Mariusz Klepacz
Członek Zarządu

Rafał Krawiec
Członek Zarządu

Oleksandr Krupchenko
Członek Zarządu

Paweł Muciek
Członek Zarządu

Piotr Sinkiewicz
Członek Zarządu

Kamil Rzeczkowski
Dyrektor Departamentu Rachunkowości